

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 2086/2004

2008/EØS/22/68

av 19. november 2004

om endring av forordning (EF) nr. 1725/2003 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til innlemmelse av IAS 39(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 av 19. juli 2002 om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder⁽¹⁾, særlig artikkel 3 nr. 1, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1725/2003⁽²⁾ ble det vedtatt visse internasjonale standarder og tolkninger som forelå 1. september 2002.
- 2) 17. desember 2003 kunngjorde IASB (International Accounting Standard Board) den reviderte internasjonale regnskapsstandard (IAS) 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling» som en del av IASBs initiativ for å forbedre 15 standarder tidsnok til at de skal kunne anvendes av selskaper som vedtar IAS første gang i 2005. Formålet med revisjonen var en videre forbedring av de eksisterende internasjonale regnskapsstandardenes kvalitet og innbyrdes sammenheng.
- 3) IASB utgav 31. mars 2004 en endring av IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling» med hensyn til regnskapsføring av virkelig verdi-sikring for porteføljesikring av renterisiko. Det overordnede målet for endringen er å forenkle gjennomføringen av IAS 39 ved innføring av sikringsbokføring av virkelig verdi for porteføljesikring av renterisiko.

- 4) I henhold til forordning (EF) nr. 1606/2002 har Kommisjonen som mål å etablere en stabil plattform av internasjonale regnskapsstandarder fra og med 1. januar 2005. Visse viktige bestemmelser i IAS 39 er imidlertid fremdeles gjenstand for drøftinger mellom IASB, Den europeiske sentralbank, tilsynsorganer og banksektoren. Disse bestemmelsene gjelder alternativet for føring av alle finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi, samt sikringsbokføring. Hver enkelt av disse bestemmelsene gjelder områder som er helt frittstående og klart atskilt fra standarden for øvrig. For at fristen 1. januar 2005 skal kunne overholdes må IAS 39 innføres med unntak for disse bestemmelsene.

- 5) IAS 39 innfører et alternativ for føring av alle finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi, uten restriksjoner. IASB har imidlertid nylig offentliggjort et høringsutkast (et samrådsdokument) der det foreslås en endring av IAS 39 som begrenser standardens virkelig verdi-alternativ. Endringsforslaget er en direkte reaksjon på den uro som har kommet til uttrykk fra Den europeiske sentralbank, tilsynsorganer representert i Basel-komiteen samt verdipapirtilsyn i medlemsstatene, som alle er bekymret for at virkelig verdi-alternativet skal kunne misbrukes, særlig når det dreier seg om et selskaps egne forpliktelser. Kommisjonen vurderer disse spørsmålene som viktige og krever ytterligere undersøkelser. IASB har mottatt en rekke kommentarer til endringsforslaget, og forventes å ta en endelig beslutning om spørsmålet innen utgangen av 2004. Forordningen tillater at virkelig verdi-alternativet anvendes på finansielle eiendeler. Når det dreier seg om finansielle eiendeler som ikke omsettes i aktive og likvide markeder, bør imidlertid selskapene sørge for at virkelig verdi-alternativet anvendes på finansielle eiendeler på en måte som medfører pålitelig måling.

- 6) Virkelig verdi-alternativet bør ikke anvendes fullt ut før IASB har funnet en løsning på dette problemet, og før Kommisjonen kan anerkjenne at en passende løsning er funnet. Ettersom anvendelse av virkelig verdi-alternativet fullt ut bare er et alternativ, er de aktuelle bestemmelsene klart avgrenset fra standarden for øvrig.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 363 av 9.12.2004, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 71/2005 av 29. april 2005 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXII (Selskapsrett), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 46 av 15.9.2005, s. 38

1 () EFT L 243 av 11.9.2002, s. 1.

2 () EUT L 261 av 13.10.2003, s. 1. Forordningen endret ved forordning (EF) nr. 707/2004 (EUT L 111 av 17.4.2004, s. 3).

- 7) Når det gjelder sikringsbokføring, drøftes det hvorvidt IAS 39 tar tilstrekkelig hensyn til den måte eiendeler/forpliktelser forvaltes på av mange europeiske banker, særlig i et miljø med fast rente. Striden står om hvorvidt sikringsbokføring skal begrenses til enten kontantstrømssikring eller virkelig verdi-sikring, og om de strenge kravene med hensyn til disse sikringenes effektivitet.
- 8) Mange europeiske banker hevder at IAS 39 ikke tillater dem å anvende sikringsbokføring på deres innlån til hovedvirksomheten på porteføljebasis, og vil tvinge dem til å gjennomføre store og kostbare endringer både i deres forvaltning av eiendeler/forpliktelser og i deres regnskapssystemer. Ettersom en porteføljesikring — på grunn av indre vekselvirkninger og loven om de store tall — er forskjellig fra sikring av én enkelt forpliktelse, hevdes det også at sikringsbokføring av en portefølje av innlån til hovedvirksomheten basert på måling av virkelig verdi er i samsvar med prinsippet i IAS 39 om at den virkelige verdien av en finansiell forpliktelse med et anfordringselement ikke kan være mindre enn det beløp som skal betales umiddelbart.
- 9) Spørsmålet om hvorvidt og hvordan porteføljesikring skal behandles regnskapsmessig, kan utformes på en slik måte at det bedre gjenspeiler de særskilte forhold som gjelder for banker som driver sin virksomhet i et miljø med fast rente, anerkjennes av IASB som et viktig spørsmål. Som et prioritert tiltak har IASB nedsatt en arbeidsgruppe som er i ferd med å undersøke europeiske bankers forslag om at det i IAS 39 innføres en ny metode for sikringsbokføring (sikring av rentemargin) som på en mer nøyaktig måte vil kunne gjenspeile hvordan disse bankene forvalter sine eiendeler/forpliktelser.
- 10) De bestemmelser i IAS 39 som har direkte tilknytning til regnskapsmessig behandling av porteføljesikring, bør derfor ikke vedtas for obligatorisk bruk på dette stadium, fordi de ikke kan betraktes som endelige og kan bli endret i nær framtid. De relevante bestemmelsene som er unntatt fra obligatorisk anvendelse, er klart avgrenset fra standarden for øvrig. De vedrører de bestemmelsene som ikke gjenspeiler en porteføljemetode og derfor forhindrer anvendelse av sikringsbokføring på innlån til hovedvirksomheten, og de bestemmelsene som assimilerer en risiko for førtidig innløsning med en renterisiko og derfor er til hinder for en videreføring av de risikohåndteringsteknikker som kan godkjennes av banktilsynene. Selskapene har imidlertid mulighet til å anvende disse bestemmelsene, og kan derfor anvende alle bestemmelser om sikringsbokføring i IAS 39.
- 11) Det er av avgjørende betydning at en regnskapsstandard for behandling av finansielle instrumenter innlemmes i det hovedsett av regnskapsstandarder som i henhold til Fellesskapets regelverk skal anvendes av selskaper fra og med 2005. Målet er derfor at en endret IAS 39 i sin helhet kan vedtas av Kommisjonen så snart som mulig og senest innen utgangen av 2005. Kommisjonen vil følgelig vurdere anvendeligheten av IAS 39 så snart bestemmelsene om virkelig verdi-alternativet og sikringsbokføring er blitt endret av IASB, og senest innen 31. desember 2005. En løsning er under utarbeidelse mellom IASB, Den europeiske sentralbank og banktilsynene når det gjelder anvendelse av virkelig verdi-alternativet fullt ut. Kommisjonen vil følge det igangværende arbeidet nøye, og regelmessig vurdere standardens anvendelighet. På samme måte har den snarlige vedtakelsen av passende bestemmelser om sikringsbokføring nær sammenheng med den framgang som gjøres i arbeidsgruppen nedsatt av IASB.
- 12) Selskaper som første gang utarbeider sitt finansregnskap i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) og anvender IAS 39 i den utgave som er vedlagt denne forordning, bør betraktes som «førstegangsbrukere» som definert i IFRS 1 slik den er vedtatt ved forordning (EF) nr. 707/2004 og denne forordning. Formålet med IFRS 1 er at omkostningene i forbindelse med full overgang til IAS/IFRS ikke bør overstige fordelene for brukere av finansregnskap. Det samme argumentet gjelder også i forbindelse med en eventuell overgang til full anvendelse av godkjente IAS-er. Følgelig bør henvisninger til IAS/IFRS i IFRS 1, som ble vedtatt ved forordning (EF) nr. 707/2004, forstås som henvisninger til IAS/IFRS som vedtatt på grunnlag av forordning (EF) nr. 1606/2002.
- 13) Vedtakelsen av IAS 39 innebærer følgelig at IAS nr. 12, 18, 19, 30, 36 og 37 samt SIC-27, som ble vedtatt ved forordning (EF) nr. 1725/2003, må endres for å sikre overensstemmelse mellom de aktuelle regnskapsstandardene.
- 14) Kommisjonen har derfor konkludert med at IAS 39, som fastsatt i vedlegget til denne forordning, oppfyller kriteriene for vedtakelse som fastsatt i artikkel 3 i forordning (EF) nr. 1606/2002.
- 15) Forordning (EF) nr. 1725/2003 bør derfor endres.
- 16) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for regnskapsregulering —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

1. Internasjonal regnskapsstandard (IAS) 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling», med unntak av visse bestemmelser om bruk av virkelig verdi-alternativet og visse bestemmelser tilknyttet sikringsbokføring, innsettes i vedlegget til forordning (EF) nr. 1725/2003.

Teksten som settes inn, som angitt i første ledd, er fastsatt i vedlegget til denne forordning.

2. Selskaper skal betraktes som «førstegangsbrukere» i samsvar med nr. 1. Henvisninger til IAS/IFRS i IFRS 1 skal forstås som henvisninger til IAS/IFRS som vedtatt av Kommisjonen på grunnlag av forordning (EF) nr. 1606/2002.

3. IAS nr. 12, 18, 19, 30, 36 og 37, SIC-27 samt internasjonal standard for finansiell rapportering nr. 1 endres i samsvar med vedlegg B i IAS 39, som fastsatt i vedlegget til denne forordning.

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse senest 1. januar 2005.

Utferdiget i Brussel, 19. november 2004.

For Kommisjonen

Frederik BOLKESTEIN

Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG

INTERNASjonale regnskapsstandarder

IAS	Tittel
IAS 39	«Finansielle instrumenter — innregning og måling», med unntak av bestemmelsene vedrørende bruk av virkelig verdi-alternativet og visse bestemmelser tilknyttet sikringsbokføring

IAS 39

INTERNASJONAL REGNSKAPSSTANDARD 39

Finansielle instrumenter — innregning og måling

OVERSIKT

	Nr.
Formål	1
Virkeområde	2-7
Definisjoner	8-9
Innebygde derivater	10-13
Innregning og fraregning	14-42
Førstegangsinnregning	14
Fraregning av en finansiell eiendel	15-23
Overføringer som oppfyller kravene til fraregning	24-28
Overføringer som ikke oppfyller kravene til fraregning	29
Vedvarende engasjement i overførte eiendeler	30-35
Alle overføringer	36-37
Alminnelig kjøp eller salg av en finansiell eiendel	38
Fraregning av en finansiell forpliktelse	39-42
Måling	43-70
Førstegangsmåling av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser	43-44
Etterfølgende måling av finansielle eiendeler	45-46
Etterfølgende måling av finansielle forpliktelser	47
Betraktninger vedrørende måling av virkelig verdi	48-49
Omklassifiseringer	50-54
Gevinster og tap	55-57
Verdifall og tapsutsatthet på finansielle eiendeler	58-62
Finansielle eiendeler balanseført til amortisert kost	63-65
Finansielle eiendeler balanseført til anskaffelseskost	66
Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg	67-70
Sikring	71-102
Sikringsinstrumenter	72-77
Poster som oppfyller kravene til sikringsinstrumenter	72-73
Øremerking av sikringsinstrumenter	74-77
Sikringsobjekter	78-84
Poster som oppfyller kravene til sikringsobjekter	78-80

	Nr.
Øremerking av finansielle poster som sikringsobjekter	81
Øremerking av ikke-finansielle poster som sikringsobjekter	82
Øremerking av grupper av poster som sikringsobjekter	83-84
Sikringsbokføring	85-101
Virkelig verdi-sikring	89-94
Kontantstrømssikring	95-101
Sikring av en nettoinvestering	102
Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser	103-108
Oppheving av andre uttalelser	109-110

Denne reviderte standard erstatter IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling» (revidert 2000), og får anvendelse på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2005 eller senere. Det oppfordres til tidligere anvendelse.

FORMÅL

1. Formålet med denne standard er å etablere prinsipper for innregning og måling av finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser og enkelte kontrakter vedrørende kjøp eller salg av ikke-finansielle gjenstander. Krav til presentasjon av og opplysninger om finansielle instrumenter er fastsatt i IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon».

VIRKEOMRÅDE

2. *Denne standard skal anvendes av alle foretak på alle typer finansielle instrumenter, med følgende unntak:*
 - a) *Andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet som regnskapsføres i henhold til IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap», IAS 28: «Investeringer i tilknyttede foretak» og IAS 31: «Andeler i felleskontrollert virksomhet». Foretak skal imidlertid anvende denne standard på en andel i et datterforetak, i et tilknyttet foretak eller i felleskontrollert virksomhet som i samsvar med IAS 27, IAS 28 eller IAS 31 regnskapsføres i henhold til denne standard. Foretak skal også anvende denne standard på derivater på en andel i et datterforetak, i et tilknyttet foretak eller i felleskontrollert virksomhet, med mindre derivatet oppfyller definisjonen av et egenkapitalinstrument for foretaket i henhold til IAS 32.*
 - b) *Rettigheter og plikter i henhold til leieavtaler der IAS 17: «Leieavtaler» kommer til anvendelse. Derimot er*
 - i) *fordringer tilknyttet leieavtaler som er innregnet av en utleier, underlagt bestemmelsene om fraregning og verdifall i denne standard (se nr. 15–37, 58, 59, 63–65 samt AG36–AG52 og AG84–AG93 i vedlegg A),*
 - ii) *gjeld tilknyttet finansielle leieavtaler som er innregnet av en leietaker, underlagt bestemmelsene om fraregning i denne standard (se nr. 39–42 og AG57–AG63 i vedlegg A),*

og

 - iii) *derivater som er innebygd i leieavtaler, underlagt bestemmelsene om innebygde derivater i denne standard (se nr. 10–13 og AG27–AG33 i vedlegg A).*
- c) *Arbeidsgiveres rettigheter og plikter i henhold til ordninger for ytelser til ansatte, der IAS 19: «Ytelser til ansatte» kommer til anvendelse.*

IAS 39

- d) *Rettigheter og plikter som oppstår i henhold til forsikringskontrakter. Foretak skal imidlertid anvende denne standard på et finansielt instrument som har form av en forsikringskontrakt (eller gjenforsikringskontrakt) som beskrevet i IAS 32 nr. 6, men som i hovedsak vedrører overføring av finansiell risiko som beskrevet i nr. 52 i nevnte standard. I tillegg er derivater som er innebygd i forsikringskontrakter, underlagt bestemmelsene om innebygde derivater i denne standard (se nr. 10–13 og AG27–AG33 i vedlegg A).*
- e) *Finansielle instrumenter utstedt av foretaket som oppfyller definisjonen på et egenkapitalinstrument i IAS 32 (herunder opsjoner og tegningsretter). Innehaveren av slike egenkapitalinstrumenter skal imidlertid anvende denne standard på disse instrumentene, med mindre de omfattes av unntaket i bokstav a) ovenfor.*
- f) *Finansielle garantikontrakter (herunder kredittrammer og andre kontrakter vedrørende mislighold av kreditt) som fastsetter at særlige betalinger skal skje for å godtgjøre innehaveren for et tap denne pådrar seg på grunn av at en bestemt debitor unnlater å foreta en betaling ved forfall i henhold til de opprinnelige eller endrede vilkårene til et gjeldsinstrument (se nr. 3). En utsteder av en slik finansiell garantikontrakt skal i utgangspunktet innregne den til virkelig verdi, og deretter måle den til det høyeste av i) det beløp som er innregnet i henhold til IAS 37: «Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler», og ii) det beløp som opprinnelig ble innregnet, med fradrag for kumulativ amortisering innregnet i samsvar med IAS 18: «Driftsinntekter» der dette passer. Finansielle garantier er underlagt fraregningsbestemmelsene i denne standard (se nr. 39–42 og AG57–AG63 i vedlegg A).*
- g) *Kontrakter om betinget vederlag i en virksomhetssammenslutning (se nr. 65–67 i IAS 22: «Virksomhetssammenslutninger»). Dette unntaket får bare anvendelse på det overtakende foretaket.*
- h) *Kontrakter som krever en betaling basert på klimatiske, geologiske eller andre fysiske variabler (se AG1 i vedlegg A). Andre typer derivater som er innebygd i slike kontrakter, er imidlertid underlagt bestemmelsene om innebygde derivater i denne standard (dersom en rentebytteavtale («swap») for eksempel er betinget av en klimatisk variabel så som antall døgn over en viss temperatur, er rentebytteavtaleelementet et innebygd derivat som ligger innenfor denne standards virkeområde — se nr. 10–13 og AG27–AG33 i vedlegg A).*
- i) *Lånetilsagn, bortsett fra dem som er beskrevet i nr 4, som ikke kan gjøres opp netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument. Et lånetilsagn anses ikke som oppgjort netto bare fordi lånet er utbetalt i porsjoner (for eksempel et byggelån i form av et pantelån som er utbetalt i porsjoner i forhold til framdriften i byggearbeidet). En utsteder av et tilsagn om å gi et lån til en rente som ligger under markedsrenten, skal i utgangspunktet innregne den til virkelig verdi og deretter måle den til det høyeste av i) det beløpet som ble innregnet i henhold til IAS 37, og ii) det beløpet som opprinnelig ble innregnet, med fradrag for kumulativ amortisering innregnet i samsvar med IAS 18 der dette passer. En utsteder av lånetilsagn skal anvende IAS 37 på andre lånetilsagn som ikke omfattes av denne standard. Lånetilsagn er underlagt fraregningsbestemmelsene i denne standard (se nr. 15–42 og AG36–AG63 i vedlegg A).*
3. *Finansielle garantikontrakter er underlagt denne standard dersom de fastsetter at betaling skal skje som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, en pris på finansielle instrumenter, en råvarepris, en valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller en kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt «underliggende»). En finansiell garantikontrakt som for eksempel fastsetter at betalinger skal skje dersom kredittverdigheten til en debitor faller under et bestemt nivå, omfattes av denne standard.*
4. *Lånetilsagn som foretaket øremerker som finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, omfattes av denne standard. Et foretak som kort tid etter at lånetilsagnet er mottatt, har en tidligere praksis med å selge de eiendelene som følger av foretakets lånetilsagn, skal anvende denne standard på alle sine lånetilsagn i samme klasse.*
5. *Denne standard kommer til anvendelse på kontrakter om kjøp eller salg av en ikke-finansiell gjenstand som kan gjøres opp netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument eller ved bytte av finansielle instrumenter, som om kontraktene var finansielle instrumenter, unntatt kontrakter som er inngått og fortsatt innehas med det formål å motta eller levere en ikke-finansiell gjenstand i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller brukskrav.*
6. Det er ulike måter en kontrakt om kjøp eller salg av en ikke-finansiell gjenstand kan gjøres opp netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument eller ved bytte av finansielle instrumenter. Eksempler på dette er
- a) når vilkårene i kontrakten tillater begge parter å gjøre opp kontrakten netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument, eller ved å bytte finansielle instrumenter,

- b) når adgangen til å gjøre opp netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument, eller ved å bytte finansielle instrumenter, ikke er eksplisitt i vilkårene i kontrakten, men foretaket har en praksis for å gjøre opp tilsvarende kontrakter netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument, eller ved å bytte finansielle instrumenter (enten med motparten, ved å inngå utligningskontrakter eller ved å selge kontrakten før den utøves eller forfaller),
- c) når foretaket for tilsvarende kontrakter har en praksis for å motta det underliggende og selge dette innen en kort periode etter levering med det formål å generere et overskudd fra kortsiktige svingninger i pris eller salgsmarginer,

og

- d) når den ikke-finansielle gjenstanden som kontrakten omfatter, lett kan omgjøres i kontanter.

En kontrakt der bokstav b) eller c) kommer til anvendelse, er ikke inngått med det formål å motta eller levere den ikke-finansielle gjenstanden i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller bruksbehov, og faller dermed innenfor virkeområdet til denne standard. Andre kontrakter der nr. 5 kommer til anvendelse, blir vurdert for å avgjøre om de ble inngått og fortsatt innehas med det formål å motta eller levere ikke-finansielle gjenstander i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller bruksbehov, og om de derfor omfattes av denne standard.

- 7. En utstedt opsjon om å kjøpe eller selge en ikke-finansiell gjenstand som kan gjøres opp i kontanter eller et annet finansielt instrument eller ved bytte av finansielle instrumenter, i samsvar med nr. 6 bokstav a) eller d), faller inn under virkeområdet til denne standard. En slik kontrakt kan ikke inngås med det formål å motta eller levere ikke-finansielle gjenstander i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller bruksbehov.

DEFINISJONER

- 8. Følgende begreper som er definert i IAS 32, benyttes i denne standard i den betydning som er fastsatt i IAS 32 nr. 11. I IAS 32 defineres følgende begreper:

- finansielt instrument
- finansiell eiendel
- finansiell forpliktelse
- egenkapitalinstrument

og gir veiledning om anvendelsen av disse definisjonene.

- 9. *Følgende begreper anvendes i denne standard:*

Definisjon av et derivat

Et «derivat» er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av denne standard (se nr. 2–7), og som har alle de tre følgende kjennetegnene:

- a) *Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt «underliggende»),*
- b) *det krever ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer,*

og

- c) *det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt.*

IAS 39

Definisjoner av fire kategorier av finansielle instrumenter

En «finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet» er en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som oppfyller en av følgende betingelser:

- a) *Den er klassifisert som holdt for omsetning. En finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir klassifisert som holdt for omsetning dersom den*
- i) *i hovedsak er anskaffet eller pådratt med det formål å selge den eller kjøpe den tilbake på kort sikt,*
 - ii) *er en del av en portefølje av identifiserte finansielle instrumenter som blir styrt sammen, og som det er godtgjort at det foreligger et nylig faktisk mønster for kortsiktig realisering av overskudd for,*
- eller*
- iii) *er et derivat (med unntak for et derivat som er et øremerket og effektivt sikringsinstrument).*
- b) *[...] Alle finansielle eiendeler [...] som omfattes av denne standard, kan når de førstegangsinnregnes, øremerkes som finansiell eiendel [...] til virkelig verdi over resultatet, med unntak for investeringer i egenkapitalinstrumenter som ikke har noen notert markedskurs i et aktivt marked, og hvis virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte (se nr. 46 bokstav c) og AG80 og AG81 i vedlegg A).*

«Investeringer som holdes til forfall» er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som et foretak har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall (se AG16–AG25 i vedlegg A), med unntak for

- a) *de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet,*
- b) *de som foretaket øremerker som tilgjengelige for salg,*
- og*
- c) *de som oppfyller definisjonen av utlån og fordringer.*

Et foretak skal ikke klassifisere finansielle eiendeler som holdt til forfall dersom foretaket, i løpet av inneværende regnskapsår eller de to foregående regnskapsårene har solgt eller omklassifisert mer enn en ubetydelig mengde av investeringer som holdes til forfall før forfall (mer enn ubetydelig i forhold til den totale mengden av investeringer som holdes til forfall), med unntak for salg eller omklassifiseringer som

- i) *er så nær opptil forfall eller den finansielle eiendelens innløsningstidspunkt (for eksempel mindre enn tre måneder før forfall) at endringer i markedrenten ikke ville ha noen vesentlig innvirkning på den finansielle eiendelens virkelige verdi,*
 - ii) *skjer etter at foretaket har innkrevd praktisk talt hele den finansielle eiendelens opprinnelige hovedstol gjennom planlagte eller førtidige betalinger,*
- eller*
- iii) *er henførbare til en isolert hendelse som ligger utenfor foretakets kontroll, som ikke vil gjentas og som foretaket ikke med rimelighet kunne forventet.*

«Utlån og fordringer» er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt

- a) *de som foretaket har til hensikt å selge umiddelbart eller på kort sikt, som skal klassifiseres som holdt for omsetning, og de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet,*

b) de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker som tilgjengelige for salg,

eller

c) de som innehaveren kanskje ikke vil kunne gjenvinne praktisk talt hele sin opprinnelige investering i, bortsett fra på grunn av svekket kreditt, og som skal klassifiseres som tilgjengelige for salg.

En andel anskaffet i en samling av eiendeler som ikke er utlån eller fordringer (for eksempel en andel i et investeringsfond eller et tilsvarende fond), er ikke et lån eller en fordring.

«Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg» er ikke-derivative finansielle eiendeler som er øremerket som tilgjengelige for salg eller ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Definisjoner knyttet til innregning og måling

«En finansiell eiendels eller finansiell forpliktelses amortiserte kost» er det beløp som den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen måles til ved førstegangsinnregning, minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering ved en effektiv rente-metode, av enhver differanse mellom dette førstegangsbeløpet og forfallsbeløpet, og minus en eventuell reduksjon (direkte eller ved bruk av en avsetningskonto) for verdifull eller tapsutsatthet.

En effektiv rente-metode benyttes til å beregne amortisert kost for en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse (eller en gruppe av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser) og for å tilordne renteinntekt eller rentekostnad over en relevant periode. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid, eller over en kortere periode der dette passer, til netto balanseført verdi av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Ved beregning av den effektive renten skal et foretak estimere kontantstrømmer og ta i betraktning alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet (for eksempel førtidig betaling, kjøpsopsjoner og tilsvarende opsjoner), men skal ikke ta hensyn til framtidige kreditttap. Beregningen omfatter alle honorarer og punkter betalt eller mottatt mellom parter i kontrakten som er en integrert del av den effektive renten (se IAS 18), transaksjonsutgifter og alle andre merbetalinger eller rabatter. Det antas at kontantstrømmene og den forventede levetiden til en gruppe av tilsvarende finansielle instrumenter kan estimeres på en pålitelig måte. I de sjeldne tilfellene der det imidlertid ikke er mulig å estimere kontantstrømmene eller den forventede levetiden til et finansielt instrument (eller gruppe av finansielle instrumenter) på en pålitelig måte, skal foretaket benytte de kontraktsmessige kontantstrømmene over hele den kontraktsmessige løpetiden til det finansielle instrumentet (eller gruppen av finansielle instrumenter).

«Fraregning» er fjerning av en tidligere innregnet finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse fra et foretaks balanse.

«Virkelig verdi» er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter⁽¹⁾.

Et «alminnelig kjøp eller salg» er kjøp eller salg av en finansiell eiendel i henhold til en kontrakt hvis vilkår krever levering av eiendelen innenfor den tidsrammen som generelt er etablert gjennom regulering eller sedvane i det aktuelle markedet.

«Transaksjonsutgifter» er marginale utgifter som er direkte henførbare til anskaffelse, utstedelse eller avhending av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse (se AG13 i vedlegg A). En marginal utgift er en utgift som ikke ville påløpt dersom foretaket ikke hadde anskaffet, utstedt eller avhendet det finansielle instrumentet.

Definisjoner knyttet til sikringsbokføring

Et «bindende tilsagn» er en bindende avtale om utveksling av en nærmere angitt mengde ressurser til en nærmere angitt pris på ett eller flere nærmere angitte framtidige tidspunkter.

⁽¹⁾ Nr. 48, nr. 49 og AG69–AG82 i vedlegg A inneholder krav til fastsettelse av en finansiell eiendels eller finansiell forpliktelses virkelige verdi.

IAS 39

En «forventet transaksjon» er en ikke-bindende, men forventet framtidig transaksjon.

Et «sikringsinstrument» er et øremerket derivat eller (for en sikring av bare risikoen for endringer i utenlandske valutakurser) en øremerket ikke-derivativ finansiell eiendel eller ikke-derivativ finansiell forpliktelse hvis virkelige verdi eller kontantstrømmer forventes å utligne endringer i den virkelige verdien av eller kontantstrømmene til et øremerket sikringsobjekt (nr. 72–77 og AG94–AG97 i vedlegg A inneholder en utfyllende definisjon av et sikringsinstrument).

Et «sikringsobjekt» er en eiendel, en forpliktelse, et bindende tilsagn, en svært sannsynlig forventet transaksjon eller en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet som a) eksponerer foretaket for risiko for endringer i virkelig verdi eller framtidige kontantstrømmer, og b) er øremerket som sikret (nr. 78–84 og AG98–AG101 i vedlegg A inneholder en utfyllende definisjon av sikringsobjekter).

«Sikringseffektivitet» er i hvilken grad endringer i den virkelige verdien av eller kontantstrømmene for sikringsobjektet som er henførbare til en sikret risiko, blir utlignet ved endringer i den virkelige verdien av eller kontantstrømmene for sikringsinstrumentet (se AG105–AG113 i vedlegg A).

INNEBYGDE DERIVATER

10. Et innebygd derivat er en bestanddel av et hybridinstrument (kombinert instrument) som også omfatter en ikke-derivativ vertskontrakt — med den virkning at noe av kontantstrømmene til det kombinerte instrumentet varierer på en tilsvarende måte som for et frittstående derivat. Et innebygd derivat er årsak til at noen eller alle kontantstrømmene som kontrakten ellers ville kreve, blir endret i samsvar med en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel. Et derivat som er knyttet til et finansielt instrument, men som er kontraktsmessig overførbart uavhengig av instrumentet, eller har en annen motpart enn instrumentet er ikke et innebygd derivat, men et separat finansielt instrument.

11. *Et innebygd derivat skal bare skilles fra vertskontrakten og regnskapsføres som et derivat i henhold til denne standard dersom*

a) *de økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen ved det innebygde derivatet ikke er nært knyttet til de økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen ved vertskontrakten (se AG30 og AG33 i vedlegg A),*

b) *et separat instrument med de samme vilkårene som det innebygde derivatet ville oppfylt definisjonen av et derivat,*

og

c) *hybridinstrumentet (det kombinerte instrumentet) ikke blir målt til virkelig verdi med endringer i den virkelige verdien innregnet i resultatet (dvs. at et derivat som er innebygd i en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet, ikke blir skilt ut).*

Dersom et innebygd derivat blir skilt ut, skal vertskontrakten regnskapsføres i henhold til denne standard dersom det er et finansielt instrument, og i samsvar med andre egnede standarder dersom det ikke er et finansielt instrument. Denne standard omhandler ikke hvorvidt et innebygd derivat skal presenteres separat i regnskapsoppstillingen.

12. *Dersom det i henhold til denne standard kreves at et foretak skiller ut et innebygd derivat fra dets vertskontrakt, men ikke er i stand til å måle det innebygde derivatet separat, verken ved anskaffelsen eller på et senere tidspunkt for finansiell rapportering, skal foretaket behandle hele den kombinerte kontrakten som en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse holdt for omsetning.*

13. Dersom et foretak ikke på en pålitelig måte er i stand til å fastsette den virkelige verdien av et innebygd derivat på grunnlag av derivatets vilkår og betingelser (for eksempel fordi det innebygde derivatet er basert på et unotert egenkapitalinstrument), er den virkelige verdien av det innebygde derivatet differansen mellom hybridinstrumentets og vertskontraktens virkelige verdier, dersom disse verdiene kan fastsettes i henhold til denne standard. Dersom foretaket ikke er i stand til å fastsette den virkelige verdien av det innebygde derivatet ved hjelp av denne metoden, kommer nr. 12 til anvendelse, og det kombinerte instrumentet blir behandlet som holdt for omsetning.

INNREGNING OG FRAREGNING

Førstegangsinnregning

14. *Et foretak skal bare innregne en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse i balansen når foretaket blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. (Se nr. 38 når det gjelder alminnelige kjøp av finansielle eiendeler.)*

Fraregning av en finansiell eiendel

15. I konsernregnskap kommer nr. 16–23 og AG34–AG52 i vedlegg A til anvendelse på konsernnivå. Derfor konsoliderer et foretak først alle datterforetak i samsvar med IAS 27 og SIC-12: «Konsolidering — enheter for særskilte formål», og anvender deretter nr. 16–23 og AG34–AG52 i vedlegg A på konsernet som dette fører til.

16. *Før et foretak evaluerer om og i hvilket omfang fraregning er hensiktsmessig i henhold til nr. 17–23, skal foretaket avgjøre om disse numrene skal anvendes på en del av en finansiell eiendel (eller en del av en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler) eller på en finansiell eiendel (eller en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler) i sin helhet, på følgende måte.*

- a) *Nr. 17–23 kommer bare til anvendelse på en del av en finansiell eiendel (eller en del av en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler) dersom den delen som vurderes for fraregning, oppfyller en av de følgende tre betingelsene.*

i) *Delen omfatter bare særlig identifiserte kontantstrømmer fra en finansiell eiendel (eller en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler). Når et foretak for eksempel inngår i en «rente-strip» der motparten får retten til rentekontantstrømmene, men ikke kontantstrømmene av hovedstolen, fra et gjeldsinstrument, kommer nr. 17–23 til anvendelse på rentekontantstrømmene.*

ii) *Delen omfatter bare en fullt ut forholdsmessig (prorata) andel av kontantstrømmene fra en finansiell eiendel (eller en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler). Når et foretak for eksempel inngår i en ordning der motparten får retten til en andel på 90 prosent av alle kontantstrømmene fra et gjeldsinstrument, kommer nr. 17–23 til anvendelse på 90 prosent av disse rentekontantstrømmene. Dersom det er flere enn én motpart, kreves det ikke at hver enkelt motpart har en forholdsmessig andel av kontantstrømmene, forutsatt at det overførende foretaket innehar en entydig forholdsmessig andel.*

iii) *Delen omfatter bare en fullt ut forholdsmessig (prorata) andel av særlig identifiserte kontantstrømmer fra en finansiell eiendel (eller en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler). Når et foretak for eksempel inngår i en ordning der motparten får retten til en andel på 90 prosent av rentekontantstrømmene fra en finansiell eiendel, kommer nr. 17–23 til anvendelse på 90 prosent av disse rentekontantstrømmene. Dersom det er flere enn én motpart, kreves det ikke at hver enkelt motpart har en forholdsmessig andel av de særlig identifiserte kontantstrømmene, forutsatt at det overførende foretaket innehar en full forholdsmessig andel.*

- b) *I alle andre tilfeller kommer nr. 17–23 til anvendelse på den finansielle eiendelen i sin helhet (eller på gruppen av tilsvarende finansielle eiendeler i sin helhet). Når et foretak for eksempel overfører i) rettene til de første eller de siste 90 prosent av innbetalingene i kontanter fra en finansiell eiendel (eller en gruppe av finansielle eiendeler), eller ii) rettene til 90 prosent av kontantstrømmene fra en gruppe av fordringer, men gir en garanti om å kompensere kjøperen for eventuelle kredittap opptil 8 prosent av fordringenes hovedstol, kommer nr. 17–23 til anvendelse på den finansielle eiendelen (eller en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler) i sin helhet.*

I nr. 17–26 viser begrepet «finansiell eiendel» enten til en del av en finansiell eiendel (eller en del av en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler), slik den er identifisert under bokstav a) foran, eller til en finansiell eiendel (eller en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler) i sin helhet.

IAS 39

17. *Et foretak skal bare fraregne en finansiell eiendel når*
- a) *de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper,*

eller
 - b) *foretaket overfører den finansielle eiendelen som angitt i nr. 18 og nr. 19, og overføringen oppfyller kravene til fraregning i samsvar med nr. 20.*

(Se nr. 38 når det gjelder alminnelige salg av finansielle eiendeler.)
18. *Et foretak overfører en finansiell eiendel bare dersom det enten*
- a) *overfører de kontraktsmessige rettene til å motta kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen,*

eller
 - b) *beholder de kontraktsmessige rettene til å motta kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen, men påtar seg en kontraktsmessig plikt til å betale kontantstrømmene til én eller flere mottakere i en ordning som oppfyller betingelsene i nr. 19.*
19. *Når et foretak beholder de kontraktsmessige rettene til å motta kontantstrømmene fra en finansiell eiendel («den opprinnelige eiendelen»), men påtar seg en kontraktsmessig plikt til å betale disse kontantstrømmene til ett eller flere foretak («de endelige mottakerne»), skal foretaket bare behandle transaksjonen som en overføring av en finansiell eiendel dersom alle følgende tre betingelser er oppfylt.*
- a) *Foretaket har ingen plikt til å betale beløp til de endelige mottakerne med mindre det innkasserer tilsvarende beløp fra den opprinnelige eiendelen. Kortsiktige forskudd fra foretaket med rett til full gjenvinning av det utlånte beløpet pluss opptjente renter til markedskurs vil ikke komme i strid med denne betingelsen.*
 - b) *Foretaket forbyr av vilkårene i overføringskontrakten å selge den opprinnelige eiendelen eller stille den som sikkerhet på annen måte enn som sikkerhet overfor de endelige mottakerne for plikten til å betale disse mottakerne kontantstrømmer.*
 - c) *Foretaket har en plikt til å overføre eventuelle kontantstrømmer det innkrever på vegne av de endelige mottakerne uten vesentlig forsinkelse. I tillegg har foretaket ikke rett å reinvestere slike kontantstrømmer, bortsett fra investeringer i kontanter eller kontantekvivalenter (som definert i IAS 7: «Kontantstrømoppstilling») i løpet av den korte oppgjørsperioden fra innkrevningstidspunktet til tidspunktet for påkrevd overføring til de endelige mottakerne, og renter opptjent på slike investeringer blir overført til de endelige mottakerne.*
20. *Når et foretak overfører en finansiell eiendel (se nr. 18), skal det vurdere i hvilket omfang det beholder risikoen og avkastningen ved eierskap til den finansielle eiendelen. I så fall:*
- a) *Dersom foretaket overfører praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den finansielle eiendelen, skal foretaket fraregne den finansielle eiendelen og innregne alle rettigheter og plikter som ble skapt eller beholdt ved overføringen, separat som eiendeler eller forpliktelser.*
 - b) *Dersom foretaket beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den finansielle eiendelen, skal foretaket fortsatt innregne den finansielle eiendelen.*
 - c) *Dersom foretaket verken overfører eller beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den finansielle eiendelen, skal foretaket avgjøre om det har beholdt kontroll over den finansielle eiendelen. I så fall:*
 - i) *Dersom foretaket ikke har beholdt kontroll, skal det fraregne den finansielle eiendelen og innregne separat som eiendeler eller forpliktelser alle rettigheter og plikter skapt eller beholdt ved overføringen.*

ii) Dersom foretaket har beholdt kontroll, skal det fortsatt innregne den finansielle eiendelen i det omfang foretaket har et vedvarende engasjement i den finansielle eiendelen (se nr. 30).

21. Overføring av risiko og avkastning (se nr. 20) blir vurdert ved å sammenligne foretakets eksponering før og etter overføringen med variabilitet i størrelsen på og forløpet for den overførte eiendelens netto kontantstrømmer. Et foretak har beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskapet til en finansiell eiendel dersom foretakets eksponering for variabilitet i nåverdien av framtidige netto kontantstrømmer fra den finansielle eiendelen ikke endres vesentlig som et resultat av overføringen (for eksempel fordi foretaket har solgt en finansiell eiendel i henhold til en avtale om å kjøpe den tilbake til en fastsatt pris eller salgspris pluss långivers avkastning). Et foretak har overført praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til en finansiell eiendel dersom foretakets eksponering for en slik variabilitet ikke lenger er vesentlig i forhold til den samlede variabiliteten i nåverdien av framtidige netto kontantstrømmer knyttet til den finansielle eiendelen (for eksempel fordi foretaket har solgt en finansiell eiendel bare underlagt en opsjon om å kjøpe den tilbake til eiendelens virkelige verdi på gjenkjøpstidspunktet eller har overført en fullt ut forholdsmessig andel av kontantstrømmene fra en større finansiell eiendel i en ordning, for eksempel underdeltakelse i et lån, som oppfyller betingelsene i nr. 19).
22. Det vil ofte framgå klart om foretaket har overført eller beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap eller ikke, og det vil dermed ikke være behov for å utføre noen beregninger. I andre tilfeller vil det være nødvendig å beregne og sammenligne foretakets eksponering for variabilitet i nåverdien av framtidige netto kontantstrømmer før og etter overføringen. Beregningen og sammenligningen skal gjøres ved å benytte en egnet løpende markedsrente som diskonteringsrente. All variabilitet som med rimelighet er mulig i netto kontantstrømmer skal tas i betraktning, og det skal legges mest vekt på de utfallene som med størst sannsynlighet vil inntreffe.
23. Om foretaket har beholdt kontroll (se nr. 20 bokstav c)) over den overførte eiendelen, avhenger av erververens mulighet for å selge eiendelen. Dersom det i praksis er mulig for erververen å selge eiendelen i sin helhet til en ikke-tilknyttet tredjemann, og erververen kan utøve denne muligheten ensidig og uten å måtte legge tilleggsrestriksjoner på overføringen, har foretaket ikke beholdt kontroll. I alle andre tilfeller har foretaket beholdt kontroll.

Overføringer som oppfyller kravene til fraregning

(se nr. 20 bokstav a) og bokstav c) i)).

24. *Dersom et foretak overfører en finansiell eiendel i en overføring som oppfyller kravene til fraregning i sin helhet, og beholder retten til å forvalte den finansielle eiendelen mot et honorar, skal foretaket innregne enten en forvaltningseiendel eller en forvaltningsforpliktelse for denne forvaltningskontrakten. Dersom honoraret som skal mottas, ikke forventes å kompensere foretaket i tilstrekkelig grad for å utføre forvaltningen, skal en forvaltningsforpliktelse for forvaltningsplikten innregnes til virkelig verdi. Dersom honoraret som skal mottas, forventes å være mer enn tilstrekkelig kompensasjon for forvaltningen, skal det innregnes en forvaltningseiendel for forvaltningsretten med et beløp fastsatt på grunnlag av en fordeling av den balanseførte verdien av den større finansielle eiendelen, i samsvar med nr. 27.*
25. *Dersom en finansiell eiendel som følge av en overføring blir fraregnet i sin helhet, men overføringen fører til at foretaket får en ny finansiell eiendel eller påtar seg en ny finansiell forpliktelse eller en forvaltningsforpliktelse, skal foretaket innregne den nye finansielle eiendelen, finansielle forpliktelsen eller forvaltningsforpliktelsen til virkelig verdi.*
26. *Ved fraregning av en finansiell eiendel i sin helhet, skal differansen mellom*

a) den balanseførte verdien

og

b) summen av i) det mottatte vederlaget (herunder eventuelle nye eiendeler som er tilkommet og med fradrag for eventuelle nye forpliktelser som er påløpt), og ii) eventuelle kumulative gevinster eller tap som er blitt innregnet direkte i egenkapitalen (se nr. 55 bokstav b)),

innregnes i resultatet.

IAS 39

27. *Dersom den overførte eiendelen er en del av en større finansiell eiendel (for eksempel når et foretak overfører rentekontantstrømmer som er en del av et gjeldsinstrument, se nr. 16 bokstav a)) og den overførte delen i sin helhet oppfyller kravene til fraregning, skal den tidligere balanseførte verdien av den større finansielle eiendelen fordeles mellom den delen som fortsatt er innregnet og den delen som blir fraregnet, basert på de relative virkelige verdiene av disse delene på overføringstidspunktet. Av denne grunn skal en beholdt forvaltingseiendel behandles som en del som fortsatt blir innregnet. Differansen mellom*

a) *den balanseførte verdien fordelt på den delen som fraregnes*

og

b) *summen av i) det mottatte vederlaget for den fraregnede delen (herunder eventuelle nye eiendeler som er tilkommet og med fradrag for eventuelle nye forpliktelser som er påløpt), og ii) eventuelle kumulative gevinster eller tap som er fordelt på denne delen og som var innregnet direkte i egenkapitalen (se nr. 55 bokstav b)),*

skal innregnes i resultatet. Kumulative gevinster eller tap som er blitt innregnet i egenkapitalen, blir fordelt mellom den delen som fortsatt blir innregnet og den delen som blir fraregnet, basert på disse delenes relative virkelige verdier.

28. Når et foretak fordeler den tidligere balanseførte verdien av en større finansiell eiendel mellom den delen som fortsatt blir innregnet og den delen som blir fraregnet, må den virkelige verdien av den delen som fortsatt blir innregnet, fastsettes. Når foretaket tidligere har solgt deler tilsvarende den delen som fortsatt blir innregnet eller det foreligger andre markedstransaksjoner for slike deler, gir nylig oppnådde priser i faktiske transaksjoner det beste estimatet av delens virkelige verdi. Når det ikke foreligger noen noterte priser eller nylig foretatte markedstransaksjoner som støtte for den virkelige verdien av den delen som fortsatt blir innregnet, er det beste estimatet av den virkelige verdien differansen mellom den virkelige verdien av den større finansielle eiendelen som helhet og vederlaget mottatt fra erververen for den delen som er fraregnet.

Overføringer som ikke oppfyller kravene til fraregning

(se nr. 20 bokstav b))

29. *Dersom en overføring ikke fører til fraregning fordi foretaket har beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den overførte eiendelen, skal foretaket fortsatt innregne den overførte eiendelen i sin helhet og skal dessuten innregne en finansiell forpliktelse for det mottatte vederlaget. I etterfølgende perioder skal foretaket innregne eventuell inntekt fra den overførte eiendelen og en eventuell kostnad påløpt fra den finansielle forpliktelsen.*

Vedvarende engasjement i overførte eiendeler

(se nr. 20 bokstav c) ii))

30. *Dersom et foretak verken overfører eller beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til en overført eiendel, men beholder kontroll over den overførte eiendelen, skal foretaket fortsatt innregne den overførte eiendelen i det omfang foretaket har et vedvarende engasjement. I hvilket omfang et foretak fortsatt er engasjert i den overførte eiendelen bestemmes av i hvilket omfang foretaket fremdeles er eksponert for endringer i den overførte eiendelens verdi. Eksempler:*

a) *Når foretakets vedvarende engasjement har form av å garantere for den overførte eiendelen, er omfanget av foretakets vedvarende engasjement den laveste verdien av i) eiendelens beløp, og ii) det høyeste beløpet for det mottatte vederlaget som foretaket kan kreves å tilbakebetale («garantibeløpet»).*

b) *Når foretakets vedvarende engasjement har form av en utstedt eller kjøpt opsjon (eller begge deler) vedrørende den overførte eiendelen, er omfanget av foretakets vedvarende engasjement lik beløpet for den overførte eiendelen som foretaket kan kjøpe tilbake. Men i tilfellet av en utstedt salgsoptjon for en eiendel som blir målt til virkelig verdi, er omfanget av foretakets vedvarende engasjement begrenset til den laveste verdien av den overførte eiendelens virkelige verdi og opsjonens utøvelseskurs (se AG48).*

c) *Når foretakets vedvarende engasjement har form av en opsjon gjort opp i kontanter eller tilsvarende bestemmelser vedrørende den overførte eiendelen, blir omfanget av foretakets vedvarende engasjement målt på samme måte som det som ville vært resultatet av opsjoner som ikke blir gjort opp i kontanter, slik det går fram av bokstav b) foran.*

31. Når et foretak fortsatt innregner en eiendel i det omfang foretaket har et vedvarende engasjement i eiendelen, skal foretaket også innregne en tilknyttet forpliktelse. Til tross for de andre målingskravene i denne standard blir den overførte eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen målt på et grunnlag som gjenspeiler de rettene og pliktene som foretaket har beholdt. Den tilknyttede forpliktelsen blir målt på en slik måte at netto balanseført verdi av den overførte eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen er lik
- a) amortisert kost for rettene og pliktene som foretaket beholder, dersom den overførte eiendelen måles til amortisert kost,
- eller
- b) den virkelige verdien av rettene og pliktene som foretaket beholder når de måles på frittstående grunnlag, dersom den overførte eiendelen blir målt til virkelig verdi.
32. Foretaket skal fortsatt innregne eventuell inntekt som oppstår av den overførte eiendelen i det omfang foretaket har et vedvarende engasjement, og dessuten innregne enhver kostnad som er påløpt den tilknyttede forpliktelsen.
33. For senere måling blir innregnede endringer i den virkelige verdien av den overførte eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen regnskapsført i overensstemmelse med hverandre i samsvar med nr. 55, og de skal ikke motregnes.
34. Dersom et foretaks vedvarende engasjement bare er i en del av en finansiell eiendel (for eksempel når et foretak beholder en opsjon om å kjøpe tilbake en del av en overført eiendel, eller beholder en residualinteresse som ikke fører til at det beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap og foretaket dessuten beholder kontroll), fordeler foretaket de tidligere balanseførte verdiene av den finansielle eiendelen mellom den delen som det fortsatt innregner i henhold til sitt vedvarende engasjement, og den delen som det ikke lenger innregner på grunnlag av de relative virkelige verdiene av disse delene på overføringstidspunktet. Kravene i nr. 28 kommer derfor til anvendelse. Differansen mellom
- a) den balanseførte verdien fordelt på den delen som ikke lenger er innregnet
- og
- b) summen av i) det mottatte vederlaget for den delen som ikke lenger innregnes, og ii) eventuelle kumulative gevinster eller tap som er fordelt på denne delen og som har vært innregnet direkte i egenkapitalen (se nr. 55 bokstav b)),
- skal innregnes i resultatet. Kumulative gevinster eller tap som var blitt innregnet i egenkapitalen, blir fordelt mellom den delen som fortsatt blir innregnet, og den delen som ikke lenger blir innregnet, basert på de relative virkelige verdien av disse delene.
35. [...]
- Alle overføringer
36. Dersom en overført eiendel fortsatt blir innregnet, skal eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen ikke motregnes. Tilsvarende skal foretaket ikke motregne en eventuell inntekt som oppstår av den overførte eiendelen mot en eventuell kostnad som påløper den tilknyttede forpliktelsen (se IAS 32 nr. 42).
37. Dersom avhenderen sørger for annen sikkerhet enn kontanter (for eksempel gjelds- eller egenkapitalinstrumenter) overfor erververen, vil avhenderens og erververens regnskapsføring av sikkerheten avhenge av om erververen har rett til å selge sikkerheten eller stille den som sikkerhet på nytt, og om det foreligger mislighold hos avhenderen. Avhender og erverver skal regnskapsføre sikkerheten som følger:
- a) Dersom erververen i henhold til kontrakt eller sedvane har rett til å selge sikkerheten eller stille den som sikkerhet på nytt, skal avhenderen omklassifisere eiendelen i sin balanse (for eksempel som en utlånt eiendel, egenkapitalinstrumenter stilt som sikkerhet, eller en gjenkjøpbar fordring) atskilt fra andre eiendeler.
 - b) Dersom erververen selger sikkerhet som er stilt overfor denne, skal erververen innregne provenyet fra salget og en forpliktelse målt til virkelig verdi for erververens plikt til å returnere sikkerheten.

IAS 39

- c) *Dersom avhenderen misligholder i henhold til vilkårene i kontrakten og ikke lenger har rett til å løse inn sikkerheten, skal avhenderen fraregne sikkerheten, og erververen skal innregne sikkerheten som sin eiendel i utgangspunktet målt til virkelig verdi, eller dersom sikkerheten allerede er solgt, fraregne sin plikt til å returnere sikkerheten.*
- d) *Bortsett fra i de tilfeller som er angitt under bokstav c), skal avhenderen fortsatt balanseføre sikkerheten som sin eiendel, og erververen skal ikke innregne sikkerheten som eiendel.*

Alminnelig kjøp eller salg av en finansiell eiendel

38. *Et alminnelig kjøp eller salg av finansielle eiendeler skal henholdsvis innregnes og fraregnes ved hjelp av regnskapsføring på avtaletidspunktet eller regnskapsføring på oppgjørstidspunktet (se AG53–AG56 i vedlegg A).*

Fraregning av en finansiell forpliktelse

39. *Et foretak skal bare fjerne en finansiell forpliktelse (eller en del av en finansiell forpliktelse) fra balansen når den har opphørt — dvs. når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.*
40. *Et bytte mellom en eksisterende låntaker og långiver av gjeldsinstrumenter med svært ulike vilkår skal regnskapsføres som et opphør av den opprinnelige finansielle forpliktelsen og innregning av en ny finansiell forpliktelse. Tilsvarende skal en vesentlig endring av vilkårene til en eksisterende finansiell forpliktelse eller en del av denne (enten denne er henførbart til debitors finansielle vanskeligheter eller ikke) regnskapsføres som et opphør av den opprinnelige finansielle forpliktelsen og innregning av en ny finansiell forpliktelse.*
41. *Differansen mellom den balanseførte verdien av en finansiell forpliktelse (eller en del av en finansiell forpliktelse) som har opphørt eller er overført til en annen part og det betalte vederlaget, herunder eventuelle overførte eiendeler eller påløpte forpliktelser i andre former enn kontanter, skal innregnes i resultatet.*
42. *Dersom et foretak kjøper tilbake en del av en finansiell forpliktelse, skal foretaket fordele den finansielle forpliktelsens tidligere balanseførte verdi mellom den delen som fortsatt blir innregnet, og den delen som blir fraregnet, basert på de relative virkelige verdiene av delene på gjenkjøpstidspunktet. Differansen mellom a) den balanseførte verdien fordelt på den fraregnede delen, og b) det betalte vederlaget, herunder eventuelle overførte eiendeler eller påløpte forpliktelser i andre former enn kontanter for den fraregnede delen, skal innregnes i resultatet.*

MÅLING

Førstegangsmåling av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser

43. *Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet, skal et foretak måle den til virkelig verdi pluss, i tilfellet av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som ikke er til virkelig verdi over resultatet, transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen.*
44. *Når et foretak anvender regnskapsføring på oppgjørstidspunktet for en eiendel som deretter blir målt til anskaffelseskost eller amortisert kost, blir eiendelen førstegangsinnregnet til dens virkelige verdi på avtaletidspunktet (se AG53–AG56 i vedlegg A).*

Etterfølgende måling av finansielle eiendeler

45. *For å måle en finansiell eiendel etter førstegangsinnregning, klassifiserer denne standard finansielle eiendeler i følgende fire kategorier etter definisjonen i nr. 9:*
- a) *finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet,*
 - b) *investeringer som holdes til forfall,*
 - c) *utlån og fordringer*
- og*
- d) *finansielle eiendeler tilgjengelige for salg.*

Disse kategoriene kommer til anvendelse på måling og resultatinnregning i henhold til denne standard. Foretaket kan benytte andre beskrivelser av disse kategoriene eller andre kategoriseringer ved presentasjon av informasjon i regnskapsoppstillingen. Foretaket skal opplyse om dette i notene, slik det kreves av IAS 32.

46. *Etter førstegangsinnregning skal et foretak måle finansielle eiendeler, herunder derivater som er eiendeler, til virkelig verdi, uten eventuelle fradrag for transaksjonsutgifter som måtte påløpe ved salg eller annen avhending, bortsett fra for følgende finansielle eiendeler:*

- a) *utlån og fordringer som definert i nr. 9, som skal måles til amortisert kost ved hjelp av en effektiv rentemetode,*
- b) *investeringer som holdes til forfall, som definert i nr. 9, som skal måles til amortisert kost ved hjelp av en effektiv rentemetode,*

og

- c) *investeringer i egenkapitalinstrumenter som ikke har noen notert markedspris i et aktivt marked og hvis virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte, samt derivater som er koblet til og må gjøres opp ved levering av slike unoterte egenkapitalinstrumenter, som skal måles til anskaffelseskost (se AG80 og AG81 i vedlegg A).*

Finansielle eiendeler som er øremerket som sikringsobjekter, er underlagt måling i henhold til kravene til sikringsbokføring i nr. 89–102. Alle finansielle eiendeler, unntatt dem som måles til virkelig verdi over resultatet, er underlagt kravet om gjennomgåelse for verdifull i samsvar med nr. 58–70 og AG84–AG93 i vedlegg A.

Etterfølgende måling av finansielle forpliktelser

47. *Etter førstegangsinnregning skal et foretak måle alle finansielle forpliktelser til amortisert kost ved en effektiv rentemetode, med følgende unntak:*

- a) *Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet. Slike forpliktelser, herunder derivater som er forpliktelser, skal måles til virkelig verdi, bortsett fra en derivativ forpliktelse som er knyttet til og må gjøres opp ved levering av et unotert egenkapitalinstrument hvis virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte, som skal måles til anskaffelseskost.*
- b) *Finansielle forpliktelser som oppstår når en overføring av en finansiell eiendel ikke oppfyller kravene til fraregning eller blir regnskapsført ved hjelp av metoden for vedvarende engasjement. Nr. 29 og nr. 31 kommer til anvendelse på måling av slike finansielle forpliktelser.*

Finansielle forpliktelser som er øremerket som sikringsobjekter, er underlagt måling i henhold til kravene til sikringsbokføring i nr. 89–102.

Betraktninger vedrørende måling av virkelig verdi

48. *Når den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse skal beregnes for anvendelse av denne standard eller av IAS 32, skal et foretak anvende AG69–AG82 i vedlegg A.*

49. Den virkelige verdien av en finansiell forpliktelse med et anfordringselement (for eksempel et bankinnskudd på anfordring) er ikke mindre enn det beløpet som skal betales umiddelbart, diskontert fra det første tidspunktet da beløpet kan kreves betalt.

Omklassifiseringer

50. *Et foretak skal ikke omklassifisere et finansielt instrument til eller fra kategorien for virkelig verdi over resultatet mens instrumentet holdes eller blir utstedt.*

IAS 39

51. *Dersom det på grunn av en endring i intensjon eller evne ikke lenger passer å klassifisere en investering som holdt til forfall, skal den omklassifiseres som tilgjengelig for salg og måles på nytt til virkelig verdi, og differansen mellom investeringens balanseførte verdi og dens virkelige verdi skal regnskapsføres i samsvar med nr. 55 bokstav b).*
52. *Når salg eller omklassifiseringer av mer enn et ubetydelig beløp av investeringer som holdes til forfall, ikke oppfyller noen av betingelsene i nr. 9, skal eventuelle gjenværende investeringer som holdes til forfall, omklassifiseres som tilgjengelige for salg. Ved en slik omklassifisering skal differansen mellom deres balanseførte verdi og virkelige verdi regnskapsføres i samsvar med nr. 55 bokstav b).*
53. *Dersom en pålitelig måling blir tilgjengelig for en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som en slik måling tidligere ikke var tilgjengelig for, og det kreves at eiendelen eller forpliktelsen blir målt til virkelig verdi dersom en pålitelig måling er tilgjengelig (se nr. 46 bokstav c) og nr. 47), skal eiendelen eller forpliktelsen måles på nytt til virkelig verdi, og differansen mellom deres balanseførte verdi og virkelige verdi skal regnskapsføres i samsvar med nr. 55.*
54. *Dersom det på grunn av en endring i intensjon eller evne eller i det sjeldne tilfellet at en pålitelig måling av den virkelige verdien ikke lenger er tilgjengelig (se nr. 46 bokstav c) og nr. 47), eller fordi de «to foregående regnskapsårene» det er vist til i nr. 9 har forløpt, blir passende å balanseføre en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse til anskaffelseskost eller amortisert kost og ikke til virkelig verdi, blir den balanseførte virkelige verdien av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen på dette tidspunktet henholdsvis dens nye anskaffelseskost eller dens amortiserte kost. Eventuelle tidligere gevinster eller tap på den eiendelen som er blitt innregnet direkte i egenkapitalen i samsvar med nr. 55 bokstav b), skal regnskapsføres som følger:*
- a) *For en finansiell eiendel med et fastsatt forfall skal gevinsten eller tapet amortiseres over resultat over den gjenværende levetiden til investeringen som holdes til forfall ved en effektiv rente-metode. Eventuelle differanser mellom ny amortisert kost og forfallsbeløpet skal også amortiseres over den finansielle eiendelens gjenværende levetid ved en effektiv rente-metode, tilsvarende amortiseringen av en overkurs og en rabatt. Dersom den finansielle eiendelen senere har falt vesentlig i verdi, skal eventuelle gevinster eller tap som er innregnet direkte i egenkapitalen, innregnes i resultatet i samsvar med nr. 67.*
- b) *For en finansiell eiendel som ikke har noe fast forfall, skal gevinster eller tap bli værende i egenkapitalen til den finansielle eiendelen blir solgt eller avhendet på annen måte og da bli innregnet i resultatet. Dersom den finansielle eiendelen senere har falt vesentlig i verdi, skal eventuelle tidligere gevinster eller tap som er innregnet direkte i egenkapitalen, innregnes i resultatet i samsvar med nr. 67.*

Gevinster og tap

55. *En gevinst eller et tap som oppstår av en endring i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som ikke er en del av et sikringsforhold (se nr. 89–102), skal innregnes som følger:*
- a) *En gevinst eller et tap på en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse, klassifisert til virkelig verdi over resultatet, skal innregnes i resultatet.*
- b) *En gevinst eller et tap på en finansiell eiendel tilgjengelig for salg skal innregnes direkte i egenkapitalen, over oppstillingen av endringer i egenkapitalen (se IAS 1: «Presentasjon av finansregnskap»), bortsett fra tap ved verdifall (se nr. 67–70) og gevinster eller tap på utenlandsk valuta (se AG83 i vedlegg A), inntil den finansielle eiendelen blir fraregnet, da kumulative gevinster eller tap som tidligere var innregnet i egenkapitalen, skal innregnes i resultatet. Rente som er beregnet ved hjelp av en effektiv rente-metode (se nr. 9), blir imidlertid innregnet i resultatet (se IAS 18: «Driftsinntekter»). Utbytte på et egenkapitalinstrument som er tilgjengelig for salg, blir innregnet i resultatet når foretakets rett til å motta betaling er fastsatt (se IAS 18).*
56. *For finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser balanseført til amortisert kost (se nr. 46 og nr. 47) blir en gevinst eller et tap innregnet i resultatet når den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen blir fraregnet eller faller i verdi, og dessuten i amortiseringsprosessen. Når det imidlertid gjelder finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser som er sikringsobjekter (se nr. 78–84 og AG98–AG101 i vedlegg A), skal regnskapsføringen av gevinsten eller tapet følge nr. 89–102.*

57. *Dersom et foretak innregner finansielle eiendeler ved regnskapsføring på oppgjørstidspunktet (se nr. 38 og AG53 og AG56 i vedlegg A), blir endringer i den virkelige verdien av eiendel som skal mottas i løpet av perioden mellom avtaletidspunktet og oppgjørstidspunktet, ikke innregnet for eiendeler som er balanseført til anskaffelseskost eller til amortisert kost (bortsett fra ved tap ved verdifall). For eiendeler som balanseføres til virkelig verdi skal imidlertid endringen i virkelig verdi innregnes i resultatet eller i egenkapitalen etter hva som passer i henhold til nr. 55.*

Verdifall og tapsutsatthet på finansielle eiendeler

58. *Et foretak skal på hver balansedag vurdere om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi. Dersom det foreligger slike indikasjoner, skal foretaket anvende nr. 63 (for finansielle eiendeler balanseført til amortisert kost), nr. 66 (for finansielle eiendeler balanseført til anskaffelseskost) eller nr. 67 (for finansielle eiendeler tilgjengelige for salg) for å fastslå beløpet for et eventuelt tap ved verdifall.*

59. En finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi og tap ved verdifall pådras bare dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall som følge av én eller flere hendelser som har funnet sted etter førstegangsinnregning av eiendelen (en «tapshendelse») og denne tapshendelsen (eller -hendelsene) har innvirkning på de estimerte framtidige kontantstrømmene til den finansielle eiendelen eller gruppen av finansielle eiendeler som kan estimeres på en pålitelig måte. Det kan være at det ikke er mulig å identifisere en enkelt, separat hendelse som årsak til verdifallet. I stedet kan den samlede virkningen av flere hendelser ha vært årsak til verdifallet. Tap som forventes som følge av framtidige hendelser, uansett graden av sannsynlighet, blir ikke innregnet. Objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av eiendeler har falt i verdi inkluderer observerbare opplysninger som innehaveren av eiendelen blir oppmerksom på vedrørende følgende tapshendelser:

- a) vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller debitor,
 - b) kontraktsbrudd, for eksempel mislighold eller manglende betaling av forfalte renter eller forfalt hovedstol,
 - c) når långiver, av økonomiske eller juridiske grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter, gir låntaker en innrømmelse som långiver ellers ikke ville ha vurdert,
 - d) når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering,
 - e) når et aktivt marked for den finansielle eiendelen forsvinner på grunn av finansielle vanskeligheter,
- eller
- f) når observerbare opplysninger indikerer at det har vært en målbar nedgang i de estimerte framtidige kontantstrømmene fra en gruppe av finansielle eiendeler siden førstegangsinnregningen av disse eiendelene, selv om nedgangen ennå ikke kan identifiseres til de enkelte finansielle eiendelene i gruppen, herunder

- i) negative endringer i betalingsstatus for låntakere i gruppen (for eksempel et økt antall av for sene betalinger eller et økt antall kredittkortlåntakere som har nådd deres respektive kredittgrenser og betaler det minste månedsbeløpet)

eller

- ii) nasjonale eller lokale økonomiske forhold som står i forbindelse med mislighold av eiendelene i gruppen (for eksempel en økning i arbeidsløsheten i det geografiske området til låntakerne, en nedgang i eiendomsprisene for pantelån i det relevante området, en nedgang i oljeprisene for lån på eiendeler til oljeprodusenter eller negative endringer i forholdene for industrien som påvirker låntakerne i gruppen).

60. Bortfall av et aktivt marked på grunn av at et foretaks finansielle instrumenter ikke lenger omsettes offentlig, er ingen indikasjon på verdifall. En nedgradering av et foretaks kredittverdighet er i seg selv ikke noen indikasjon på verdifall, selv om det kan være en indikasjon på verdifall når det vurderes sammen med annen tilgjengelig informasjon. En nedgang i den virkelige verdien av en finansiell eiendel til under eiendelens anskaffelseskost eller amortiserte kost er ikke nødvendigvis en indikasjon på verdifall (for eksempel en nedgang i den virkelige verdien av en investering i et gjeldsinstrument som en følge av en økning i den risikofrie renten).

IAS 39

61. I tillegg til de typene hendelser som er nevnt i nr. 59, omfatter objektive indikasjoner på verdifall i en investering i et egenkapitalinstrument informasjon om betydelige endringer med negativ innvirkning som har funnet sted i det teknologiske, markedsmessige, økonomiske eller juridiske miljøet der utstederen opererer, og som indikerer at anskaffelseskost for investeringen i egenkapitalinstrumentet kanskje ikke kan gjenvinnes. En vesentlig eller lengre nedgang i den virkelige verdien av en investering i et egenkapitalinstrument til under instrumentets anskaffelseskost er også en objektiv indikasjon på verdifall.
62. I noen tilfeller kan de observerbare opplysningene som kreves for å estimere beløpet for et tap ved verdifall på en finansiell eiendel, være begrenset eller ikke lenger fullt ut relevant for de rådende omstendighetene. Dette kan for eksempel være tilfellet når en låntaker er i økonomiske vanskeligheter, og det er få tilgjengelige historiske opplysninger knyttet til tilsvarende låntakere. I slike tilfeller bruker et foretak sitt erfaringsmessige skjønn til å estimere beløpet for et eventuelt tap ved verdifall. Tilsvarende bruker et foretak sitt erfaringsmessige skjønn til å justere observerbare opplysninger for en gruppe av finansielle eiendeler for å gjenspeile rådende omstendigheter (se AG89). Bruk av rimelige estimater er en viktig del av utarbeidingen av finansregnskapet, og påvirker ikke dets pålitelighet.

Finansielle eiendeler balanseført til amortisert kost

63. *Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall på utlån og fordringer eller på investeringer som holdes til forfall og er balanseført til amortisert kost, har påløpt, skal beløpet for dette tapet måles som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (dvs. den effektive renten beregnet ved førstegangsinnregning). Eiendelens balanseførte verdi skal reduseres enten direkte eller ved bruk av en avsetningskonto. Tapsbeløpet skal innregnes i resultatet.*
64. Et foretak vurderer først om det foreligger objektive indikasjoner på verdifall enkeltvis for finansielle eiendeler som hver for seg er vesentlige, og enkeltvis eller samlet for finansielle eiendeler som ikke hver for seg er vesentlige (se nr. 59). Dersom et foretak slår fast at det ikke foreligger noen objektive indikasjoner på verdifall for en enkeltstående vurdert finansiell eiendel, enten denne er vesentlig eller ikke, inkluderer foretaket eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med tilsvarende kredittrisiko-trekk og vurderer dem samlet for verdifall. Eiendeler som blir vurdert enkeltvis for verdifall, og som det skal innregnes eller fortsatt blir innregnet et tap ved verdifall for, skal ikke omfattes av en samlet vurdering av verdifall.

65. *Dersom beløpet for tap ved verdifall i en senere periode reduseres, og reduksjonen kan knyttes objektivt til en hendelse som skjer etter at verdifallet ble innregnet (for eksempel en forbedring av debitors kredittverdighet), skal det tidligere innregnede tapet ved verdifall reverseres, enten direkte eller ved å justere en avsetningskonto. Reverseringen skal ikke føre til at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da verdifallet blir reversert. Det reverserte beløpet skal innregnes i resultatet.*

Finansielle eiendeler balanseført til anskaffelseskost

66. *Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall er pådratt på et unotert egenkapitalinstrument som ikke blir balanseført til virkelig verdi fordi instrumentets virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte, eller på en derivativ eiendel som er knyttet til og må gjøres opp ved levering av et slikt unotert egenkapitalinstrument, blir beløpet for tapet ved verdifall målt som differansen mellom den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer diskontert med markedets løpende avkastningskrav for en tilsvarende finansiell eiendel (se nr. 46 bokstav c) og AG80 og AG81 i vedlegg A). Slike tap ved verdifall skal ikke reverseres.*

Finansielle eiendeler tilgjengelige for salg

67. *Når en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel tilgjengelig for salg er innregnet direkte i egenkapitalen, og det foreligger objektive indikasjoner på at eiendelen har falt i verdi (se nr. 59), skal det kumulative tapet som er innregnet direkte i egenkapitalen, fjernes fra egenkapitalen og innregnes i resultatet, selv om den finansielle eiendelen ikke er fraregnet.*
68. *Beløpet for det kumulative tapet som blir fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet i henhold til nr. 67, skal være differansen mellom anskaffelseskost (med fradrag for eventuell tilbakebetaling og amortisering av hovedstolen) og løpende virkelige verdi, med fradrag for et eventuelt tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere var innregnet i resultatet.*

69. *Tap ved verdifall innregnet i resultatet for en investering i et egenkapitalinstrument klassifisert som tilgjengelig for salg, skal ikke reverseres over resultatet.*
70. *Dersom den virkelige verdien av et gjeldsinstrument klassifisert som tilgjengelig for salg i en senere periode øker, og økningen objektivt kan knyttes til en hendelse som skjedde etter at tapet ved verdifall var innregnet i resultatet, skal tapet ved verdifall reverseres, med beløpet for reverseringen innregnet i resultatet.*

SIKRING

71. *Dersom det foreligger et øremerket sikringsforhold mellom et sikringsinstrument og et sikringsobjekt, slik det er beskrevet i nr. 85–88 og i AG102–AG104 i vedlegg A, skal gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsføres i samsvar med nr. 89–102.*

Sikringsinstrumenter

Poster som oppfyller kravene til sikringsinstrumenter

72. Denne standard begrenser ikke de forhold der et derivat kan øremerkes som et sikringsinstrument, forutsatt at betingelsene i nr. 88 er oppfylt, bortsett fra for enkelte utstedte opsjoner (se AG94 i vedlegg A). En ikke-derivativ finansiell eiendel eller en ikke-derivativ finansiell forpliktelse kan imidlertid bare øremerkes som et sikringsinstrument for sikring av valutarisiko.
73. Når det gjelder sikringsbokføring kan bare instrumenter som involverer en ekstern part i forhold til det rapporterende foretaket (dvs. eksternt i forhold til konsernet, segmentet eller det enkelte foretaket som det rapporteres om) øremerkes som sikringsinstrumenter. Selv om enkeltstående foretak i et konsern eller divisjoner innenfor et foretak kan inngå sikringstransaksjoner med andre foretak innenfor konsernet eller divisjoner innenfor foretaket, blir alle slike transaksjoner innenfor konsernet eliminert ved konsolideringen. Derfor oppfyller ikke slike sikringstransaksjoner kravene til sikringsbokføring i konsernregnskapet. De kan imidlertid oppfylle kravene til sikringsbokføring i det individuelle eller separate finansregnskapet til enkeltstående foretak innenfor konsernet eller i segmentrapportering, forutsatt at de er eksterne i forhold til det enkelte foretaket eller segmentet som det blir rapportert om.

Øremerking av sikringsinstrumenter

74. Det foreligger vanligvis ett enkelt mål på virkelig verdi for et sikringsinstrument i sin helhet, og de faktorene som er årsak til endringer i virkelig verdi, er innbyrdes avhengige. Et sikringsforhold blir dermed øremerket av et foretak for et sikringsinstrument i sin helhet. De eneste tillatte unntakene er

- a) å skille egenverdien og tidsverdien til en opsjonskontrakt og bare øremerke endringen i en opsjons egenverdi som sikringsinstrument og å ekskludere en endring i opsjonens tidsverdi,

og

- b) å skille renteelementet og spotprisen i en ikke-børsomsatt terminkontrakt.

Disse unntakene er tillatt fordi opsjonens egenverdi og premien i terminkontrakten vanligvis kan måles separat. En dynamisk sikringsstrategi som vurderer både egenverdien og tidsverdien av en opsjonskontrakt, kan oppfylle kravene til sikringsbokføring.

75. En andel av hele sikringsinstrumentet, for eksempel 50 prosent av det nominelle beløpet, kan øremerkes som sikringsinstrumentet i et sikringsforhold. Et sikringsforhold kan imidlertid ikke øremerkes for bare en del av perioden som et sikringsinstrument er utestående.
76. Et enkelt sikringsinstrument kan øremerkes som en sikring av mer enn én type risiko, forutsatt at a) den sikrede risikoen klart kan identifiseres, b) sikringens effektivitet kan påvises, og c) det er mulig å sikre at det foreligger en særlig øremerking av sikringsinstrumentet og ulike risikoposisjoner.

IAS 39

77. To eller flere derivater, eller andeler av disse (eller når det gjelder en sikring av valutarisiko, to eller flere ikke-derivater eller andeler av disse, eller en kombinasjon av derivater og ikke-derivater eller andeler av disse) kan ses i sammenheng og sammen øremerkes som sikringsinstrumentet, også når risikoen som oppstår av enkelte derivater, utligner risiko som oppstår av andre derivater. En avtale om en rentekorridor eller et annet derivat som kombinerer en utstedt opsjon og en kjøpt opsjon, oppfyller imidlertid ikke kravene til et sikringsinstrument dersom den faktisk er en netto utstedt opsjon (dvs. som det mottas en netto premie for). Tilsvarende kan to eller flere instrumenter (eller andeler av disse) bare øremerkes som sikringsinstrumentet dersom ingen av dem er en utstedt opsjon eller en netto utstedt opsjon.

Sikringsobjekter

Poster som oppfyller kravene til sikringsobjekter

78. Et sikringsobjekt kan være en innregnet eiendel eller forpliktelse, et uinnregnet bindende tilsagn, en svært sannsynlig forventet transaksjon eller en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet. Sikringsobjektet kan være a) en enkelt eiendel, en forpliktelse, et bindende tilsagn, en svært sannsynlig forventet transaksjon eller en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet, eller b) en gruppe av eiendeler, forpliktelser, bindende tilsagn, svært sannsynlige forventede transaksjoner eller nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter med tilsvarende risikoprofiler, eller c) i en porteføljesikring av bare renterisiko, en andel av porteføljen av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser som deler den risikoen som blir sikret.
79. Til forskjell fra utlån og fordringer kan en investering som holdes til forfall, ikke være et sikringsobjekt med hensyn til renterisiko eller risiko for førtidig innløsning, fordi øremerking av en investering som øremerkes som holdt til forfall, krever en intensjon om at investeringen holdes til forfall uten hensyn til endringer i den virkelige verdien eller kontantstrømmene til en slik investering som er henførbare til renteendringer. En investering som holdes til forfall, kan imidlertid være et sikringsobjekt når det gjelder risiko for endringer i valutakurser og kredittrisiko.
80. Når det gjelder sikringsbokføring kan bare eiendeler, forpliktelser, bindende tilsagn eller svært sannsynlige forventede transaksjoner som involverer en ekstern part i forhold til foretaket, øremerkes som sikringsobjekter. Av dette følger at sikringsbokføring kan anvendes på transaksjoner mellom foretak eller segmenter i samme konsern, men bare i de enkeltstående eller separate finansregnskapene til disse foretakene eller segmentene og ikke i selve konsernregnskapet. Som et unntak fra dette kan valutarisikoen til en konsernintern monetær post (for eksempel lån/fordringer mellom to datterforetak) oppfylle kravene til et sikringsobjekt i konsernregnskapet dersom den fører til en eksponering for valutagevinster eller -tap som ikke blir fullt ut eliminert ved konsolidering i henhold til IAS 21: «Virkningene av valutakursendringer». I henhold til IAS 21 blir valutagevinster og -tap på konserninterne monetære poster ikke fullt ut eliminert ved konsolidering når den konserninterne monetære posten forekommer i en transaksjon mellom to foretak i konsernet som har ulike funksjonelle valutaer.

Øremerking av finansielle poster som sikringsobjekter

81. Dersom sikringsobjektet er en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse, kan den være et sikringsobjekt med hensyn til den risiko som er tilknyttet bare en andel av dens kontantstrømmer eller virkelige verdi (for eksempel én eller flere utvalgte kontraktsmessige kontantstrømmer eller andeler av disse eller en prosentandel av den virkelige verdien), forutsatt at effektiviteten kan måles. For eksempel kan en identifiserbar og separat målbar andel av renteeksponeringen til en rentebærende eiendel eller rentebærende forpliktelse være øremerket som den sikrede risikoen (for eksempel en del av risikofri rente eller referanserente av den samlede renteeksponeringen for et sikret finansielt instrument).
- 81A. I en virkelig verdi-sikring av renteeksponeringen for en portefølje av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser (og bare i forbindelse med en slik sikring), kan den sikrede andelen øremerkes som et beløp i en valuta (for eksempel et beløp i dollar, euro, pund eller rand) istedenfor som individuelle eiendeler (eller forpliktelser). Selv om porteføljen for risikohåndteringsformål kan inneholde eiendeler og forpliktelser, er det øremerkede beløpet et beløp av eiendeler eller et beløp av forpliktelser. Øremerking av et nettobeløp som inkluderer eiendeler og forpliktelser er ikke tillatt. Foretaket kan sikre en andel av renterisikoen som er knyttet til dette øremerkede beløpet. For eksempel kan foretaket, i tilfellet med en sikring av en portefølje som inneholder eiendeler med mulig førtidig innløsning, sikre den endringen i virkelig verdi som er henførbare til en endring i den sikrede renten på grunnlag av forventede i stedet for kontraktsmessige tidspunkter for reprising. [...].

Øremerking av ikke-finansielle poster som sikringsobjekter

82. *Dersom et sikringsobjekt er en ikke-finansiell eiendel eller en ikke-finansiell forpliktelse, skal det øremerkes som sikringsobjekt a) for valutarisiko eller b) i sin helhet for all risiko, ettersom det er vanskelig å isolere og måle den relevante andelen av kontantstrømmene eller endringene i virkelig verdi som er henførbare til en særlig risiko, bortsett fra valutarisiko.*

Øremerking av grupper av poster som sikringsobjekter

83. Like eiendeler eller like forpliktelser skal bare slås sammen og sikres som en gruppe dersom de enkelte eiendelene eller forpliktelsene i gruppen deler den risikoeksponeringen som blir øremerket som sikret. Videre skal endringen i virkelig verdi som er henførbare til den sikrede risikoen for hver av de enkelte postene i gruppen, forventes å være tilnærmet proporsjonal med den generelle endringen i virkelig verdi som er henførbare til den sikrede risikoen for gruppen av poster.
84. På grunn av at et foretak vurderer sikringseffektivitet ved å sammenligne endringen i den virkelige verdien av eller kontantstrømmene til et sikringsinstrument (eller gruppe av tilsvarende sikringsinstrumenter) og et sikringsobjekt (eller gruppe tilsvarende sikringsobjekter), vil sammenligning av et sikringsinstrument med en generell nettoposisjon (for eksempel nettoverdien av alle eiendeler og forpliktelser med fast rente og med tilsvarende forfall), og ikke med et bestemt sikringsobjekt, ikke oppfylle kravene til sikringsbokføring.

Sikringsbokføring

85. Sikringsbokføring innregner de utlignende virkningene på resultatet knyttet til endringer i de virkelige verdiene av sikringsinstrumentet og sikringsobjektet.

86. *Det er tre typer sikringsforhold:*

- a) *Virkelig verdi-sikring: En sikring av eksponeringen for endringer i virkelig verdi av en innregnet eiendel eller forpliktelse eller et uinnregnet bindende tilsagn, eller en identifisert andel av en slik eiendel, forpliktelse eller bindende tilsagn som er henførbare til en særlig risiko, og som kan påvirke resultatet.*
- b) *Kontantstrømssikring: En sikring av eksponeringen for variabilitet i kontantstrømmer som i) er henførbare til en særlig risiko tilknyttet en innregnet eiendel eller forpliktelse (for eksempel alle eller noen framtidige rentebetalinger til variabel rente) eller en svært sannsynlig forventet transaksjon, og ii) kan påvirke resultatet.*
- c) *Sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet, som definert i IAS 21.*

87. En sikring av valutarisikoen ved et bindende tilsagn kan regnskapsføres som en virkelig verdi-sikring eller som en kontantstrømssikring.

88. *Et sikringsforhold oppfyller bare kravene til sikringsbokføring i henhold til nr. 89–102 dersom alle de følgende betingelsene er oppfylt.*

- a) *Ved inngåelse av sikringen skjer det en formell øremerking og dokumentasjon av sikringsforholdet og foretakets mål og strategi for risikohåndtering ved å påta seg sikringen. Denne dokumentasjonen skal omfatte identifisering av sikringsinstrumentet, sikringsobjektet eller transaksjonen, arten av risiko som sikres og hvordan foretaket vil vurdere sikringsinstrumentets effektivitet med hensyn til å utligne eksponering for endringer i sikringsobjektets virkelige verdi eller kontantstrømmer henførbare til den sikrede risikoen.*
- b) *Sikringen forventes å være svært effektiv (se AG105–AG113 i vedlegg A) med hensyn til å oppnå utlignende endringer i virkelig verdi eller kontantstrømmer henførbare til den sikrede risikoen, i overensstemmelse med den opprinnelige dokumenterte risikohåndteringsstrategien for dette bestemte sikringsforholdet.*

IAS 39

- c) *For kontantstrømssikringer må den forventede transaksjonen som er sikringens motpost, være svært sannsynlig og må inneha en eksponering for variasjoner i kontantstrømmer som til slutt vil kunne påvirke resultatet.*
- d) *Sikringens effektivitet kan måles på en pålitelig måte, dvs. den virkelige verdien av eller kontantstrømmene til sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen og den virkelige verdien av sikringsinstrumentet kan måles på en pålitelig måte (se nr. 46 og nr. 47 og AG80 og AG81 i vedlegg A for veiledning vedrørende beregning av virkelig verdi).*
- e) *Sikringen blir vurdert på løpende grunnlag og blir faktisk ansett for å ha vært svært effektiv i de finansielle rapporteringsperiodene som sikringen var øremerket for.*

Virkelig verdi-sikring

89. *Dersom en virkelig verdi-sikring oppfyller betingelsene i nr. 88 i løpet av perioden, skal den regnskapsføres på følgende måte:*

- a) *Gevinst eller tap fra ny måling av sikringsinstrumentet til virkelig verdi (for et derivativt sikringsinstrument) eller av valutadelen av dets balanseførte verdi målt i samsvar med IAS 21 (for et ikke-derivativt sikringsinstrument) skal innregnes i resultatet,*

og

- b) *gevinst eller tap på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, skal justere sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet. Dette gjelder dersom sikringsobjektet ellers blir målt til anskaffelseskost. Innregning i resultatet av gevinst eller tap som er henførbare til den sikrede risikoen, gjelder dersom sikringsobjektet er en finansiell eiendel tilgjengelig for salg.*

89A. Ved virkelig verdi-sikring av renteeksponeringen for en del av en portefølje av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser (og bare i forbindelse med slik sikring) kan kravene i nr. 89 bokstav b) oppfylles ved at gevinsten eller tapet som er henførbare til sikringsobjektet, presenteres enten

- a) i en enkelt separat post under eiendeler for de reprisingsperiodene da sikringsobjektet er en eiendel,

eller

- b) i en enkelt separat post under forpliktelser, for de reprisingsperiodene da sikringsobjektet er en forpliktelse.

De separate postene som er nevnt under bokstav a) og b) foran, skal presenteres i tilknytning til finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser. Beløp inkludert i disse postene skal fjernes fra balansen når de tilknyttede eiendelene eller forpliktelsene blir fraregnet.

90. Dersom bare spesielle risikoer henførbare til et sikringsobjekt er sikret, blir innregnede endringer i den virkelige verdien av sikringsobjektet som ikke er knyttet til den sikrede risikoen, innregnet slik det går fram av nr. 55.

91. *Et foretak skal med fremadrettet virkning opphøre med sikringsbokføring som angitt i nr. 89 dersom*

- a) *sikringsinstrumentet utløper eller selges, avsluttes eller utøves (i denne sammenheng regnes fornying eller rullering av et sikringsinstrument til et annet sikringsinstrument ikke som utløp eller avslutning dersom en slik erstatning eller overflytning er en del av foretakets dokumenterte sikringsstrategi),*

- b) *sikringen ikke lenger oppfyller kriteriene for sikringsbokføring i nr. 88,*

eller

- c) *foretaket tilbakekaller øremerkingen.*

92. *Enhver justering som oppstår av nr. 89 bokstav b) i den balanseførte verdien av et sikret finansielt instrument som blir målt til amortisert kost (eller når det gjelder en porteføljesikring av renterisiko, i den separate balanseposten som beskrevet i nr. 89A), skal amortiseres i resultatet. Amortiseringen kan begynne så snart det foreligger en justering, og skal begynne ikke senere enn på tidspunktet da sikringsobjektet opphører å bli justert for endringer i dens virkelige verdi som er henførbare til den risikoen som blir sikret. Justeringen skal baseres på en rekalkulert effektiv rente på tidspunktet da amortiseringen begynner. Dersom det i tilfelle av en virkelig verdi-sikring av renteesponeringen for en portefølje av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser (og bare i forbindelse med en slik sikring) ikke er praktisk mulig med en amortisering som benytter en rekalkulert effektiv rente, skal justeringen amortiseres lineært. Justeringen skal være fullt ut amortisert ved forfall av det finansielle instrumentet eller, i tilfelle av en porteføljesikring av renterisiko, ved utløpet av den relevante perioden for reprising.*
93. Når et uinnregnet bindende tilsagn blir øremerket som et sikringsobjekt, blir den påfølgende kumulative endringen i den virkelige verdien av det bindende tilsagnet som er henførbare til den sikrede risikoen, innregnet som eiendel eller forpliktelse med en tilsvarende gevinst eller et tilsvarende tap innregnet i resultatet (se nr. 89 bokstav b)). Endringene i sikringsinstrumentets virkelige verdi blir også innregnet i resultatet.
94. Når et foretak inngår i et bindende tilsagn om å anskaffe en eiendel eller påta seg en forpliktelse og dette er sikringsobjekt i en virkelig verdi-sikring, blir førstegangs balanseført verdi av eiendelen eller forpliktelsen som følger av at foretaket oppfyller det bindende tilsagnet, justert for å inkludere den kumulative endringen i den virkelige verdien av det bindende tilsagnet henførbare til den sikrede risikoen som ble innregnet i balansen.

Kontantstrømssikring

95. *Dersom en kontantstrømssikring oppfyller betingelsene i nr. 88 i løpet av perioden, skal den regnskapsføres på følgende måte:*
- a) *Den andelen av gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet som vurderes til å være en effektiv sikring (se nr. 88), skal innregnes direkte i egenkapitalen gjennom oppstillingen av endringer i egenkapitalen (se IAS 1),*
- og*
- b) *den ikke-effektive andelen av gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet skal innregnes i resultatet.*
96. En kontantstrømssikring regnskapsføres nærmere bestemt som følger:
- a) Den separate bestanddelen av egenkapitalen tilknyttet sikringsobjektet blir justert til det minste av følgende beløp (i absolutte størrelser):
- i) kumulativ gevinst eller kumulativt tap på sikringsinstrumentet fra inngåelse av sikringen,
- og*
- ii) kumulativ endring i virkelig verdi (nåverdi) av de forventede framtidige kontantstrømmene for sikringsobjektet fra inngåelse av sikringen,
- b) eventuelle gjenværende gevinster eller tap på sikringsinstrumentet eller øremerkede bestanddeler av instrumentet (som ikke er en effektiv sikring) blir innregnet i resultatet,
- og*
- c) dersom et foretaks dokumenterte risikohåndteringsstrategi for et bestemt sikringsforhold utelukker en bestemt bestanddel av gevinsten eller tapet eller tilknyttede kontantstrømmer for sikringsinstrumentet (se nr. 74, nr. 75 og nr. 88 bokstav a)) fra vurderingen av sikringseffektiviteten, skal den utelukkede bestanddelen av gevinst eller tap innregnes i samsvar med nr. 55.

IAS 39

97. *Dersom en sikring av en forventet transaksjon senere fører til innregning av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse, skal tilknyttede gevinster eller tap som ble innregnet direkte i egenkapitalen i samsvar med nr. 95, omklassifiseres i resultatet i den samme perioden eller de samme periodene der den anskaffede eiendelen eller den pådratte forpliktelsen påvirker resultatet (for eksempel i de periodene der renteinntekt eller rentekostnad blir innregnet). Dersom et foretak imidlertid forventer at hele tapet eller en andel av et tap innregnet direkte i egenkapitalen ikke vil bli gjenvunnet i løpet av én eller flere framtidige perioder, skal foretaket i resultatet omklassifisere det beløpet som ikke forventes å bli gjenvunnet.*
98. *Dersom en sikring av en forventet transaksjon senere fører til innregning av en ikke-finansiell eiendel eller en ikke-finansiell forpliktelse, eller en forventet transaksjon vedrørende en ikke-finansiell eiendel eller en ikke-finansiell forpliktelse blir til et bindende tilsagn der det anvendes sikringsbokføring av virkelig verdi, skal foretaket anvende bokstav a) eller b) nedenfor.*
- a) *Foretaket omklassifiserer de tilknyttede gevinstene eller tapene som ble innregnet direkte i egenkapitalen i samsvar med nr. 95 i resultatet i den samme perioden eller de samme periodene der den anskaffede eiendelen eller den pådratte forpliktelsen påvirker resultatet (for eksempel i de periodene der avskrivningskostnad eller kostnad solgte varer blir innregnet). Dersom et foretak imidlertid forventer at hele eller en andel av et tap innregnet direkte i egenkapitalen ikke vil bli gjenvunnet i løpet av én eller flere framtidige perioder, skal foretaket i resultatet omklassifisere det beløpet som ikke forventes å bli gjenvunnet.*
- b) *Foretaket fjerner tilknyttede gevinster og tap som ble innregnet direkte i egenkapitalen i samsvar med nr. 95, og inkluderer disse i opprinnelig anskaffelseskost eller i en annen balanseført verdi av eiendelen eller forpliktelsen.*
99. *Et foretak skal anvende enten bokstav a) eller b) i nr. 98 som sitt regnskapsprinsipp, og skal anvende dette konsistent på alle sikringer som nr. 98 omfatter.*
100. *For andre kontantstrømsikringer enn dem som omfattes av nr. 97 og nr. 98, skal beløp som har vært innregnet direkte i egenkapitalen, innregnes i resultatet i den samme perioden eller de samme periodene der den sikrede forventede transaksjonen påvirker resultatet (for eksempel når et forventet salg skjer).*
101. *Et foretak skal under følgende omstendigheter med fremadrettet virkning opphøre med sikringsbokføring som angitt i nr. 95–100:*
- a) *Sikringsinstrumentet utløper eller selges, avsluttes eller utøves (i denne sammenheng regnes fornying eller rullering av et sikringsinstrument til et annet sikringsinstrument ikke som et utløp eller en avslutning dersom en slik fornying eller rullering er en del av foretakets dokumenterte sikringsstrategi). I så fall skal kumulative gevinster eller tap på sikringsinstrumentet som fortsatt er innregnet direkte i egenkapitalen fra den perioden da sikringen var effektiv (se nr. 95 bokstav a)), fortsatt være innregnet separat i egenkapitalen fram til den forventede transaksjonen skjer. Når transaksjonen skjer, kommer nr. 97, nr. 98 eller nr. 100 til anvendelse.*
- b) *Sikringen oppfyller ikke lenger kriteriene for sikringsbokføring i nr. 88. I så fall skal kumulative gevinster eller tap på sikringsinstrumentet som fortsatt er innregnet direkte i egenkapitalen fra den perioden da sikringen var effektiv (se nr. 95 bokstav a)), fortsatt være separat innregnet i egenkapitalen fram til den forventede transaksjonen skjer. Når transaksjonen skjer, kommer nr. 97, nr. 98 eller nr. 100 til anvendelse.*
- c) *Når det ikke lenger forventes at den forventede transaksjonen vil skje, skal eventuelle tilknyttede kumulative gevinster eller tap på sikringsinstrumentet som fortsatt er innregnet direkte i egenkapitalen fra den perioden sikringen var effektiv (se nr. 95 bokstav a)), innregnes i resultatet. En forventet transaksjon som ikke lenger er svært sannsynlig (se nr. 88 bokstav c)), kan fremdeles forventes å skje.*
- d) *Foretaket opphever øremerkingen. Når det gjelder sikringer av en forventet transaksjon, skal kumulative gevinster eller tap på sikringsinstrumentet som fortsatt er innregnet direkte i egenkapitalen fra den perioden da sikringen var effektiv (se nr. 95 bokstav a)), fortsatt være separat innregnet i egenkapitalen fram til den forventede transaksjonen skjer eller ikke lenger forventes å skje. Når transaksjonen skjer, kommer nr. 97, nr. 98 eller nr. 100 til anvendelse. Dersom transaksjonen ikke lenger forventes å skje, skal kumulative gevinster eller tap som var innregnet direkte i egenkapitalen, innregnes i resultatet.*

Sikring av en nettoinvestering

102. *Sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet, herunder en sikring av en monetær post som regnskapsføres som en del av nettoinvesteringen (se IAS 21), skal regnskapsføres på tilsvarende måte som kontantstrømssikring.*

a) *den andelen av gevinst eller tap på sikringsinstrumentet som vurderes til å være en effektiv sikring (se nr. 88), skal innregnes direkte i egenkapitalen gjennom oppstillingen av endringer i egenkapitalen (se IAS 1),*

og

b) *den ikke-effektive andelen skal innregnes i resultatet.*

Gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet knyttet til den effektive andelen av sikringen som har vært innregnet direkte i egenkapitalen, skal innregnes i resultatet ved avhendingen av den utenlandske virksomheten.

IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER

103. *Et foretak skal anvende denne standard (herunder endringene utgitt i mars 2004) på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2005 eller senere. Det oppfordres til tidligere anvendelse. Et foretak skal ikke anvende denne standard (herunder endringene utgitt i mars 2004) på årsregnskap som omfatter perioder som begynner før 1. januar 2005, med mindre foretaket også anvender IAS 32 (utgitt desember 2003). Dersom et foretak anvender denne standard på perioder som begynner tidligere enn 1. januar 2005, skal foretaket opplyse om dette.*

104. *Denne standard skal anvendes med tilbakevirkende kraft, med de unntak som framgår av nr. 105–108. Åpningssaldoen for opptjent egenkapital for den tidligste foregående perioden som presenteres og alle andre sammenligningstall skal justeres som om denne standard alltid hadde vært anvendt, med mindre en omarbeiding av informasjonen ikke er praktisk mulig. Dersom omarbeiding ikke er praktisk mulig, skal foretaket opplyse om dette og indikere i hvilken utstrekning informasjonen ble omarbeidet.*

105. *Når denne standard anvendes første gang, tillates et foretak å øremerke en tidligere innregnet finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet eller tilgjengelig for salg til tross for kravene i nr. 9 om å foreta en slik øremerking ved førstegangsinnregning. For alle slike finansielle eiendeler øremerket som tilgjengelig for salg, skal foretaket innregne alle kumulative endringer i virkelig verdi i en separat bestanddel av egenkapitalen fram til senere fraregning eller verdifall, da foretaket skal overføre slike kumulative gevinster eller tap til resultatet. For alle finansielle instrumenter øremerket til virkelig verdi over resultatet eller tilgjengelig for salg, skal foretaket*

a) *omarbeide den finansielle eiendelen eller finansielle forpliktelsen ved hjelp av den nye øremerkingen i sammenligningstallene i finansregnskapet,*

og

b) *opplyse om den virkelige verdien av de finansielle eiendeler eller de finansielle forpliktelsene som er øremerket i hver enkelt kategori, samt øremerkingen og balanseført verdi i det forrige finansregnskapet.*

106. *Med de unntak som tillates av nr. 107 skal et foretak anvende fraregningskravene i nr. 15–37 og i AG36–AG52 i vedlegg A med fremadrettet virkning. Dersom foretaket fraregnet finansielle eiendeler i henhold til IAS 39 (revidert 2000) som en følge av en transaksjon som skjedde før 1. januar 2004 og disse eiendelene ikke ville vært fraregnet i henhold til denne standard, skal foretaket følgelig ikke innregne disse eiendelene.*

107. *Uavhengig av nr. 106 kan et foretak anvende fraregningskravene i nr. 15–37 og i AG36–AG52 i vedlegg A med tilbakevirkende kraft fra et tidspunkt som foretaket selv velger, forutsatt at den nødvendige informasjonen for å anvende IAS 39 på eiendeler og forpliktelser som er fraregnet som følge av tidligere transaksjoner, forelå på tidspunktet for den opprinnelige regnskapsføringen av disse transaksjonene.*

IAS 39

108. *Et foretak skal ikke justere den balanseførte verdien av ikke-finansielle eiendeler og ikke-finansielle forpliktelser for å utelukke gevinster og tap knyttet til kontantstrømsikring som var inkludert i den balanseførte verdien før begynnelsen av regnskapsåret da denne standard først ble anvendt. I begynnelsen av regnskapsperioden da denne standard først blir anvendt, skal alle beløp innregnet direkte i egenkapitalen for en sikring av et bindende tilsagn som i henhold til denne standard regnskapsføres som virkelig verdi-sikring, omklassifiseres som eiendel eller forpliktelse, bortsett fra en sikring av valutarisiko som fortsatt blir behandlet som en kontantstrømsikring.*

OPPHEVING AV ANDRE UTTALELSER

109. Denne standard erstatter IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling», revidert i oktober 2000.
110. Denne standard og den tilhørende veiledningen for gjennomføring erstatter veiledningen for gjennomføring utgitt av Komiteen for gjennomføringsveiledning for IAS 39, opprettet av det tidligere IASC.
-

VEDLEGG A

Veiledning i anvendelse

Dette vedlegg er en integrert del av denne standard.

Virkeområde (nr. 2–7)

- AG1. Kontrakter som krever en betaling basert på klimatiske, geologiske eller andre fysiske variabler, brukes ofte som forsikringspoliser. (Kontrakter basert på klimatiske variabler omtales noen ganger som «værderivater».) I henhold til slike kontrakter er den betalingen som foretas, basert på beløpet for tap hos det forsikrede foretaket. Rettigheter og plikter i henhold til forsikringskontrakter som i hovedsak ikke medfører overføring av finansiell risiko, omfattes ikke av denne standard i henhold til nr. 2 bokstav d). Utbetaling i henhold til enkelte kontrakter som krever en betaling basert på klimatiske, geologiske eller andre fysiske variabler, er ikke knyttet til beløpet for et forsikret foretaks tap. Slike kontrakter omfattes ikke av denne standard i henhold til nr. 2 bokstav h).
- AG2. Denne standard endrer ikke kravene knyttet til ordninger for ytelser til ansatte som er i overensstemmelse med IAS 26: «Regnskapsføring og rapportering av pensjonsinnskudd» og royaltyavtaler basert på salgsvolum eller tjenesteinntekter som regnskapsføres i henhold til IAS 18: «Driftsinntekter».
- AG3. Enkelte ganger gjør et foretak hva det anser som en «strategisk investering» i egenkapitalinstrumenter utstedt av et annet foretak, i den hensikt å etablere eller opprettholde et langsiktig driftsforhold med foretaket der investeringen er gjort. Investorforetaket benytter IAS 28: «Investeringer i tilknyttede foretak» til å avgjøre om egenkapitalmetoden er en hensiktsmessig regnskapsmessig behandling av en slik investering. Tilsvarende benytter investorforetaket IAS 31: «Andeler i felleskontrollert virksomhet» til å avgjøre om forholdsmessig konsolidering eller egenkapitalmetoden er en hensiktsmessig regnskapsføring av en slik investering. Dersom verken egenkapitalmetoden eller forholdsmessig konsolidering er hensiktsmessig, anvender foretaket denne standard på den strategiske investeringen.
- AG4. Denne standard kommer til anvendelse på de finansielle eiendelene og finansielle forpliktelsene til forsikringsgivere, bortsett fra rettigheter og plikter som oppstår i henhold til forsikringskontrakter som utelukkes av nr. 2 bokstav d).

Definisjoner (nr. 8–9).

Effektiv rente

- AG5. I noen tilfeller blir finansielle eiendeler anskaffet med betydelig rabatt som gjenspeiler påløpte kredittap. Foretak inkluderer slike påløpte kredittap i de estimerte kontantstrømmene ved beregningen av effektiv rente.
- AG6. Når en effektiv rente-metode benyttes, vil et foretak generelt nedskrive eventuelle honorarer, punkter betalt eller mottatt, transaksjonsutgifter og andre merbetalinger eller rabatter inkludert i beregningen av effektiv rente over instrumentets forventede levetid. En kortere periode benyttes imidlertid dersom dette er den perioden som honorarene, betalte eller mottatte punkter, transaksjonsutgiftene, merbetalingene og rabattene er knyttet til. Dette vil være tilfellet når variabelen som honorarene, betalte eller mottatte punkter, transaksjonsutgiftene, merbetalingene og rabattene er knyttet til, blir priset om til markedskurs før instrumentets forventede forfall. I et slikt tilfelle er hensiktsmessig amortiseringsperiode perioden fram til det neste tidspunktet for reprising. Dersom en merbetaling eller en rabatt på et instrument med flytende rente for eksempel gjenspeiler renter som har påløpt på instrumentet siden rentene sist ble betalt, eller endringer i markedskurser siden den flytende renten ble fastsatt på nytt til markedskurser, vil den bli amortisert til det neste tidspunktet da den flytende renten blir fastsatt på nytt til markedskurser. Dette skyldes at merbetaling eller rabatt er knyttet til perioden fram til neste tidspunkt for rentjustering fordi variabelen på det tidspunktet som merbetaling eller rabatt er knyttet til (dvs. renten), blir fastsatt på nytt til markedskursene. Men dersom merbetalingen eller rabatten er et resultat av en endring i kredittrisikotillegget utover den flytende renten som ble angitt i instrumentet, eller andre variabler som ikke er fastsatt på nytt til markedskurs, blir den amortisert over instrumentets forventede levetid.
- AG7. For finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser med flytende rente vil periodiske omestimeringer av kontantstrømmer for å gjenspeile bevegelser i markedrenten endre den effektive renten. Dersom en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse med flytende rente blir førstegangsinnregnet med et beløp som er lik skyldig eller tilgodehavende hovedstol ved forfall, har en omestimering av de framtidige rentebetalingene vanligvis ingen vesentlig virkning på eiendelens eller forpliktelsens balanseførte verdi.

IAS 39

AG8. Dersom et foretak reviderer sine estimater av ut- eller innbetalinger, skal foretaket justere den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen (eller en gruppe av finansielle instrumenter) for å gjenspeile faktiske og reviderte estimerte kontantstrømmer. Foretaket omberegner den balanseførte verdien ved å beregne nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer til det finansielle instrumentets opprinnelig effektive rente. Justeringen blir innregnet som inntekt eller kostnad i resultatet.

Derivater

AG9. Typiske eksempler på derivater er børsomsatte og ikke-børsomsatte terminkontrakter, rentebytteavtaler og opsjonskontrakter. Et derivat har vanligvis et nominelt beløp, som er et beløp i en valuta, et antall aksjer, et antall vekt- eller volumenheter eller andre enheter angitt i kontrakten. Et derivat krever imidlertid ikke at innehaveren eller utstederen investerer eller mottar det nominelle beløpet ved inngåelsen av kontrakten. Som et alternativ kan et derivat kreve en fast betaling eller betaling av et beløp som kan endres (men ikke proporsjonalt med en endring i det underliggende) som en følge av en framtidig hendelse som ikke er knyttet til et nominelt beløp. En kontrakt kan for eksempel kreve en fast betaling på VE 1000⁽¹⁾ dersom seks måneders LIBOR-renter øker med 100 basispoeng. En slik kontrakt er et derivat selv om det ikke er angitt noe nominelt beløp.

AG10. Definisjonen av et derivat i denne standard omfatter kontrakter som gjøres opp brutto ved levering av det underliggende (for eksempel en ikke-børsomsatt terminkontrakt om å kjøpe et gjeldsinstrument med fast rente). Et foretak kan ha en kontrakt om å kjøpe eller selge en ikke-finansiell gjenstand som kan gjøres opp netto i kontanter eller et annet finansielt instrument, eller ved bytte av finansielle instrumenter (for eksempel en kontrakt om å kjøpe eller selge en råvare til en fastsatt pris på et framtidig tidspunkt). En slik kontrakt omfattes av denne standard, med mindre den ble inngått og fortsatt innehas med det formål å levere en ikke-finansiell gjenstand i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller bruksbehov (se nr. 5–7).

AG11. Et av de definerende kjennetegnene på et derivat er at det har en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som ville forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer. En opsjonskontrakt oppfyller denne definisjonen fordi premien er mindre enn investeringen som ville kreves for å få hånd om det underliggende finansielle instrumentet som opsjonen er koblet til. En valutabytteavtale («currency swap») som krever et innledende bytte av ulike valutaer av lik virkelig verdi, oppfyller definisjonen fordi den har en innledende nettoinvestering lik null.

AG12. Et alminnelig kjøp eller salg fører til en fastprisavtale mellom avtaletidspunktet og oppgjørstidspunktet som oppfyller definisjonen av et derivat. Men på grunn av den korte varigheten av en slik avtale blir den ikke innregnet som et finansielt derivat. Denne standard inneholder derfor særlig regnskapsføring av slike alminnelige kontrakter (se nr. 38 og AG53–AG56).

Transaksjonsutgifter

AG13. Transaksjonsutgifter omfatter honorarer og provisjoner til agenter (herunder ansatte som opptrer som salgsagenter), rådgivere, meglere og forhandlere, avgifter til reguleringsmyndigheter og verdipapirbørser, samt overføringskatter og -avgifter. Transaksjonsutgifter omfatter ikke overkurs eller underkurs på gjeld, finansieringsutgifter eller interne administrasjons- eller innehaverutgifter.

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser holdt for omsetning

AG14. Omsetning gjenspeiler generelt aktive og hyppige kjøp og salg, og finansielle instrumenter holdt for omsetning, blir generelt benyttet med det formål å generere et overskudd fra kortsiktige svingninger i pris eller salgsmarginer.

AG15. Finansielle forpliktelser holdt for omsetning omfatter

- a) derivatforpliktelser som ikke regnskapsføres som sikringsinstrumenter,
- b) plikt til å levere finansielle eiendeler lånt av en short-selger (dvs. et foretak som selger finansielle eiendeler det har lånt og ennå ikke eier),

⁽¹⁾ I denne standard angis beløp i «valutaenheter» (VE).

- c) finansielle forpliktelser som er pådratt med det formål å kjøpe dem tilbake på kort sikt (for eksempel et notert gjeldsinstrument som utstederen kan kjøpe tilbake på kort sikt, avhengig av endringer i instrumentets virkelige verdi),

og

- d) finansielle forpliktelser som er en del av en portefølje av identifiserte finansielle instrumenter som blir behandlet sammen og som det er godtgjort at det foreligger et nylig mønster for kortsiktig realisering av overskudd for.

Det faktum at en forpliktelse blir benyttet til å finansiere omsetningsvirksomhet, fører ikke i seg selv til at forpliktelsen blir en forpliktelse holdt for omsetning.

Investeringer som holdes til forfall

AG16. Et foretak har ingen positiv intensjon om å holde en investering i en finansiell eiendel med et fast forfall, fram til forfall dersom

- a) foretaket har til hensikt å holde på den finansielle eiendelen i en ikke-definert periode,
- b) foretaket står klar til å selge den finansielle eiendelen (bortsett fra dersom det oppstår en situasjon som ikke vil gjentas og ikke med rimelighet kunne vært forventet av foretaket) som reaksjon på endringer i markedsrentene eller markedsrisikoen, likviditetsbehov, endringer i tilgjengelighet av og avkastning på alternative investeringer, endringer i finansieringskilder og -vilkår eller endringer i valutarisiko,

eller

- c) utstederen har rett til å gjøre opp den finansielle eiendelen til et beløp som ligger vesentlig under dens amortiserte kost.

AG17. Et gjeldsinstrument med variabel rente kan oppfylle kriteriene for en investering som holdes til forfall. Egenkapitalinstrumenter kan ikke være investeringer som holdes til forfall, ettersom de kan ha en ubegrenset levetid (for eksempel ordinære aksjer) eller fordi de beløpene innehaveren kan motta, kan variere på en måte som ikke lar seg bestemme på forhånd (for eksempel for aksjeopsjoner, tegningsretter og tilsvarende retter). Når det gjelder definisjonen av investeringer som holdes til forfall, betyr betalinger som er faste eller lar seg fastsette og fast forfall at en kontraktsmessig ordning definerer betalingsbeløp og -tidspunkter for innehaveren, for eksempel betalinger av rente og hovedstol. En vesentlig risiko for manglende betaling utelukker ikke klassifisering av en finansiell eiendel som holdt til forfall så lenge dens kontraktsmessige betalinger er faste eller lar seg fastsette, og de andre kriteriene for denne klassifiseringen er oppfylt. Dersom vilkårene til et evigvarende gjeldsinstrument fastsetter rentebetalinger i en ubegrenset periode, kan instrumentet ikke klassifiseres som holdt til forfall fordi det ikke finnes noe forfallstidspunkt.

AG18. Kriteriene for klassifisering som en investering som holdes til forfall er oppfylt for en finansiell eiendel som kan innløses av utstederen, dersom innehaveren har til hensikt og er i stand til å holde den til den kreves innløst eller til forfall, og innehaveren ville kunne gjenvinne praktisk talt hele investeringens balanseførte verdi. Utstederens krav om innløsning vil, dersom det utøves, bare framskynde eiendelens forfall. Men dersom den finansielle eiendelen kan kreves innløst på et grunnlag som ville føre til at innehaveren ikke gjenvinner praktisk talt hele investeringens balanseførte verdi, kan den finansielle eiendelen ikke klassifiseres som en investering som holdes til forfall. Foretaket tar i betraktning all betalt overkurs og kapitaliserte transaksjonsutgifter når det skal avgjøre om det vesentligste av den balanseførte verdien ville kunne gjenvinnes.

AG19. En finansiell eiendel med innløsningsrett (dvs. at innehaveren har rett til å kreve at utstederen betaler tilbake eller innløser den finansielle eiendelen før forfall), kan ikke klassifiseres som en investering som holdes til forfall fordi betaling for en salgsopsjon i en finansiell eiendel ikke er i overensstemmelse med en intensjon om å holde på den finansielle eiendelen fram til forfall.

AG20. For de fleste finansielle eiendeler er virkelig verdi et mer hensiktsmessig mål enn amortisert kost. Klassifiseringen som en investering som holdes til forfall er et unntak, men bare dersom foretaket har en positiv intensjon om og evne til å holde på investeringen fram til forfall. Når et foretaks handlinger kaster tvil om dets intensjon om og evne til å holde slike investeringer fram til forfall, utelukker nr. 9 bruken av unntaket i en rimelig periode.

IAS 39

- AG21. Et katastrofescenario som bare har en fjern mulighet for å inntreffe, for eksempel et masseuttak fra en bank eller en tilsvarende situasjon som påvirker en forsikringsgiver, er ikke noe som skal tas i betraktning av et foretak når det skal avgjøre om det har en positiv intensjon om og evne til å holde på en investering fram til forfall.
- AG22. Salg før forfall kan oppfylle betingelsen i nr. 9 — slik at det ikke blir noe spørsmål om foretakets intensjon om å holde på andre investeringer til forfall — dersom de kan henføres til følgende:
- a) En vesentlig svekkelse av utsteders kredittverdighet. Et salg som for eksempel kommer etter en nedgradering i kredittverdighet av et eksternt kredittvurderingsorgan, vil ikke nødvendigvis reise spørsmål ved foretakets intensjon om å holde på andre investeringer fram til forfall dersom nedgraderingen godtgjør en vesentlig svekkelse av utstederens kredittverdighet, sammenholdt med kredittverdigheten ved førstegangsinnregning. Tilsvarende, dersom et foretak bruker interne vurderinger for å anslå eksponeringer, kan endringer i disse interne vurderingene være til hjelp med å identifisere utstedere der det har skjedd en vesentlig svekkelse av kredittverdigheten, forutsatt at foretakets metode for å tilordne interne vurderinger og endringer i disse vurderingene gir en konsistent, pålitelig og objektiv måling av utstedernes kredittkvalitet. Dersom det er godtgjort at en finansiell eiendel har falt i verdi (se nr. 58 og nr. 59), blir svekkelsen av kredittverdigheten ofte sett på som vesentlig.
 - b) En endring i skattelovgivningen som eliminerer eller i vesentlig grad reduserer skattefritaksstatus for renter på investeringer som holdes til forfall (men ikke en endring i skattelovgivningen som reviderer de marginale skattesatsene som kommer til anvendelse på renteinntekter).
 - c) En større virksomhetssammenslutning eller større disposisjon (for eksempel et salg av et segment) som nødvendigvis gjør salg eller overføring av investeringer som holdes til forfall for å opprettholde foretakets eksisterende renterisikoposisjon eller kredittrisikopolitikk (selv om virksomhetssammenslutningen er en hendelse innenfor foretakets kontroll, kan endringene av foretakets investeringsportefølje for å opprettholde en renterisikoposisjon eller kredittrisikopolitikk være en følgehendelse og ikke en forventet hendelse).
 - d) En endring i lovfestede krav eller reguleringskrav som i vesentlig grad endrer enten hva som utgjør en tillatt investering eller det høyeste nivået for visse typer av investeringer, og som derved gjør at et foretak må avhende en investering som holdes til forfall.
 - e) En vesentlig økning i industriens regulerte kapitalkrav som fører til at foretaket må nedskalere sin virksomhet ved å selge investeringer som holdes til forfall.
 - f) En vesentlig økning i risikovektning av investeringer som holdes til forfall og som brukes til regulerte risikobaserte kapitalformål.
- AG23. Et foretak har ingen påviselig evne til å holde en investering i en finansiell eiendel med et fast forfall, fram til forfall dersom
- a) foretaket ikke har de tilgjengelige finansielle ressursene til fortsatt å kunne finansiere investeringen fram til forfall,
- eller
- b) foretaket er underlagt en eksisterende juridisk eller annen restriksjon som kan hindre dets intensjon om å holde på den finansielle eiendelen fram til forfall. (En utsteders kjøpsopsjon vil ikke nødvendigvis hindre foretakets intensjon om å holde på en finansiell eiendel fram til forfall — se AG18.)
- AG24. Andre omstendigheter enn dem som er beskrevet i AG16–AG23, kan indikere at et foretak ikke har noen positiv intensjon om eller evne til å holde på en investering til forfall.
- AG25. Et foretak skal vurdere sin intensjon om og evne til å holde foretakets investering som holdes til forfall, inntil den forfaller, ikke bare når disse finansielle eiendelene blir førstegangsinnregnet, men også ved hver av de påfølgende balansedagene.

Utlån og fordringer

AG26. Alle ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette (herunder låneiendeler, kundefordringer, investeringer i gjeldsinstrumenter og innskudd i banker), vil kunne oppfylle definisjonen av utlån og fordringer. En finansiell eiendel som er notert i et aktivt marked (for eksempel et notert gjeldsinstrument, se AG71), oppfylder imidlertid ikke kravene til klassifisering som et utlån eller en fordring. Finansielle eiendeler som ikke oppfyller definisjonen av utlån og fordringer, kan klassifiseres som investeringer som holdes til forfall dersom de oppfyller betingelsene for slik klassifisering (se nr. 9 og AG16–AG25). Ved førstegangsinnregning av en finansiell eiendel som ellers ville vært klassifisert som et utlån eller en fordring, kan et foretak identifisere den som en finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet, eller som tilgjengelige for salg.

Innebygde derivater (nr. 10–13)

AG27. Dersom en vertskontrakt ikke har noe fastsatt eller forhåndsbestemt forfall og representerer en residualinteresse i et foretaks nettoeiendeler, er vertskontraktens økonomiske kjennetegn og risiko de samme som hos et egenkapitalinstrument, og et innebygd derivat vil måtte ha de egenkapitalkjennetegnene som er knyttet til samme foretak for å bli ansett som nært tilknyttet. Dersom en vertskontrakt ikke er et egenkapitalinstrument og oppfyller definisjonen av et finansielt instrument, er kontraktens økonomiske kjennetegn og risiko de samme som for et gjeldsinstrument.

AG28. En innebygd derivat som ikke er en opsjon (for eksempel en innebygd terminkontrakt eller rentebytteavtale), blir skilt fra sin vertskontrakt på grunnlag av sine uttrykte eller innforståtte vesentlige vilkår, slik at det har en virkelig verdi lik null ved førstegangsinnregning. Et innebygd opsjonsbasert derivat (for eksempel en innebygd salgsoptjon, kjøpsopptjon, rentetak, rentegulv eller «swaption») blir skilt fra sin vertskontrakt på grunnlag av de uttrykte vilkårene i opsjonen. Den opprinnelige balanseførte verdien av vertsinstrumentet er restbeløpet etter at det innebygde derivatet er utskilt.

AG29. Vanligvis blir flere innebygde derivater i ett enkelt instrument behandlet som ett enkelt sammensatt innebygd derivat. Innebygde derivater som er klassifisert som egenkapital (se IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon»), blir imidlertid regnskapsført atskilt fra dem som klassifiseres som eiendeler eller forpliktelser. Dersom et instrument i tillegg har flere enn ett innebygd derivat og disse derivatene er knyttet til ulike risikoeksponeringer og klart kan skilles fra og er uavhengige av hverandre, blir de regnskapsført separat.

AG30. De økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen til et innebygd derivat er i de følgende eksemplene ikke nært knyttet til vertskontrakten (nr. 11 bokstav a)). I disse eksemplene, og under forutsetning om at betingelsene i nr. 11 bokstav b) og c) er oppfylt, regnskapsfører et foretak det innebygde derivatet atskilt fra vertskontrakten.

- a) En salgsoptjon innebygd i et instrument som gjør at innehaveren kan kreve av utstederen at denne kjøper tilbake instrumentet for et beløp i kontanter eller i andre eiendeler som varierer på grunnlag av endringen i en egenkapital- eller råvarepris eller –indeks, er ikke nært knyttet til et vertsinstrument i form av gjeld.
- b) En kjøpsopptjon innebygd i et egenkapitalinstrument som gjør at utstederen kan kjøpe tilbake dette egenkapitalinstrumentet til en angitt pris, er fra innehaverens synsvinkel ikke nært knyttet til vertsinstrumentet i form av egenkapital (fra utstederens synsvinkel er kjøpsopptjonen et egenkapitalinstrument forutsatt at den oppfyller betingelsene for slik klassifisering i henhold til IAS 32, og omfattes i så fall ikke av denne standard).
- c) En opsjon eller en automatisk bestemmelse om å utvide den gjenværende tiden fram til forfall for et gjeldsinstrument er ikke nært knyttet til vertsinstrumentet i form av gjeld, med mindre det skjer en samtidig justering omtrent til den løpende markedsrenten på tidspunktet for utvidelsen. Dersom et foretak utsteder et gjeldsinstrument og innehaveren av dette gjeldsinstrumentet utsteder en kjøpsopptjon på gjeldsinstrumentet til en tredjemann, anser gjeldsutstederen kjøpsopptjonen som en utvidelse av tiden fram til forfall for gjeldsinstrumentet, forutsatt at det kan kreves at utstederen deltar i eller legger forholdene til rette for ny markedsføring av gjeldsinstrumentet som en følge av at kjøpsopptjonen blir utøvd.
- d) Aksjeindekserte betalinger av rente eller hovedstol innebygd i et vertsinstrument i form av gjeld eller en forsikringskontrakt — der rentebeløpet eller hovedstolen er indeksert med verdien av egenkapitalinstrumenter — er ikke nært knyttet til vertsinstrumentet fordi den iboende risikoen i vertsinstrumentet og det innebygde derivatet er forskjellig.
- e) Råvareindekserte betalinger av rente eller hovedstol innebygd i et vertsinstrument i form av gjeld eller forsikringskontrakt — der rentebeløpet eller hovedstolen er indeksert med prisen på en råvare (for eksempel gull) — er ikke nært knyttet til vertsinstrumentet fordi den iboende risikoen i vertsinstrumentet og det innebygde derivatet er forskjellig.

IAS 39

- f) En aksjekonverteringsrett innebygd i et konvertibelt gjeldsinstrument er fra innehaverens synsvinkel ikke nært knyttet til vertsinstrumentet i form av gjeld (fra utstederens synsvinkel er konverteringsretten et egenkapitalinstrument og omfattes ikke av denne standard, forutsatt at den oppfyller betingelsene for slik klassifisering i henhold til IAS 32).
- g) En kjøpsopsjon, salgsopsjon eller opsjon på førtidig tilbakebetaling i et vertsinstrument i form av gjeld er ikke nært knyttet til vertsinstrumentet, med mindre opsjonens utøvelseskurs på hvert utøvelses tidspunkt er omtrent lik amortisert kost for vertsinstrumentet i form av gjeld. Sett fra synsvinkelen til utstederen av et konvertibelt gjeldsinstrument med en innebygd kjøps- eller salgsopsjon, foretas vurderingen av hvorvidt kjøps- eller salgsopsjonen er nært knyttet til vertsinstrumentet i form av gjeld, før egenkapitalelementet skilles ut i henhold til IAS 32.
- h) Kredittderivater som er innebygd i et vertsinstrument i form av gjeld, og tillater at den ene part (den «begunstigede») overfører kredittrisikoen i en særlig referanse eiendel, som denne parten kanskje ikke eier, til en annen part («garantisten»), er ikke nært knyttet til vertsinstrumentet i form av gjeld. Slike kredittderivater tillater garantisten å påta seg kredittrisikoen tilknyttet referanse eiendelen uten å eie den direkte.

AG31. Et eksempel på et hybridinstrument er et finansielt instrument som gir innehaveren en rett til å selge det finansielle instrumentet tilbake til utstederen i bytte mot et beløp i kontanter eller i andre finansielle eiendeler som varierer på grunnlag av endringen i en egenkapital- eller råvareindeks som kan øke eller reduseres (et «instrument med innløsningsrett»). [...] Det er nødvendig å skille et innebygd derivat (dvs. den indekserte hovedstolbetalingen) i henhold til nr. 11 ettersom vertskontrakten er et gjeldsinstrument i henhold til AG27 og den indekserte hovedstolbetalingen ikke er nært knyttet til et vertsinstrument i form av gjeld i henhold til AG30 bokstav a). Fordi hovedstolbetalingen kan øke eller reduseres, er det innebygde derivatet ikke en opsjon, og dets verdi blir indeksert med den underliggende variabelen.

AG32. Når det gjelder et instrument med innløsningsrett som kan innløses når som helst mot kontanter lik en forholdsmessig andel av nettoeiendelsverdien av et foretak, for eksempel enheter i et verdipapirfond med variabel kapital eller enkelte andelsbaserte investeringsprodukter («unit-linked»), er virkningen av å skille ut et innebygd derivat og regnskapsføre hver bestanddel å måle det kombinerte instrumentet til det innløsningsbeløpet som skal betales på balansedagen dersom innehaveren utøver sin rett til å innløse instrumentet hos utstederen.

AG33. De økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen til et innebygd derivat er i de følgende eksemplene nært knyttet til vertskontraktens økonomiske kjennetegn og risiko. I disse eksemplene skal et foretak ikke regnskapsføre den innebygde derivatet atskilt fra vertskontrakten.

- a) Et innebygd derivat der det underliggende er en rente eller en renteindeks som kan endre rentebeløpet som ellers ville ha blitt betalt eller mottatt i henhold til et vertsinstrument i form av rentebærende gjeld, er nært knyttet til vertsinstrumentet, med mindre det samlede instrumentet kan gjøres opp på en slik måte at innehaveren ikke ville gjenvinne praktisk talt hele sin innregnede investering, eller at det innebygde derivatet minst kunne fordoble innehaverens opprinnelige avkastning på vertskontrakten og kunne medføre en avkastning som er minst det dobbelte av det som ville være markedsavkastningen for en kontrakt med samme vilkår som vertskontrakten.
- b) Et innebygd rentegulv eller rentetak i et gjeldsinstrument er nært knyttet til vertsinstrumentet i form av gjeld, forutsatt at taket tilsvarer eller er høyere enn markedsrenten, og gulvet tilsvarer eller er lavere enn markedsrenten når instrumentet utstedes, og forutsatt at gulvet eller taket ikke gjelder et større beløp enn vertsinstrumentet. Tilsvarende er bestemmelser i en kontrakt om kjøp eller salg av en eiendel (for eksempel en råvare) som fastsetter en høyeste og en laveste verdi på prisen som skal betales eller mottas for eiendelen, nært knyttet til vertskontrakten dersom begge disse verdiene var dårlig posisjonert for utøvelse ved inngåelsen og ikke gjelder et større beløp enn vertskontrakten.
- c) Et innebygd valutaderivat som gir en strøm av hovedstol- eller rentebetalinger denominert i utenlandsk valuta og er innebygd i et vertsinstrument i form av gjeld (for eksempel en obligasjon i to valutaer), er nært knyttet til vertsinstrumentet i form av gjeld. Et slik derivat blir ikke skilt fra vertsinstrumentet fordi IAS 21: «Virkningene av valutakursendringer» krever at valutagevinster og valutatap på monetære poster skal innregnes i resultatet.
- d) Et innebygd valutaderivat i en vertskontrakt som ikke er et finansielt instrument (for eksempel en kontrakt om kjøp eller salg av en ikke-finansiell gjenstand der prisen er angitt i en utenlandsk valuta), er nært knyttet til vertskontrakten, forutsatt at det ikke gjelder et større beløp, ikke inneholder et opsjonselement, og krever betalinger i en av følgende valutaer:
 - i) den funksjonelle valutaen til en vesentlig part i kontrakten,

- ii) valutaen som prisen på den tilhørende varen eller tjenesten som anskaffes eller leveres, rutinemessig angis i ved kommersielle transaksjoner over hele verden (for eksempel amerikanske dollar for råoljetransaksjoner),

eller

- iii) en valuta som ofte brukes i kontrakter om kjøp eller salg av ikke-finansielle gjenstander i det økonomiske miljøet der transaksjonen finner sted (som for eksempel en relativt stabil og likvid valuta som ofte brukes i lokale forretningstransaksjoner eller utenrikshandel).

(En slik kontrakt er ikke en vertskontrakt med et innebygd valutaderivat.)

- e) En innebygd opsjon på førtidig betaling i en «strip» som bare omfatter renter eller bare hovedstol, er nært knyttet til vertskontrakten, forutsatt at vertskontrakten i) i utgangspunktet var et resultat av en utskillelse av retten til å motta kontraktsmessige kontantstrømmer fra et finansielt instrument som i seg selv ikke inneholdt noe innebygd derivat, og ii) ikke inneholder vilkår som ikke er til stede i den opprinnelige vertskontrakten i form av gjeld.
- f) Et innebygd derivat i en vertskontrakt i form av en leieavtale er nært knyttet til vertskontrakten dersom det innebygde derivatet er i) en inflasjonstilknyttet indeks, for eksempel en indeksering av leiebetalinger med konsumprisindeksen (forutsatt at leieavtalen gjelder det samme beløpet og indeksen er knyttet til inflasjon i foretakets eget økonomiske miljø), ii) betinget leiebetaling basert på tilknyttede salg, eller iii) betinget leiebetaling basert på variable renter.

Innregning og fraregning (nr. 14–42)

Førstegangsinnregning (nr. 14)

AG34. Som en konsekvens av prinsippet i nr. 14 innregner et foretak alle sine kontraktsmessige rettigheter og plikter i henhold til derivater i balansen som henholdsvis eiendeler og forpliktelser, bortsett fra derivater som forhindrer en overføring av finansielle eiendeler i å bli regnskapsført som et salg (se AG49). Dersom en overføring av en finansiell eiendel ikke oppfyller kravene til fraregning, innregner erververen ikke den overførte eiendelen som sin eiendel (se AG50).

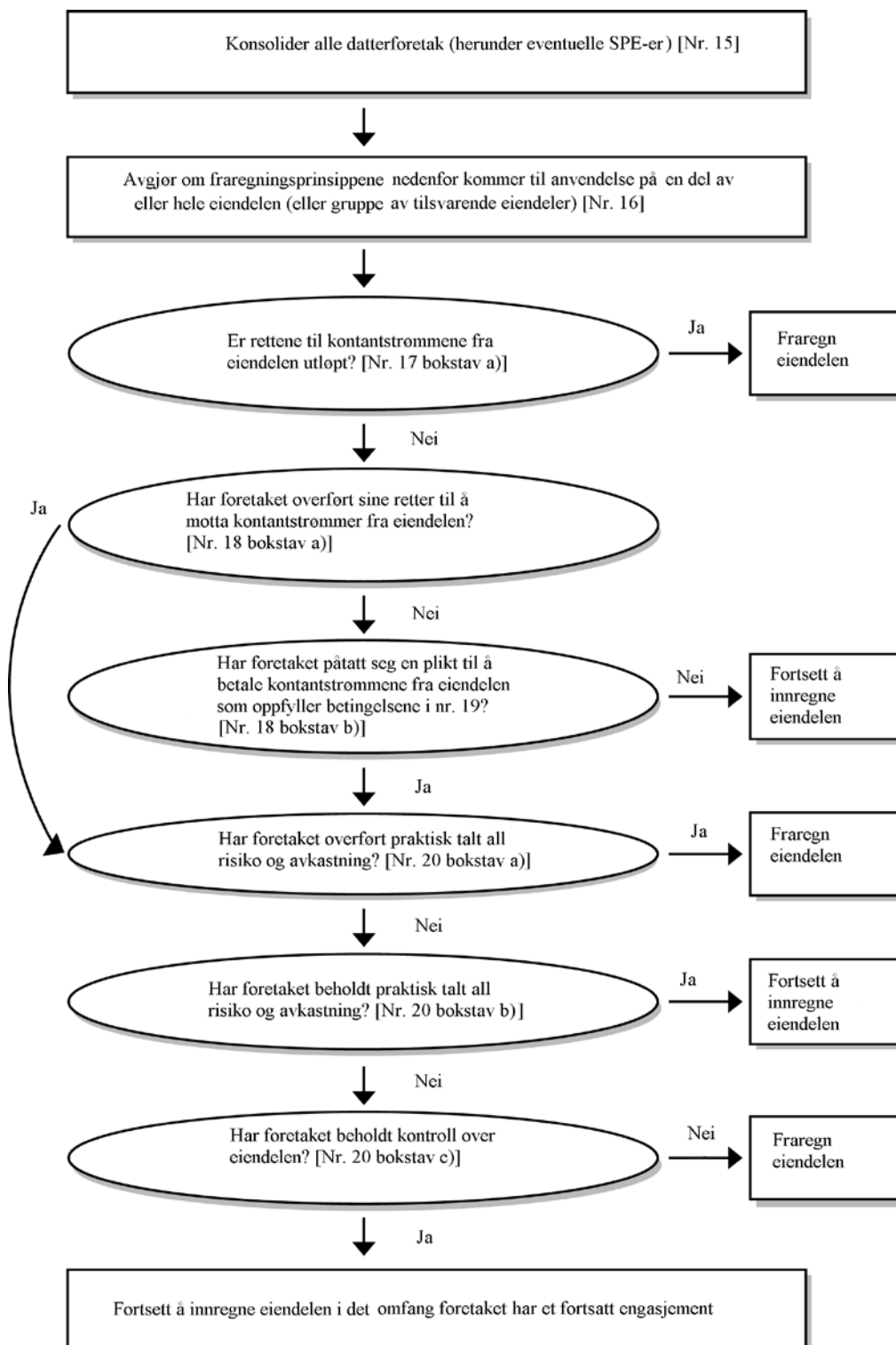
AG35. Følgende er eksempler på anvendelse av prinsippet i nr. 14:

- a) Ubetingede fordringer og ubetinget gjeld blir innregnet som eiendeler eller forpliktelser når foretaket blir part i kontrakten og som en følge av dette har en juridisk rett til å motta eller en juridisk plikt til å betale kontant.
- b) Eiendeler som skal anskaffes og forpliktelser som skal pådras som en følge av et bindende tilsagn om å kjøpe eller selge varer eller tjenester, blir vanligvis ikke innregnet før minst en av partene har utført det som er angitt i avtalen. Et foretak som for eksempel mottar en bindende ordre, vil ikke vanligvis innregne en eiendel (og foretaket som plasserer ordren innregner ikke en forpliktelse) på tidspunktet for forpliktelsen, men venter heller med innregningen til de bestilte varene eller tjenestene er sendt, levert eller ytt. Dersom et bindende tilsagn om å kjøpe eller selge ikke-finansielle gjenstander omfattes av denne standard i henhold til nr. 5–7, blir det bindende tilsagnets netto virkelige verdi innregnet som eiendel eller forpliktelse på tidspunktet for det bindende tilsagnet (se bokstav c) nedenfor). Dersom et tidligere uinnregnet bindende tilsagn i tillegg er øremerket som sikringsobjekt i en virkelig verdi-sikring, blir enhver endring i netto virkelig verdi henførbart til den sikrede risikoen innregnet som eiendel eller forpliktelse etter inngåelse av sikringen (se nr. 93 og nr. 94).
- c) En ikke-børsomsatt terminkontrakt som omfattes av denne standard (se nr. 2–7), blir innregnet som eiendel eller forpliktelse på tidspunktet for det bindende tilsagnet, og ikke på tidspunktet da oppgjøret finner sted. Når et foretak blir part i en ikke-børsomsatt terminkontrakt, er de virkelige verdiene av retten og plikten ofte like, slik at netto virkelig verdi av terminkontrakten er lik null. Dersom netto virkelig verdi av retten og plikten ikke er lik null, blir kontrakten innregnet som eiendel eller forpliktelse.
- d) Opsjonskontrakter som omfattes av denne standard (se nr. 2–7), blir innregnet som eiendeler eller forpliktelser når innehaveren eller utstederen blir part i kontrakten.
- e) Planlagte framtidige transaksjoner, uansett grad av sannsynlighet, er ikke eiendeler og forpliktelser fordi foretaket ennå ikke er blitt part i en kontrakt.

IAS 39

Fraregning av en finansiell eiendel (nr. 15–37)

AG36. Flytdiagrammet nedenfor viser vurderingen av om og i hvilken utstrekning en finansiell eiendel blir fraregnet.

Ordninger der et foretak beholder de kontraktmessige rettene til å motta kontantstrømmene fra en finansiell eiendel, men påtar seg en kontraktmessig plikt til å betale kontantstrømmene til én eller flere mottakere (nr. 18 bokstav b).

AG37. Situasjonen som er beskrevet i nr. 18 bokstav b) (der et foretak beholder de kontraktmessige rettene til å motta kontantstrømmer fra den finansielle eiendelen, men påtar seg en kontraktmessig plikt til å betale kontantstrømmene til én eller flere mottakere), foreligger for eksempel dersom foretaket er en enhet for særskilte formål (SPE – «enhet for særskilte formål») eller et fond, og utsteder til investorer økonomiske interesser i de underliggende finansielle eiendelene som foretaket eier og betjener disse finansielle eiendelene. I så fall oppfyller de finansielle eiendelene kravene til fraregning dersom betingelsene i nr. 19 og nr. 20 er oppfylt.

AG38. Ved anvendelsen av nr. 19 kan den finansielle eiendelen for eksempel ha sitt opphav i foretaket, eller foretaket kan være et konsern som inkluderer en konsolidert enhet for særskilte formål som har anskaffet den finansielle eiendelen og videregiver kontantstrømmer til ikke-tilknyttede tredjemanninvestorer.

Vurdering av overføringen av risiko og avkastning ved eierskap (nr. 20)

AG39. Nedenfor følger noen eksempler der foretaket har overført praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap:

- a) et ubetinget salg av en finansiell eiendel,
 - b) et salg av en finansiell eiendel sammen med en opsjon om å kjøpe tilbake den finansielle eiendelen til eiendelens virkelige verdi på gjenkjøpstidspunktet,
- og
- c) et salg av en finansiell eiendel sammen med en salgs- eller kjøpsopsjon som er så dårlig posisjonert for utøvelse (dvs. en opsjon som er så dårlig posisjonert for utøvelse at det er svært usannsynlig at den vil komme i posisjon for utøvelse før den utløper).

AG40. Nedenfor følger noen eksempler der foretaket har beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap:

- a) en salgs- og gjenkjøpstransaksjon der gjenkjøpsprisen er en fast pris eller er lik salgspris pluss långivers avkastning,
 - b) en låneordning som omhandler verdipapirer,
 - c) et salg av en finansiell eiendel sammen med en såkalt «total return swap» som overfører eksponeringen for markedsrisiko tilbake til foretaket,
 - d) et salg av en finansiell eiendel sammen med en salgs- eller kjøpsopsjon som er så godt posisjonert for utøvelse (dvs. en opsjon er så godt posisjonert for utøvelse at det er svært usannsynlig at den vil komme ut av posisjon for utøvelse før den utløper),
- og
- e) et salg av kortsiktige fordringer der foretaket garanterer å kompensere erververen for kredittap som med sannsynlighet vil skje.

AG41. Dersom et foretak bestemmer at det som et resultat av overføringen har overført praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den overførte eiendelen, skal foretaket ikke innregne den overførte eiendelen igjen i en framtidig periode, med mindre det kjøper tilbake den overførte eiendelen i en ny transaksjon.

IAS 39

Vurdering av overføring av kontroll

AG42. Et foretak har ikke beholdt kontroll over en overført eiendel dersom erververen i praksis har mulighet til å selge den overførte eiendelen. Et foretak har beholdt kontroll over en overført eiendel dersom erververen i praksis ikke har mulighet til å selge den overførte eiendelen. En erverver har i praksis mulighet til å selge den overførte eiendelen dersom eiendelen omsettes i et aktivt marked, fordi erververen vil kunne kjøpe tilbake den overførte eiendelen i markedet dersom erververen har behov for å returnere eiendelen til foretaket. En erverver kan for eksempel i praksis ha mulighet til å selge en overført eiendel dersom den overførte eiendelen er underlagt en opsjon som tillater foretaket å kjøpe den tilbake, men erververen raskt kan få hånd om den overførte eiendelen i markedet dersom denne opsjonen blir utøvd. En erverver har i praksis ikke mulighet til å selge den overførte eiendelen dersom foretaket forbeholder seg en slik opsjon og erververen ikke raskt kan få hånd om den overførte eiendelen i markedet dersom foretaket utøver sin opsjon.

AG43. Det er i praksis bare mulig for erververen å selge den overførte eiendelen dersom erververen kan selge den overførte eiendelen i sin helhet til en ikke-tilknyttet tredjemann og er i stand til å utøve denne muligheten ensidig og uten å legge tilleggsrestriksjoner på overføringen. Det kritiske spørsmålet er hva erververen i praksis er i stand til å foreta seg, ikke hvilke kontraktsmessige retter erververen har vedrørende hva denne kan gjøre med den overførte eiendelen eller hvilke kontraktsmessige forbud som foreligger. Dette gjelder særlig for

- a) en kontraktsmessig rett til å avhende den overførte eiendelen, som i praksis bare har liten innvirkning dersom det ikke finnes noe marked for den overførte eiendelen,

og

- b) en mulighet til å avhende den overførte eiendelen, som i praksis bare har liten innvirkning dersom den ikke kan utøves fritt. Av denne grunn

- i) må erververens mulighet til å avhende den overførte eiendelen være uavhengig av andres handlinger (dvs. det må være en ensidig mulighet),

og

- ii) erververen må være i stand til å avhende den overførte eiendelen uten å måtte knytte restriktive betingelser eller forbehold til overføringen (for eksempel betingelser om hvordan en låneeiendel blir betjent eller en opsjon som gir erververen rett til å kjøpe tilbake eiendelen).

AG44. Det faktum at det ikke er sannsynlig at erververen vil selge den overførte eiendelen betyr i seg selv ikke at avhenderen har beholdt kontroll over den overførte eiendelen. Dersom en salgsopsjon eller en garanti legger restriksjoner på erververen når det gjelder å selge den overførte eiendelen, har avhenderen beholdt kontroll over den overførte eiendelen. Dersom en salgsopsjon eller en garanti for eksempel er tilstrekkelig verdifull, legger den restriksjoner på erververen når det gjelder å selge den overførte eiendelen, fordi erververen i praksis ikke ville selge den overførte eiendelen til en tredjemann uten å knytte en lignende opsjon eller andre restriktive betingelser til eiendelen. Erververen vil isteden holde på den overførte eiendelen slik at han får betalinger i henhold til garantien eller salgsopsjonen. Under disse omstendighetene har avhenderen beholdt kontroll over den overførte eiendelen.

Overføringer som oppfyller kravene til fraregning

AG45. Et foretak kan beholde retten til en del av rentebetalingene på overførte eiendeler som kompensasjon for forvaltning av disse eiendelene. Den delen av rentebetalingene som foretaket ville avgi ved avslutning eller overføring av forvaltningskontrakten, blir fordelt på forvaltningseiendelen eller forvaltningsforpliktelsen. Den delen av rentebetalingen som foretaket ikke ville avgi, er en «strip»-fordring med bare renter. Dersom foretaket for eksempel ikke ville avgi en interesse ved avslutning eller overføring av forvaltningskontrakten, er hele rentemarginen en «strip»-fordring med bare renter. For anvendelsen av nr. 27 blir de virkelige verdiene av forvaltningseiendelen og «strip»-fordringen med bare renter benyttet til å fordele den balanseførte verdien av fordringen mellom den delen av eiendelen som er fraregnet og den delen som fortsatt er innregnet. Dersom det ikke er noe forvaltningshonorar som skal mottas eller honoraret som skal mottas ikke forventes å kompensere foretaket i tilstrekkelig grad for utførelsen av forvaltningen, skal en forpliktelse for forvaltningsplikten innregnes til virkelig verdi.

AG46. Ved estimeringen av de virkelige verdiene av den delen som fortsatt skal innregnes og den delen som blir fraregnet for anvendelsen av nr. 27, skal et foretak anvende målingskravene til virkelig verdi i nr. 48 og nr. 49 og i AG69–AG82 i tillegg til nr. 28.

Overføringer som ikke oppfyller kravene til fraregning

AG47. Følgende er eksempler på anvendelse av prinsippet i nr. 29: Dersom en garanti gitt av foretak for tap ved mislighold på den overførte eiendelen forhindrer at en overført eiendel blir fraregnet fordi foretaket har beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den overførte eiendelen, skal den overførte eiendelen fortsatt innregnes i sin helhet og det mottatte vederlaget skal innregnes som forpliktelse.

Vedvarende engasjement i overførte eiendeler

AG48. Følgende er eksempler på hvordan et foretak måler en overført eiendel og den tilknyttede forpliktelsen i henhold til nr. 30.

Alle eiendeler

- a) Dersom en garanti gitt av et foretak om å betale for tap ved mislighold for en overført eiendel, forhindrer at den overførte eiendelen blir fraregnet i det omfang foretaket har et vedvarende engasjement, blir den overførte eiendelen på tidspunktet for overføringen målt til den laveste verdien av i) eiendelens balanseførte beløp, og ii) det maksimale beløpet av det mottatte vederlaget i overføringen som foretaket kan kreves å tilbakebetale («det garanterte beløpet»). Den tilknyttede forpliktelsen blir i utgangspunktet målt til garantibeløpet pluss den virkelige verdien av garantien (som vanligvis er vederlaget mottatt for garantien). Deretter blir førstegangs virkelige verdi av garantien innregnet i resultatet proporsjonalt over tid (se IAS 18), og den balanseførte verdien av eiendelen blir redusert ved eventuelle tap ved verdifall.

Eiendeler målt til amortisert kost

- b) Dersom en salgsoptionsplikt utstedt av et foretak eller en kjøpsoptionsrett holdt av et foretak forhindrer at en overført eiendel blir fraregnet, og foretaket måler den overførte eiendelen til amortisert kost, blir den tilknyttede forpliktelsen målt til anskaffelseskost (dvs. det mottatte vederlaget), justert for amortiseringen av en eventuell differanse mellom nevnte anskaffelseskost og amortisert kost for den overførte eiendelen på opsjonens utløpstidspunkt. Anta for eksempel at amortisert kost og balanseført verdi av eiendelen på overføringstidspunktet er VE 98, og at det mottatte vederlaget er VE 95. Amortisert kost for eiendelen på opsjonens utøvelsetidspunkt vil være VE 100. Førstegangs balanseført verdi av den tilknyttede forpliktelsen er VE 95 og differansen mellom VE 95 og VE 100 blir innregnet i resultatet ved hjelp av en effektiv rente-metode. Dersom opsjonen blir utøvd, blir enhver differanse mellom den balanseførte verdien av den tilknyttede forpliktelsen og utøvelseskursen innregnet i resultatet.

Eiendeler målt til virkelig verdi

- c) Dersom en kjøpsoptionsrett som beholdes av et foretak, hindrer at en overført eiendel blir fraregnet og foretaket måler den overførte eiendelen til virkelig verdi, skal eiendelen fortsatt måles til sin virkelige verdi. Den tilknyttede forpliktelsen blir målt til i) opsjonens utøvelseskurs med fradrag for opsjonens tidsverdi dersom den er posisjonert for eller nærmer seg en posisjon for utøvelse, eller ii) den overførte eiendelens virkelige verdi, med fradrag for opsjonens tidsverdi dersom opsjonen er dårlig posisjonert for utøvelse. Justeringen av målingen av den tilknyttede forpliktelsen sikrer at netto balanseført verdi av eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen er lik den virkelige verdien av kjøpsoptionsretten. Dersom den virkelige verdien av den underliggende eiendelen for eksempel er VE 80, opsjonens utøvelseskurs er VE 95 og opsjonens tidsverdi er VE 5, er den balanseførte verdien av den tilknyttede forpliktelsen VE 75 (VE 80 - VE 5) og den balanseførte verdien av den overførte eiendelen er VE 80 (dvs. dens virkelige verdi).
- d) Dersom en salgsoption utstedt av et foretak hindrer at en overført eiendel blir fraregnet, og foretaket måler den overførte eiendelen til virkelig verdi, blir den tilknyttede forpliktelsen målt til opsjonens utøvelseskurs pluss opsjonens tidsverdi. Målingen av eiendelen til virkelig verdi er begrenset til den laveste verdien av den virkelige verdien og opsjonens utøvelseskurs, fordi foretaket ikke har noen rett til økninger i den virkelige verdien av den overførte eiendelen ut over opsjonens utøvelseskurs. Dette sikrer at netto balanseført verdi av eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen er den virkelige verdien av salgsoptionsplikten. Dersom den virkelige verdien av den underliggende eiendelen for eksempel er VE 120, opsjonens utøvelseskurs er VE 100 og opsjonens tidsverdi er VE 5, er den balanseførte verdien av den tilknyttede forpliktelsen er VE 105 (VE 100 + VE 5) og den balanseførte verdien av eiendelen er VE 100 (i dette tilfellet opsjonens utøvelseskurs).

IAS 39

- e) Dersom en rentekorridor i form av en kjøpt kjøpsopsjon og utstedt salgsoptions hindrer at en overført eiendel blir fraregnet og foretaket måler eiendelen til virkelig verdi, skal eiendelen fortsatt måles til virkelig verdi. Den tilknyttede forpliktelsen blir målt til i) summen av kjøpsopsjonens utøvelseskurs og salgsoptions virkelige verdi minus kjøpsopsjonens tidsverdi, dersom kjøpsopsjonen er på utøvelseskurs eller i posisjon for utøvelse, eller ii) summen av eiendelens virkelige verdi og salgsoptions virkelige verdi minus kjøpsopsjonens tidsverdi dersom kjøpsopsjonen er utenfor posisjon for utøvelse. Justeringen av målingen av den tilknyttede forpliktelsen sikrer at netto balanseført verdi av eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen er lik den virkelige verdien av de opsjonene som innehas og utstedes av foretaket. Anta for eksempel at et foretak overfører en finansiell eiendel som måles til virkelig verdi, og samtidig kjøper en kjøpsopsjon med en utøvelseskurs på VE 120 og utsteder en salgsoptions med en utøvelseskurs på VE 80. Anta videre at den virkelige verdien av eiendelen er VE 100 på overføringstidspunktet. Tidsverdien av salgs- og kjøpsopsjonen er henholdsvis VE 1 og VE 5. I dette tilfellet innregner foretaket en eiendel på VE 100 (den virkelige verdien av eiendelen) og en forpliktelse på VE 96 [(VE 100 + VE 1) – VE 5]. Dette gir en netto eiendelsverdi på VE 4, som er den virkelige verdien av de opsjonene som foretaket holder eller har utstedt.

Alle overføringer

AG49. I den utstrekning en overføring av en finansiell eiendel ikke oppfyller kravene til fraregning, blir avhenderens kontraktsmessige retter eller plikter knyttet til overføringen ikke regnskapsført separat som derivater dersom en innregning av både derivatet og den overførte eiendelen eller forpliktelsen som oppstår av overføringen ville føre til innregning av de samme rettene eller pliktene to ganger. En kjøpsopsjon som for eksempel beholdes av avhender, kan hindre en overføring av finansielle eiendeler i å bli regnskapsført som et salg. I det tilfellet blir kjøpsopsjonen ikke innregnet separat som en derivativ eiendel.

AG50. I den utstrekning en overføring av en finansiell eiendel ikke oppfyller kravene til fraregning, innregner ikke erververen den overførte eiendelen som sin eiendel. Erververen fraregner kontanter eller annet betalt vederlag og innregner en fordring på avhenderen. Dersom avhenderen både har en rett og en plikt til å kjøpe tilbake kontroll over hele den overførte eiendelen for et fast beløp (for eksempel i henhold til en gjenkjøpsavtale), kan erververen regnskapsføre sin fordring som lån eller fordring.

Eksempler

AG51. Følgende eksempler viser anvendelsen av fraregningsprinsippene i denne standard.

- a) *Gjenkjøpsavtaler og verdipapirlån.* Dersom en finansiell eiendel blir solgt i henhold til en avtale om å kjøpe eiendelen tilbake til en fastsatt pris eller til salgspris pluss långivers avkastning, eller dersom eiendelen er lånt i henhold til en avtale om å returnere den til avhenderen, blir eiendelen ikke fraregnet fordi avhenderen beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap. Dersom erververen får rett til å selge eiendelen eller stille den som sikkerhet, omklassifiserer avhenderen eiendelen i sin balanse, for eksempel som en utlånt eiendel eller gjenkjøpsfordring.
- b) *Gjenkjøpsavtaler og verdipapirlån — eiendeler som praktisk talt er de samme.* Dersom en finansiell eiendel blir solgt i henhold til en avtale om å kjøpe den samme eller praktisk talt den samme eiendelen tilbake til en fastsatt pris eller til salgspris pluss långivers avkastning, eller dersom eiendelen er lånt inn eller ut i henhold til en avtale om å returnere den samme eller praktisk talt den samme eiendelen til avhenderen, blir eiendelen ikke fraregnet fordi avhenderen beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap.
- c) *Gjenkjøpsavtaler og verdipapirlån — rett til utskiftning.* Dersom en gjenkjøpsavtale til en fast gjenkjøpspris eller en pris lik salgspris pluss långivers avkastning, eller en tilsvarende verdipapirlåntransaksjon, gir erververen rett til å skifte ut eiendeler som er tilsvarende og av samme virkelige verdi som den overførte eiendelen på gjenkjøpstidspunktet, blir eiendelen som ble solgt eller lånt ut i henhold til en gjenkjøps- eller verdipapirlåntransaksjon ikke fraregnet fordi avhenderen beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap.
- d) *Gjenkjøpsrett med forkjøpsrett til virkelig verdi.* Dersom et foretak selger en finansiell eiendel og bare beholder en forkjøpsrett til gjenkjøp av den overførte eiendel til virkelig verdi dersom erververen senere selger den, skal foretaket fraregne eiendelen fordi det har overført praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap.

- e) *Oppblåsingstransaksjon («wash sale transaction»)*. Gjenkjøp av en finansiell eiendel kort tid etter at den er solgt blir enkelte ganger vist til som en oppblåsingstransaksjon. Et slikt gjenkjøp forhindrer ikke fraregning, forutsatt at den opprinnelige transaksjonen oppfyller kravene til fraregning. Men dersom en avtale om å selge en finansiell eiendel blir inngått samtidig med en avtale om å kjøpe tilbake den samme eiendelen til en fastsatt pris eller salgspris pluss långivers avkastning, blir eiendelen ikke fraregnet.
- f) *Salgsopsjoner og kjøpsopsjoner som er svært godt posisjonert for utøvelse*. Dersom en overført finansiell eiendel kan kjøpes tilbake av avhenderen, og kjøpsopsjonen er svært godt posisjonert for utøvelse, oppfyller ikke overføringen kravene til fraregning fordi avhenderen har beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap. På samme måte, dersom den finansielle eiendelen kan selges tilbake av erververen, og salgsopsjonen er svært godt posisjonert for utøvelse, oppfyller ikke overføringen kravene til fraregning fordi avhenderen har beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap.
- g) *Salgsopsjoner og kjøpsopsjoner som er svært dårlig posisjonert for utøvelse*. En finansiell eiendel som blir overført bare underlagt en salgsopsjon holdt av erververen som er svært dårlig posisjonert for utøvelse, eller en kjøpsopsjon holdt av avhenderen som er svært dårlig posisjonert for utøvelse, blir fraregnet. Dette skyldes at avhenderen har overført praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap.
- h) *Lett tilgjengelige eiendeler underlagt en kjøpsopsjon som verken er svært godt eller svært dårlig posisjonert for utøvelse*. Dersom et foretak innehar en kjøpsopsjon på en eiendel som er lett tilgjengelig på markedet og opsjonen verken er svært godt eller svært dårlig posisjonert for utøvelse, blir eiendelen fraregnet. Dette skyldes at foretaket i) verken har beholdt eller overført praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap, og ii) ikke har beholdt kontroll. Men dersom eiendelen ikke er lett tilgjengelig i markedet, er fraregning utelukket for den delen av eiendelen som beløpsmessig er underlagt kjøpsopsjonen, fordi foretaket har beholdt kontroll over eiendelen.
- i) *En vanskelig tilgjengelig eiendel underlagt en salgsopsjon utstedt av et foretak som verken er svært godt eller svært dårlig posisjonert for utøvelse*. Dersom et foretak overfører en finansiell eiendel som er vanskelig tilgjengelig i markedet, og utsteder en salgsopsjon som verken er svært godt eller svært dårlig posisjonert for utøvelse, vil foretaket verken beholde eller overføre praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap på grunn av den utstedte salgsopsjonen. Foretaket beholder kontroll over eiendelen dersom salgsopsjonen er tilstrekkelig verdifull til å hindre erververen i å selge eiendelen, og eiendelen fortsetter i så fall å bli innregnet i det omfang avhenderen har et vedvarende engasjement (se AG44). Foretaket overfører kontroll over eiendelen dersom salgsopsjonen ikke er tilstrekkelig verdifull til å hindre erververen i å selge eiendelen, og eiendelen blir i så fall fraregnet.
- j) *Eiendeler underlagt en salgs- eller kjøpsopsjon til virkelig verdi eller en framtidig gjenkjøpsavtale*. En overføring av en finansiell eiendel som bare er underlagt en salgs- eller kjøpsopsjon eller en framtidig gjenkjøpsavtale som har en utøvelses- eller gjenkjøpspris lik den virkelige verdien av den finansielle eiendelen på gjenkjøpstidspunktet, fører til fraregning på grunn av overføringen av praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap.
- k) *Kjøp- eller salgsopsjoner med kontant oppgjør*. Et foretak vurderer overføringen av en finansiell eiendel som er underlagt en salgs- eller kjøpsopsjon eller en framtidig gjenkjøpsavtale med nettooppgjør i kontanter, for å avgjøre om foretaket har beholdt eller overført praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap. Dersom foretaket ikke har beholdt praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den overførte eiendelen, avgjør det om det har beholdt kontroll over den overførte eiendelen. At salgs- eller kjøpsopsjonen eller den framtidige gjenkjøpsavtalen blir gjort opp netto i kontanter betyr ikke automatisk at foretaket har overført kontroll (se AG44 og bokstav g), h) og i) foran).
- l) *En «removal of accounts»-avtale*. En «removal of accounts»-avtale er et ubetinget gjenkjøpsopsjon (kjøpsopsjon) som gir et foretak rett til å kreve tilbake overførte eiendeler, underlagt visse restriksjoner. Forutsatt at en slik opsjon fører til at foretaket verken beholder eller overfører praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap, utelukker den fraregning bare for det beløpet som gjenkjøpet omfatter (forutsatt at erververen ikke kan selge eiendelene). Dersom den balanseførte verdien og provenyet fra overføringen av de utlånte eiendelene for eksempel er VE 100 000, og enhver utlånt eiendel kan tilbakekalles, men det samlede omfanget av utlånte eiendeler som vil kunne kjøpes tilbake, ikke kan overstige VE 10 000, vil VE 90 000 av de utlånte eiendelene oppfylle kravene til fraregning.

IAS 39

- m) «*Clean-up calls*». Et foretak, som kan være en avhender, som forvalter overførte eiendeler, kan inneha en såkalt «clean-up call» om å kjøpe tilbake gjenværende overførte eiendeler når omfanget av utestående eiendeler faller til et nærmere angitt nivå, der utgiften ved å betjene disse eiendelene blir bebyrdende i forhold til fordelene ved å forvalte dem. Forutsatt at en slik «clean up call» fører til at foretaket verken beholder eller overfører praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap og erververen ikke kan selge eiendelene, utelukker den bare fraregning så langt gjelder beløpet for eiendelene som er omfattet av kjøpsopsjonen.
- n) *Uprioriterte beholdte andeler og kredittgarantier*. Et foretak kan sørge for kredittforbedring hos erververen ved å gi noen eller alle sine andeler som er beholdt i den overførte eiendelen lavere prioritet. Som et alternativ kan et foretak sørge for kredittforbedring hos erververen i form av en kredittgaranti som kan være ubegrenset eller begrenset til et nærmere angitt beløp. Dersom foretaket beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den overførte eiendelen, blir eiendelen fortsatt innregnet i sin helhet. Dersom foretak beholder noe av, men ikke praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap og har beholdt kontroll, er fraregning utelukket så langt gjelder beløpet i kontanter eller andre eiendeler som det vil kunne kreves at foretaket betaler.
- o) «*Total return swaps*». Et foretak kan selge en finansiell eiendel til en erverver og tre inn i en «total return swap» med erververen, hvorved alle kontantstrømmene av rentebetalinger fra den underliggende eiendelen blir overført til foretaket i bytte mot en fast betaling eller betaling med variabel sats, og eventuelle økninger eller reduksjoner i den virkelige verdien av den underliggende eiendelen blir dekket av foretaket. I dette tilfellet er fraregning av hele eiendelen forbudt.
- p) *Rentebytteavtaler («interest rate swaps»)*. Et foretak kan overføre til en erverver en finansiell eiendel med fast rente og inngå en rentebytteavtale («interest rate swap») med erververen om å motta en fast rente og betale en variabel rente basert på et nominelt beløp som er lik hovedstolen til den overførte finansielle eiendelen. Rentebyttet utelukker ikke fraregning av den overførte eiendelen, forutsatt at betalingene av byttet ikke er betinget av at det foretas betalinger for den overførte eiendelen.
- q) *Avtaler om amortiserende rentebytte («amortising interest rate swaps»)*. Et foretak kan overføre til en erverver en finansiell eiendel med fast rente som nedbetales over tid, og inngå avtale om et amortiserende rentebytte («amortising interest rate swap») med erververen om å motta en fast rente og betale en variabel rente basert på et nominelt beløp. Dersom det nominelle beløpet for byttet blir amortisert slik at det blir lik hovedstolen til den overførte finansielle eiendelen som er utestående til ethvert tidspunkt, vil byttet generelt føre til at foretaket beholder en vesentlig betalingsrisiko, og i så fall vil foretaket enten fortsette å innregne hele den overførte eiendelen eller fortsette å innregne den overførte eiendelen i det omfang foretaket fremdeles er engasjert. Motsatt, dersom amortiseringen av det nominelle beløpet for byttet ikke er tilknyttet til hovedstolen som er utestående for den overførte eiendelen, vil et slikt bytte ikke føre til at foretaket beholder risikoen for forhåndsbetaling for eiendelen. Dette utelukker dermed ikke fraregning av den overførte eiendelen, forutsatt at betalingene på byttet ikke er betinget av at det blir foretatt rentebetalinger på den overførte eiendelen og byttet ikke fører til at foretaket beholder praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap av den overførte eiendelen.

AG52. Dette avsnittet viser anvendelsen av metoden for vedvarende engasjement når foretakets vedvarende engasjement er en del av en finansiell eiendel.

Anta at et foretak har en portefølje av lån med rett til førtidig tilbakebetaling hvis kupongrente og effektive rente er 10 prosent og hvis hovedstol og amortiserte kost er VE 10 000. Foretaket inngår en transaksjon der erververen, i bytte mot en betaling på VE 9115, får rett til VE 9 000 av eventuelle innkrevinger av hovedstol pluss rente på dette til 9,5 prosent. Foretaket beholder retter til VE 1 000 av eventuelle innkrevinger av hovedstol pluss rente på dette til 10 prosent, pluss den overskytende marginen på 0,5 prosent på de resterende VE 9 000 av hovedstolen. Innkrevinger fra førtidige innbetalinger blir fordelt forholdsmessig mellom foretaket og erververen i forholdet 1:9, men eventuelle mislighold blir trukket fra foretakets andel på VE 1 000 inntil denne andelen er uttømt. Den virkelige verdien av lånene på transaksjonstidspunktet er VE 10 100 og den estimerte virkelige verdien av det overskytende marginen på 0,5 prosent er VE 40.

Foretaket fastslår at det har overført en betydelig del av all risiko og avkastning ved eierskap (for eksempel vesentlig risiko ved førtidig tilbakebetaling), men har også beholdt en betydelig del av all risiko og avkastning ved eierskap (på grunn av foretakets uprioriterte beholdte andel) og har beholdt kontroll. Foretaket anvender derfor metoden for vedvarende engasjement.

For å anvende denne standard analyserer foretaket transaksjonen som a) en tilbakeholdelse av en fullt ut forholdsmessig beholdt andel på VE 1 000, pluss b) prioritetsvikelsen for denne beholdte andelen for å gi en kredittforbedring for erververen med hensyn til kredittap.

Foretaket beregner at VE 9 090 (90 prosent av VE 10 100) av det mottatte vederlaget på VE 9 115 representerer vederlaget for en fullt ut forholdsmessig andel på 90 prosent. Resten av det mottatte vederlaget (VE 25) representerer vederlag mottatt for å etterprioritere foretakets tilbakeholdte andel for å gi kredittforbedring til erververen med hensyn til kredittap. I tillegg representerer det overskytende marginen på 0,5 prosent vederlag mottatt for kredittforbedringen. Dermed blir det samlede mottatte vederlaget for kredittforbedringen VE 65 (VE 25 + VE 40).

Foretaket beregner gevinsten eller tapet på salget av andelen på 90 prosent av kontantstrømmer. Det antas at separate virkelige verdier på den overførte andelen på 10 prosent og den tilbakeholdte andelen på 90 prosent ikke er tilgjengelige på overføringstidspunktet, og foretaket fordeler derfor eiendelens balanseførte verdi i samsvar med nr. 28, slik:

	<i>Estimert virkelig verdi</i>	<i>Prosentandel</i>	<i>Tilordnet balanseført verdi</i>
Andel overført	9 090	90 prosent	9 000
Andel beholdt	<u>1 010</u>	10 prosent	<u>1 000</u>
Totalt	<u>10 100</u>		<u>10 000</u>

Foretaket beregner sin gevinst eller sitt tap på salget av andelen på 90 prosent av kontantstrømmene ved å trekke den tilordnede balanseførte verdien av den overførte andelen fra det mottatte vederlaget, dvs. VE 90 (VE 9 090 - VE 9 000). Den balanseførte verdien av den andelen som beholdes av foretaket, er VE 1 000.

I tillegg innregner foretaket det vedvarende engasjementet som følger av etterprioriteringen av sin tilbakeholdte andel med hensyn til kredittap. Foretaket innregner dermed en eiendel på VE 1 000 (det største beløpet av kontantstrømmer foretaket ikke vil motta som følge av etterprioriteringen), og en tilknyttet forpliktelse på VE 1 065 (som er det største beløpet av kontantstrømmer foretaket ikke vil motta som følge av etterprioriteringen, dvs. VE 1 000 pluss den virkelige verdien av etterprioriteringen på VE 65).

Foretaket bruker all informasjonen foran til å regnskapsføre transaksjonen, på følgende måte:

	<i>Debet</i>	<i>Kredit</i>
Opprinnelig eiendel	–	9 000
Eiendel innregnet for etterprioritering eller residualinteresse	1 000	–
Eiendel for det mottatte vederlaget i form av overskytende margin	40	–
Resultat (gevinst på overføring)	–	90
Forpliktelse	–	1 065
Mottatte kontanter	<u>9 115</u>	–
Totalt	<u>10 155</u>	<u>10 155</u>

Umiddelbart etter transaksjonen er den balanseførte verdien av eiendelen VE 2040 som utgjøres av VE 1 000, som representerer anskaffelseskost tilordnet den tilbakeholdte andelen, og VE 1 040, som representerer foretakets vedvarende engasjement i tillegg fra etterprioriteringen med hensyn til kredittap for foretakets tilbakeholdte andel (som inkluderer en overskytende margin på VE 40).

I senere perioder innregner foretaket det mottatte vederlaget for kredittforbedringen (VE 65) etter hvert som den opptjenes, det opptjener renter på den innregnede eiendelen med en effektiv rente-metode og det innregner eventuelle kredittverdifall på de innregnede eiendelene. Som et eksempel på det siste kan det antas at i det påfølgende året foreligger det et kredittverdifall på de underliggende lånene på VE 300. Foretaket reduserer sin innregnede eiendel med VE 600 (VE 300 knyttet til sin tilbakeholdte andel og VE 300 knyttet til det vedvarende engasjementet i tillegg som følger av etterprioriteringen med hensyn til kredittap av foretakets tilbakeholdte andel kredittap), og reduserer sin innregnede forpliktelse med VE 300. Nettoresultatet er en belastning i resultatet for kredittverdifall på VE 300.

IAS 39

Alminnelig kjøp eller salg av en finansiell eiendel (nr. 38)

- AG53. Et alminnelig kjøp eller salg av finansielle eiendeler skal innregnes ved hjelp av enten regnskapsføring på avtaletidspunktet eller regnskapsføring på oppgjørstidspunktet, som beskrevet i AG53 og AG56. Den metoden som benyttes, skal anvendes konsistent for alle kjøp og salg av finansielle eiendeler som tilhører samme kategori av finansielle eiendeler definert i nr. 9. Av denne grunn utgjør eiendeler holdt for omsetning en atskilt kategori fra eiendeler som ble øremerket til virkelig verdi over resultatet.
- AG54. En kontrakt som krever eller tillater nettooppgjør av endringen i kontraktens verdi, er ikke en alminnelig kontrakt. En slik kontrakt skal isteden regnskapsføres som derivat i perioden mellom avtaletidspunktet og oppgjørstidspunktet.
- AG55. Avtaletidspunktet er det tidspunktet da et foretak forplikter seg til å kjøpe eller selge en eiendel. Regnskapsføring på avtaletidspunktet innebærer a) innregning av en eiendel som skal mottas og forpliktelsen om å betale for den på avtaletidspunktet, og b) fraregning av en eiendel som er solgt, innregning av eventuelle gevinster eller tap ved avhendingen og innregning av en fordring fra kjøperen for betaling på avtaletidspunktet. Vanligvis begynner ikke renter å påløpe eiendelen og den tilsvarende forpliktelsen før oppgjørstidspunktet når eiendomsretten blir overført.
- AG56. Oppgjørstidspunktet er tidspunktet da en eiendel blir levert til eller av et foretak. Regnskapsføring på oppgjørstidspunktet innebærer a) innregning av en eiendel på den dagen den mottas av foretaket, og b) fraregning av en eiendel og innregning av eventuelle gevinster eller tap ved avhendingen på tidspunktet da den blir levert av foretaket. Når regnskapsføring på oppgjørstidspunktet anvendes, regnskapsfører et foretak enhver endring i den virkelige verdien av eiendel som skal mottas i løpet av perioden mellom avtaletidspunktet og oppgjørstidspunktet, på samme måte som foretaket regnskapsfører den anskaffede eiendelen. Med andre ord, endringen i verdi blir ikke innregnet for eiendeler som balanseføres til anskaffelseskost eller amortisert kost; den blir innregnet i resultatet for eiendeler klassifisert som finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, og innregnet i egenkapitalen for eiendeler klassifisert som tilgjengelige for salg.

Fraregning av en finansiell forpliktelse (nr. 39–42)

- AG57. En finansiell forpliktelse (eller en del av denne) opphører når debitor enten
- a) innfrir forpliktelsen (eller en del av denne) ved å betale kreditor, vanligvis i kontanter, andre finansielle eiendeler, varer eller tjenester,
- eller
- b) blir rettslig løst fra det primære ansvaret for forpliktelsen (eller en del av denne) enten ved en rettsprosess eller av kreditor. (Dersom debitor har gitt en garanti, kan denne betingelsen fremdeles oppfylles.)
- AG58. Dersom en utsteder av et gjeldsinstrument kjøper tilbake dette instrumentet, opphører gjelden selv om utstederen er en markedspleier i dette instrumentet eller har til hensikt å selge det videre på kort sikt.
- AG59. Betaling til tredjemann, herunder en forvalter (noen ganger kalt «in-substance defeasance»), vil ikke i seg selv rettslig fritta debitor for hans primære plikt overfor kreditor.
- AG60. Dersom en debitor betaler tredjemann for å påta seg en plikt og varsler sin kreditor om at tredjemann har påtatt seg debitors gjeldsplikt, skal debitor ikke fraregne gjeldsplikten med mindre betingelsen i AG57 bokstav b) er oppfylt. Dersom debitor betaler tredjemann for å påta seg en plikt, og får et rettslig fritak fra sin kreditor, har debitor brakt gjelden til opphør. Men dersom debitor aksepterer å foreta betalinger på gjelden til tredjemann eller direkte til den opprinnelige kreditor, skal debitor innregne en ny gjeldsplikt overfor tredjemann.
- AG61. Selv om et rettslig fritak, enten juridisk eller ved kreditor, fører til fraregning av en forpliktelse, kan foretaket innregne en ny forpliktelse dersom fraregningskriteriene i nr. 15–37 ikke er oppfylt for de finansielle eiendelene som ble overført. Dersom disse kriteriene ikke er oppfylt, blir de overførte eiendelene ikke fraregnet, og foretaket innregner en ny forpliktelse knyttet til de overførte eiendelene.

- AG62. Med hensyn til nr. 40 er vilkårene vesentlig forskjellige dersom den diskonterte nåverdien av kontantstrømmene i henhold til de nye vilkårene, herunder eventuelle betalte honorarer med fradrag for eventuelle mottatte honorarer og diskontert med den opprinnelige effektive renten, utgjør en forskjell på minst 10 prosent i forhold til den diskonterte nåverdien av de gjenværende kontantstrømmene under den opprinnelige finansielle forpliktelsen. Dersom et bytte av gjeldsinstrumenter eller en endring av vilkårene blir regnskapsført som et opphør, skal eventuelle påløpte utgifter og honorarer innregnes som en del av gevinsten eller tapet ved opphøret. Dersom byttet eller endringen ikke blir regnskapsført som et opphør, skal eventuelle påløpte utgifter eller honorarer justere den balanseførte verdien av forpliktelsen og nedskrives over den gjenværende tiden for den endrede forpliktelsen.
- AG63. I noen tilfeller løser en kreditor en debitor fra dennes eksisterende plikt til å foreta betalinger, mens debitor påtar seg en garantiplikt om å betale dersom den parten som påtar seg primært ansvar misligholder. Under slike omstendigheter vil debitor
- a) innregne en ny finansiell forpliktelse basert på den virkelige verdien av plikten for garantien,
- og
- b) innregne en gevinst eller et tap basert på differansen mellom i) ethvert betalt proveny, og ii) den balanseførte verdien av den opprinnelige finansielle forpliktelsen, med fradrag for den virkelige verdien av den nye finansielle forpliktelsen.

Måling (nr. 43–70)

Førstegangsmåling av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser (nr. 43)

- AG64. Den virkelige verdien av et finansielt instrument ved førstegangsinnregningen er vanligvis transaksjonsprisen (dvs. den virkelige verdien av avgitt eller mottatt vederlag, se også AG76). Men dersom en del av det avgitte eller mottatte vederlaget er for noe annet enn det finansielle instrumentet, blir den virkelige verdien av det finansielle instrumentet estimert ved hjelp av en verdsettingsmetode (se AG74–AG79). For eksempel kan den virkelige verdien av et langsiktig utlån eller fordring som ikke gir renter, estimeres som nåverdien av alle framtidige kontantbetalinger som skal mottas, diskontert med løpende markedsrente(r) for et tilsvarende instrument (tilsvarende med hensyn til valuta, vilkår, type rentesats og andre faktorer) med en tilsvarende kredittvurdering. Eventuelle utlånsbeløp i tillegg er en kostnad eller en inntektsreduksjon, med mindre det oppfyller kravene til innregning som en annen type eiendel.
- AG65. Dersom et foretak er opphav til et lån med en rente som avviker fra markedsrenten (for eksempel 5 prosent når markedsrenten for tilsvarende utlån er 8 prosent), og mottar ved etableringen et honorar som kompensasjon, innregner foretaket utlånet til virkelig verdi, dvs. med fradrag for honoraret det mottar. Foretaket periodiserer rabatten i resultatet ved hjelp av en effektiv rente-metode.

Etterfølgende måling av finansielle eiendeler (nr. 45 og nr. 46)

- AG66. Dersom et finansielt instrument som tidligere har vært innregnet som finansiell eiendel, blir målt til virkelig verdi og instrumentets virkelige verdi faller under null, er dette en finansiell forpliktelse i samsvar med nr. 47.
- AG67. Følgende eksempel viser regnskapsføring av transaksjonsutgifter ved førstegangsmåling og etterfølgende måling av en finansiell eiendel tilgjengelig for salg. En eiendel anskaffes for VE 100 pluss en kjøpsprovisjon på VE 2. I utgangspunktet innregnes eiendelen til VE 102. Neste finansielle rapporteringstidspunkt er en dag senere, da den noterte markedsprisen på eiendelen er VE 100. Dersom eiendelen ble solgt, ville det måtte betales en provisjon på VE 3. Samme dag blir eiendelen målt til VE 100 (uten hensyn til en mulig provisjon på salget), og det innregnes et tap på VE 2 i egenkapitalen. Dersom den finansielle eiendelen tilgjengelig for salg har faste betalinger eller de lar seg fastsette, blir transaksjonsutgiftene amortisert over resultatet ved hjelp av en effektiv rente-metode. Dersom den finansielle eiendelen tilgjengelig for salg ikke har faste betalinger eller de ikke lar seg fastsette, blir transaksjonsutgiftene innregnet i resultatet når eiendelen blir fraregnet eller har falt i verdi.

IAS 39

AG68. Instrumenter som er klassifisert som utlån og fordringer, blir målt til amortisert kost uten hensyn til foretakets intensjon om å holde dem til forfall.

Betraktninger vedrørende måling til virkelig verdi (nr. 48 og nr. 49)

AG69. Under definisjonen av virkelig verdi ligger en antakelse om fortsatt drift av foretaket og uten noen intensjon om eller behov for å avvikle foretaket, i vesentlig grad begrense omfanget av foretakets virksomhet eller gjennomføre en transaksjon på negative vilkår. Virkelig verdi er derfor ikke det beløpet et foretak ville motta eller betale i en påtvunget transaksjon, en ufrivillig avvikling eller et nødssalg. Den virkelige verdien gjenspeiler imidlertid kredittkvaliteten til instrumentet.

AG70. Denne standard benytter begrepene «kjøpskurs» og «salgskurs» (enkelte ganger vist til som «løpende tilbudskurs») i betydningen noterte markedskurser og begrepet «kjøpskurs-salgskurs-margin» for bare å omfatte transaksjonsutgifter. Andre justeringer for å komme fram til virkelig verdi (for eksempel for kredittrisiko hos motparten) omfattes ikke av begrepet «kjøpskurs-salgskurs-margin».

Aktivt marked – notert pris

AG71. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Virkelig verdi er definert som en kurs avtalt i en transaksjon på armlengdes avstand mellom en frivillig kjøper og en frivillig selger. Formålet med å fastsette den virkelige verdien av et finansielt instrument som omsettes i et aktivt marked, er å komme fram til den kursen som en transaksjon i vedrørende instrumentet ville finne sted til på balansedagen (dvs. uten å endre instrumentet eller endre sammensetningen av det) i det mest fordelaktige aktive markedet som foretaket har umiddelbar tilgang til. Foretaket justerer imidlertid kursen i det mest fordelaktige markedet for å gjenspeile eventuelle differanser i motpartens kredittrisiko mellom instrumenter omsatt i dette markedet og det markedet som vurderes. Det faktum at det foreligger offentliggjorte kursnoteringer i et aktivt marked er den beste dokumentasjonen av virkelig verdi, og når slike noteringer foreligger, benyttes de til å måle den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen.

AG72. Den egnede noterte markedskursen for en eiendel som innehas eller en forpliktelse som skal utstedes, er vanligvis løpende kjøpskurs og, for en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, salgskurs. Når et foretak har eiendeler og forpliktelser med markedsrisiko som utligner hverandre, kan det benytte middelkurser som grunnlag for å fastsette virkelige verdier for foretakets utlignende risikoposisjoner og kjøps- eller salgskursen, alt etter hva som passer, for den åpne nettoposisjonen. Når løpende kjøps- eller salgskurser ikke er tilgjengelige, kan kursen for den seneste transaksjonen godtgjøre løpende virkelige verdi så lenge det ikke har skjedd noen betydelig endring i de økonomiske omstendighetene siden transaksjonstidspunktet. Dersom betingelsene er endret siden transaksjonstidspunktet (for eksempel en endring i den risikofrie renten etter den seneste prisnoteringen for en foretaksobligasjon), skal den virkelige verdien gjenspeile endringen i betingelsene med henvisning til løpende kurser eller satser for tilsvarende finansielle instrumenter. Tilsvarende, dersom foretaket kan vise at den siste transaksjonskursen ikke er lik virkelig verdi (for eksempel fordi den gjenspeilte det beløpet et foretak ville motta eller betale i en tvungen transaksjon, ufrivillig avvikling eller nødssalg), blir denne kursen justert. Den virkelige verdien av en portefølje av finansielle instrumenter er produktet av antallet enheter av instrumentet og dets noterte markedskurs. Dersom det ikke finnes en offentliggjort prisnotering i et aktivt marked for et finansielt instrument i sin helhet, men det finnes aktive markeder for instrumentets bestanddeler, fastsettes virkelig verdi på grunnlag av de relevante markedskursene for bestanddelene.

AG73. Dersom en sats (og ikke en kurs) er notert i et aktivt marked, benytter foretaket denne markedsnoterte satsen som data i en verdsettingsmetode for å fastsette virkelig verdi. Dersom den markedsnoterte kursen ikke omfatter kredittrisiko eller andre faktorer som deltakerne i markedet ville tatt med i verdsettingen av instrumentet, justerer foretaket kursen for disse faktorene.

Manglende aktivt marked – verdsettingsmetode

- AG74. Dersom markedet for et finansielt instrument ikke er aktivt, fastsetter et foretak virkelig verdi ved hjelp av en verdsettingsmetode. Verdsettingsmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning og opsjonsprisinde modeller. Dersom det er en verdsettingsmetode som er i vanlig bruk av deltakerne i markedet for å prissette instrumentet og denne teknikken har vist seg å gi pålitelige estimater av priser oppnådd i faktiske markedstransaksjoner, benytter foretaket denne teknikken.
- AG75. Formålet med å benytte en verdsettingsmetode er å fastsette hva transaksjonskursen ville ha vært på måletidspunktet i et bytte på armlengdes avstand motivert av normale forretningsmessige vurderinger. Virkelig verdi blir estimert på grunnlag av resultatene av en verdsettingsmetode som i størst mulig grad gjør bruk av markedsdata, og legger så lite vekt som mulig på foretaksspesifikke data. En verdsettingsmetode vil forventes å komme fram til et realistisk estimat av den virkelige verdien dersom a) den i rimelig grad gjenspeiler hvordan markedet kan forventes å prissette instrumentet, og b) verdsettingsmetodens data i rimelig grad representerer markedets forventninger til og mål for de risiko- og avkastningsfaktorer som ligger i det finansielle instrumentet.
- AG76. Derfor skal en verdsettingsmetode a) inkorporere alle faktorer som deltakerne i markedet vil ta i betraktning ved prisfastsettelse, og b) være konsistent med aksepterte økonomiske metoder for prissetting av finansielle instrumenter. Et foretak vil jevnlig justere verdsettingsmetoden og teste dens gyldighet ved hjelp av priser fra alle observerbare løpende markedstransaksjoner i det samme instrumentet (dvs. uten å endre instrumentet eller endre sammensetningen av det) eller basert på all tilgjengelig observerbar markedsinformasjon. Et foretak får konsistent markedsinformasjon i det samme markedet som instrumentet hadde sitt opphav eller ble innkjøpt i. Den beste dokumentasjonen av den virkelige verdien av et finansielt instrument ved førstegangsinnregning er transaksjonsprisen (dvs. den virkelige verdien av det avgitte eller mottatte vederlaget), med mindre den virkelige verdien av dette instrumentet blir dokumentert ved en sammenligning med andre observerbare løpende markedstransaksjoner i det samme instrumentet (dvs. uten noen modifisering og med uendret sammensetning) eller basert på en verdsettingsmetode hvis variabler bare omfatter opplysninger fra observerbare markeder.
- AG77. Den opprinnelige anskaffelsen av eller opphavet til en finansiell eiendel eller pådragelse av en finansiell forpliktelse er en markedstransaksjon som gir et grunnlag for å estimere den virkelige verdien av det finansielle instrumentet. I særdeleshet, dersom det finansielle instrumentet er et gjeldsinstrument (for eksempel et utlån), kan dets virkelige verdi fastsettes med henvisning til markedsforholdene som forelå ved instrumentets anskaffelses- eller opphavstidspunkt, og løpende markedsforhold eller renter som i øyeblikket tas av foretaket eller av andre for tilsvarende gjeldsinstrumenter (dvs. med tilsvarende gjenværende tid til forfall, kontantstrømmønster, valuta, kredittrisiko, sikkerhet og rentegrnlag). Alternativt og forutsatt at ikke er skjedd noen endring i kredittrisikoen til debitor og gjeldende kredittrisikotillegg etter at gjeldsinstrumentet oppstod, kan et estimat av løpende markedsrente beregnes ved å benytte en referanserente som gjenspeiler en bedre kredittkvalitet enn det underliggende gjeldsinstrumentet, og justere med endringen fra opphavstidspunktet i denne referanserenten mens kredittrisikotillegget holdes konstant. Dersom forholdene har endret seg siden den seneste markedstransaksjonen, blir den tilsvarende endringen i den virkelige verdien av det finansielle instrumentet som verdsettes, fastsatt med henvisning til løpende priser eller satser for tilsvarende finansielle instrumenter, justert, der dette passer, for eventuelle forskjeller mellom instrumentene som verdsettes.
- AG78. Den samme informasjonen er kanskje ikke tilgjengelig på hvert måletidspunkt. På tidspunktet da et foretak for eksempel gav et utlån eller anskaffet et gjeldsinstrument som ikke omsettes aktivt, har foretaket en transaksjonspris som også er en markedspris. Det kan imidlertid være at ny informasjon om transaksjonen ikke er tilgjengelig på neste måletidspunkt og, selv om foretaket kan fastsette det generelle nivået for markedsrenter kan det være at foretaket ikke kjenner til hvilket nivå på kredittrisiko eller annen risiko deltakerne i markedet vil ta i betraktning ved prissetting av instrumentet på dette tidspunktet. Et foretak har kanskje ikke informasjon fra nylige transaksjoner for å fastsette et relevant kredittrisikotillegg til basisrenten som skal benyttes ved fastsettelsen av en diskonteringsrente for nåverdberegning. Det ville være rimelig å anta, i mangel av klare tegn på det motsatte, at det ikke er skjedd noen endringer i det risikotillegg som forelå på det tidspunktet utlånet ble gitt. Det vil imidlertid forventes at foretaket gjør rimelige anstrengelser for å slå fast om det foreligger klare tegn på at det er skjedd en endring av disse faktorene. Der det foreligger klare tegn på slike endringer, tar foretaket i betraktning virkningene av endringen ved fastsettelsen av den virkelige verdien av det finansielle instrumentet.
- AG79. Ved anvendelse av diskontert kontantstrømsberegning benytter et foretak én eller flere diskonteringsrenter tilsvarende gjeldende avkastningskrav for finansielle instrumenter som har praktisk talt samme vilkår og kjennetegn, herunder kredittkvaliteten til instrumentet, den gjenværende tiden der den kontraktmessige renten er fast, den gjenværende tiden til tilbakebetaling av hovedstolen og valutaen som betalingene skal gjøres i. Kortsiktige fordringer og kortsiktig gjeld uten fastsatt rente kan måles til det opprinnelige fakturabeløpet dersom virkningene av diskonteringen er uvesentlig.

IAS 39

Manglende aktivt marked – egenkapitalinstrumenter

- AG80. Den virkelige verdien av investeringer i egenkapitalinstrumenter som ikke har noen notert markedspris i et aktivt marked og derivater som er koblet til og må gjøres opp ved levering av et slikt unotert egenkapitalinstrument (se nr. 46 bokstav c) og nr. 47), kan måles på en pålitelig måte dersom a) variabiliteten i området for rimelige estimater av virkelig verdi ikke er vesentlige for dette instrumentet eller b) sannsynligheten for de ulike estimatene innenfor området kan vurderes på en rimelig måte og benyttes til å estimere virkelig verdi.
- AG81. Det er mange situasjoner der variabiliteten i området for rimelige estimater av virkelig verdi av investeringer i egenkapitalinstrumenter som ikke har noen notert markedspris, og derivater som er koblet til og må gjøres opp ved levering av et slikt unotert egenkapitalinstrument (se nr. 46 bokstav c og nr. 47), sannsynligvis ikke er vesentlig. Vanligvis er det mulig å estimere den virkelige verdien av en finansiell eiendel som et foretak har anskaffet fra en utenforstående part. Men dersom området for rimelige estimater av virkelig verdi er vesentlig og sannsynligheten til de ulike estimatene ikke med rimelighet kan vurderes, er et foretak utelukket fra å kunne måle instrumentet til virkelig verdi.

Data for verdsettelsesmetoder

- AG82. En egnet teknikk for å estimere den virkelige verdien av et bestemt finansielt instrument vil omfatte observerbare markedsdata om markedsforholdene og andre faktorer som sannsynligvis vil påvirke instrumentets virkelige verdi. Den virkelige verdien av et finansielt instrument vil bli basert på én eller flere av følgende faktorer (og kanskje andre faktorer).
- a) *Tidsverdien av penger (dvs. basisrente eller risikofri rente).* Basisrenter kan vanligvis utledes fra observerbare priser på statsobligasjoner og blir ofte notert i økonomiske publikasjoner. Slike renter varierer typisk med forventede tidspunkter for framskrevne kontantstrømmer langs en avkastningskurve for renter for ulike tidshorisonter. Av praktiske grunner kan et foretak benytte en allment akseptert og lett observerbar generell rente, for eksempel LIBOR eller en «swap»-rente, som anbefalt rente. (Fordi en rente som LIBOR ikke er en risikofri rente, blir den kredittrisikojusteringen som passer for et særlig finansielt instrument, fastsatt på grunnlag av dets kredittrisiko i forhold til kredittrisikoen i referanserenten.) I enkelte stater kan sentrale myndigheters obligasjoner inneholde en betydelig kredittrisiko og ikke gi en stabil alternativ basisrente for instrumenter i den nevnte valutaen. Noen foretak i disse statene kan ha en bedre kredittverdighet og en lavere lånerente enn de sentrale myndighetene. I dette tilfellet kan basisrentene fastsettes på en mer hensiktsmessig måte med henvisning til renter for de høyest rangerte foretaksobligasjonene som er utstedt i valutaen til den nevnte jurisdiksjonen.
 - b) *Kredittrisiko.* Virkningen på virkelig verdi av kredittrisiko (dvs. premien over basisrenten for kredittrisiko) kan utledes av observerbare markedskurser for omsatte instrumenter med ulik kredittkvalitet eller fra observerbare rentesatser som tas av långivere for lån av varierende kredittverdighet.
 - c) *Valutakurser.* Aktive valutamarkeder finnes for de fleste større valutaene, og kursene noteres daglig i økonomiske publikasjoner.
 - d) *Råvarepriser.* Det finnes observerbare markedspriser for mange råvarer.
 - e) *Egenkapitalpriser.* Priser (og prisindekser) på omsatte egenkapitalinstrumenter er lett observerbare i enkelte markeder. Teknikker basert på nåverdi kan benyttes til å estimere løpende markedspriser på egenkapitalinstrumenter som det ikke finnes noen observerbare priser for.
 - f) *Volatilitet (dvs. størrelsen på framtidige endringer i pris på det finansielle instrumentet eller en annen gjenstand).* Mål på volatilitet i aktivt omsatte gjenstander kan vanligvis estimeres med rimelighet på grunnlag av historiske markedsdata eller ved hjelp av volatilitet som er innbakt i løpende markedspriser.
 - g) *Risiko for førtidig tilbakebetaling og tilbakekjøpsrisiko.* Forventede mønstre for førtidig tilbakebetaling på finansielle eiendeler og forventede mønstre for tilbakekjøp for finansielle forpliktelser kan estimeres på grunnlag av historiske data. (Den virkelige verdien av en finansiell forpliktelse som kan kjøpes tilbake av motparten, kan ikke være mindre enn nåverdien av tilbakekjøpsbeløpet — se nr. 49.)

- h) *Forvaltningsutgifter for en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse.* Utgifter til forvaltning kan estimeres ved hjelp av sammenligninger med gjeldende honorarer som tas av andre markedsdeltakere. Dersom utgiftene ved forvaltning av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse er vesentlige og andre markedsdeltakere vil stå overfor tilsvarende utgifter, skal utstederen ta dem med i betraktning ved beregning av den virkelige verdien av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Det er sannsynlig at den virkelige verdien ved inngåelse av en kontraktsmessig rett til framtidige honorarer tilsvarer de betalte etableringsutgiftene, med mindre framtidige honorarer og tilknyttede utgifter ikke er i overensstemmelse med vanlige markedsvilkår.

Gevinster og tap (nr. 55–57)

AG83. Et foretak anvender IAS 21 på finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som er monetære poster i samsvar med IAS 21 og angitt i en utenlandsk valuta. I henhold til IAS 21 blir alle gevinster og tap i utenlandsk valuta på monetære eiendeler og monetære forpliktelser innregnet i resultatet. Et unntak er en monetær post som er øremerket som sikringsinstrument, enten i en kontantstrømssikring (se nr. 95–101) eller en sikring av en nettoinvestering (se nr. 102). For å innregne gevinster og tap i utenlandsk valuta i henhold til IAS 21, blir en monetær finansiell eiendel tilgjengelig for salg behandlet som om den ble balanseført til amortisert kost i den utenlandske valutaen. Tilsvarende blir valutakursdifferanser for en slik finansiell eiendel som skyldes endringer i amortisert kost, innregnet i resultatet og andre endringer i balanseført verdi blir innregnet i samsvar med nr. 55 bokstav b). For finansielle eiendeler tilgjengelige for salg som ikke er monetære poster i henhold til IAS 21 (for eksempel egenkapitalinstrumenter), omfatter gevinsten eller tapet som blir innregnet direkte i egenkapitalen i henhold til nr. 55 bokstav b), enhver tilknyttet bestanddel i utenlandsk valuta. Dersom det er et sikringsforhold mellom en ikke-derivativ monetær eiendel og en ikke-derivativ monetær forpliktelse, blir endringer i bestanddelen i utenlandsk valuta til disse finansielle instrumentene innregnet i resultatet.

Verdifall på og tapsutsatthet på finansielle eiendeler (nr. 58–70)

Finansielle eiendeler balanseført til amortisert kost (nr. 63–65)

AG84. Verdifall på en finansiell eiendel balanseført til amortisert kost blir målt ved hjelp av det finansielle instrumentets opprinnelige effektive rente, fordi diskontering til løpende markedsrente i praksis vil pålegge måling til virkelig verdi av finansielle eiendeler som ellers blir målt til amortisert kost. Dersom vilkårene for et lån, en fordring eller en investering som holdes til forfall, blir reforhandlet eller endret på annen måte på grunn av finansielle vanskeligheter hos låntaker eller utsteder, blir verdifallet målt ved hjelp av den opprinnelige effektive renten før vilkårene ble endret. Kontantstrømmer knyttet til kortsiktige fordringer blir ikke diskontert dersom virkningen av diskonteringen er uvesentlig. Dersom et lån, en fordring eller en investering som holdes til forfall har en variabel rente, er diskonteringsrenten for måling av et eventuelt tap ved verdifall i henhold til nr. 63 de(n) løpende effektive renten(e) fastsatt i henhold til kontrakten. I praksis kan en kreditor måle verdifall på en finansiell eiendel balanseført til amortisert kost på grunnlag av et instruments virkelig verdi ved hjelp av en observerbar markedspris. Beregningen av nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene til en finansiell eiendel som er stilt som sikkerhet, gjenspeiler de kontantstrømmene som kan være resultatet av oppsigelse med fradrag for utgifter for å få tak i og selge sikkerheten, uansett om oppsigelse er sannsynlig eller ikke.

AG85. Prosessen for estimering av verdifall tar i betraktning alle kredittkategorier, ikke bare de som skyldes lav kredittkvalitet. Dersom et foretak for eksempel benytter et internt system for kredittgradering, tar det i betraktning alle kredittgraderinger, ikke bare de som gjenspeiler en alvorlig kredittvekkelse.

AG86. Prosessen for estimering av beløpet for et tap ved verdifall kan resultere i enten et enkelt beløp eller et intervall av mulige beløp. I det siste tilfellet innregner foretaket et tap ved verdifall lik det beste estimatet innenfor intervallet⁽¹⁾, idet det tas hensyn til all relevant informasjon som er tilgjengelig for finansregnskapet offentliggjøres vedrørende forhold som forelå på balansedagen.

⁽¹⁾ IAS 37 nr. 39 inneholder en veiledning for hvordan det beste estimatet i et område av mulige utfall kan fastsettes.

IAS 39

- AG87. For en samlet vurdering av verdifall blir finansielle eiendeler gruppert på grunnlag av like kredittrisiko-trekk vedrørende debitors evne til å betale alle forfalte beløp i samsvar med de kontraktsmessige vilkårene (for eksempel på grunnlag av en prosess for kredittrisikovurdering eller –gradering som tar i betraktning arten av eiendel, næringsgren, geografisk plassering, sikkerhetstype, forfallsstatus og andre relevante faktorer). De valgte trekkene er relevante for estimeringen av framtidige kontantstrømmer for grupper av slike eiendeler ved at de indikerer debitors evne til å betale alle forfalte beløp i samsvar med de kontraktsmessige vilkårene for eiendelene som blir vurdert. Sannsynlighet for tap og annen tapsstatistikk er imidlertid forskjellig på gruppenivå mellom a) eiendeler som er blitt individuelt vurdert for verdifall og er funnet ikke å ha falt i verdi, og b) eiendeler som er ikke blitt individuelt vurdert for verdifall, med det resultat at et annet beløp for verdifall kan være påkrevd. Derom et foretak ikke har en gruppe eiendeler med like risikotrekk, skal det ikke foreta denne tilleggsvurderingen.
- AG88. Tap ved verdifall innregnet på gruppebasis representerer et mellomliggende trinn i påvente av en identifisering av tap ved verdifall for de enkelte eiendelene i gruppen av finansielle eiendeler som vurderes samlet for tap ved verdifall. Så snart det foreligger informasjon som spesifikt identifiserer tap på enkeltstående eiendeler i en gruppe som har falt i verdi, fjernes disse eiendelene fra gruppen.
- AG89. Framtidige kontantstrømmer i en gruppe av finansielle eiendeler som blir vurdert samlet for verdifall, blir estimert på grunnlag av historiske erfaringer med tap på eiendeler med kjennetegn for kredittrisiko som svarer til eiendelene i gruppen. Foretak som ikke har noen egen erfaring med tap eller tilstrekkelig erfaring med tap, bruker erfaring fra tilsvarende foretak for sammenlignbare grupper av finansielle eiendeler. Historisk erfaring med tap blir justert på grunnlag av løpende observerbare opplysninger for å gjenspeile virkningene av gjeldende forhold som ikke har påvirket den perioden som den historiske erfaringen med tap er basert på og for å fjerne virkningene av forhold i den historiske perioden som ikke foreligger lenger. Estimerer på endringer i framtidige kontantstrømmer skal gjenspeile og være retningsmessig i overensstemmelse med endringer i tilknyttede observerbare opplysninger fra periode til periode (for eksempel endringer i sysselsettingen, eiendomspriser, råvarepriser, betalingsstatus eller andre faktorer som peker på pådratte tap i gruppen, samt omfanget av slike tap). Metodene og forutsetningene som benyttes til estimering av framtidige kontantstrømmer, blir gjennomgått regelmessig for å redusere eventuelle forskjeller mellom tapsestimatene og faktisk erfarde tap.
- AG90. Som et eksempel på anvendelsen av AG89 kan et foretak slå fast, på grunnlag av historisk erfaring, at en av hovedårsakene til mislighold av kredittkortlån er låntakers død. Foretaket kan se at dødsraten er uendret fra et år til det neste. Ikke desto mindre kan noen av låntakerne i foretakets gruppe av kredittkortlån ha dødd i løpet av året, noe som indikerer at det er skjedd et tap ved verdifall på disse lånene, selv om foretaket ved årets avslutning ennå ikke er oppmerksom på hvilke bestemte låntakere som er døde. Det vil være hensiktsmessig at et tap ved verdifall blir innregnet for disse «påløpte, men ikke rapporterte» tapene. Det ville imidlertid ikke være hensiktsmessig å innregne et tap ved verdifall for dødsfall som forventes å skje i en framtidig periode, fordi den nødvendige tapshendelsen (låntakers dødsfall) ennå ikke har skjedd.
- AG91. Når historiske tapstall benyttes ved estimering av framtidige kontantstrømmer, er det viktig at informasjon om slike tapstall blir anvendt på grupper som er definert på en måte som er konsistent med hensyn til de gruppene som de historiske tapstallene gjaldt. Den metoden som skal brukes, skal derfor føre til at hver gruppe blir knyttet til informasjon om erfaringer med tidligere tap i grupper av eiendeler med kredittrisiko-trekk og relevante observerbare data som gjenspeiler gjeldende forhold.
- AG92. Formelbaserte eller statistiske metoder kan benyttes for å fastslå tap ved verdifall i en gruppe av finansielle eiendeler (for eksempel for mindre utlånssaldoer) så lenge de er i overensstemmelse med kravene i nr. 63–65 og AG87–AG91. En benyttet modell vil innarbeide virkningen av pengers tidsverdi, ta i betraktning kontantstrømmene for hele den gjenværende levetiden til en eiendel (ikke bare det neste året), vurdere alderen på lån i porteføljen og ikke føre til et tap ved verdifall ved førstegangsinnregning av en finansiell eiendel.

Renteinntekt etter innregning av verdifall

- AG93. Når en finansiell eiendel eller en gruppe av tilsvarende finansielle eiendeler er nedskrevet som følge av et tap ved verdifall, blir renteinntekt etter dette innregnet ved hjelp av den rentesatsen som ble benyttet til å diskontere de framtidige kontantstrømmene for målingen av tapet ved verdifall.

Sikring (nr. 71–102)*Sikringsinstrumenter (nr. 72–77)*

Poster som oppfyller kravene til sikringsinstrumenter (nr. 72 og nr. 73)

AG94. Det potensielle tapet på en opsjon som et foretak utsteder, kan være vesentlig større enn den potensielle gevinsten i verdien av et tilknyttet sikringsobjekt. Med andre ord, en utstedt opsjon er ikke effektiv når det gjelder å redusere resultateksponeringen av et sikringsobjekt. En utstedt opsjon oppfyller derfor ikke kravene til et sikringsinstrument med mindre det er øremerket som en motpost til en innkjøpt opsjon, herunder en opsjon som er innebygd i et annet finansielt instrument (for eksempel en utstedt kjøpsopsjon som benyttes til å sikre en innløsbar forpliktelse). Motsatt har en innkjøpt opsjon potensielle gevinster lik eller større enn tap og har derfor potensialet til å redusere resultateksponeringen for endringer i virkelige verdier eller kontantstrømmer. Følgelig oppfyller den kravene til et sikringsinstrument.

AG95. En investering som holdes til forfall, balanseført til amortisert kost kan øremerkes som et sikringsinstrument i en sikring av en valutarisiko.

AG96. En investering i et uotert egenkapitalinstrument som ikke er balanseført til virkelig verdi fordi instrumentets virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte eller et derivat som er koblet til og må gjøres opp ved levering av et slikt uotert egenkapitalinstrument (se nr. 46 bokstav c) og nr. 47), kan ikke øremerkes som et sikringsinstrument.

AG97. Et foretaks egne egenkapitalinstrumenter er ikke finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser for foretaket og kan derfor ikke øremerkes som sikringsinstrumenter.

Sikringsobjekter (nr. 78–84)

Poster som oppfyller kravene til sikringsobjekter (nr. 78–80)

AG98. Et bindende tilsagn om å anskaffe en virksomhet i en virksomhetssammenslutning kan ikke være et sikringsobjekt, med unntak for valutarisiko, fordi risikoen som skal sikres, ikke spesifikt kan identifiseres og måles. Disse andre typene risiko er generell virksomhetsrisiko.

AG99. En investering etter egenkapitalmetoden kan ikke være et sikringsobjekt i en virkelig verdi-sikring fordi egenkapitalmetoden innregner i resultatet investors andel av det tilknyttede foretakets resultat, og ikke endringer i investeringens virkelige verdi. Av tilsvarende grunn kan en investering i et konsolidert datterforetak ikke være et sikringsobjekt i en virkelig verdi-sikring fordi konsolidering i resultatet innregner datterforetakets resultat, og ikke endringer i investeringens virkelige verdi. En sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet er annerledes fordi den er en sikring av valutaeksponering, ikke en virkelig verdi-sikring for endringen i investeringens verdi.

Øremerking av finansielle poster som sikringsobjekter (nr. 81 og nr. 81A)

AG99A. [...] Foretaket kan imidlertid øremerke alle kontantstrømmene til hele den finansielle eiendelen eller finansielle forpliktelsen som et sikringsobjekt og sikre dem mot bare én særlig risiko (for eksempel bare mot endringer som kan henføres til endringer i LIBOR). Dersom en finansiell forpliktelse har en effektiv rente som er 100 basispoeng under LIBOR, kan et foretak for eksempel øremerke hele forpliktelsen som sikringsobjekt (dvs. hovedstol pluss renter til LIBOR minus 100 basispunkter), og sikre endringen i den virkelige verdien eller kontantstrømmene til hele denne forpliktelsen som kan henføres til endringer i LIBOR. Foretaket kan også velge et annet sikringsforhold enn en-til-en for å bedre sikringens effektivitet, slik det er beskrevet i AG100.

IAS 39

AG99B. I tillegg, dersom et finansielt instrument med fast rente blir sikret en tid etter inngåelsen og rentene i mellomtiden er endret, kan foretaket øremerke en andel lik en referanserente [...]. Anta for eksempel at et foretak er opphav til en finansiell eiendel med fast rente til VE 100 som har en effektiv rente på 6 prosent på det tidspunktet LIBOR er på 4 prosent. Foretaket begynner å sikre denne eiendelen en tid senere når LIBOR er økt til 8 prosent, og eiendelens virkelige verdi er redusert til VE 90. Foretaket beregner at dersom det hadde kjøpt eiendelen på tidspunktet da det først øremerket den som sikringsobjekt for eiendelens daværende virkelige verdi på VE 90, ville den effektive avkastningen ha vært 9,5 prosent. [...] Foretaket kan øremerke en LIBOR-andel på 8 prosent som består dels av kontantstrømmene for den kontraktsmessige renten og dels av differansen mellom løpende virkelig verdi (dvs. VE 90) og det beløpet som skal betales tilbake ved forfall (dvs. VE 100).

Øremerking av ikke-finansielle poster som sikringsobjekter (nr. 82)

AG100. Endringer i prisen på en ingrediens eller bestanddel av en ikke-finansiell eiendel eller en ikke-finansiell forpliktelse har vanligvis ingen forutsigbar, separat målbar virkning på prisen på gjenstanden som er sammenlignbar med virkningen av for eksempel en endring i markedsrentene på prisen på en obligasjon. En ikke-finansiell eiendel eller en ikke-finansiell forpliktelse er dermed bare sikringsobjekt enten i sin helhet eller for valutarisiko. Dersom det er en forskjell mellom vilkårene til sikringsinstrumentet og sikringsobjektet (for eksempel for en sikring av et forventet kjøp av brasiliansk kaffe ved hjelp av en ikke-børsomsatt terminkontrakt om å kjøpe colombiansk kaffe på ellers like vilkår), kan sikringsforholdet oppfylle kravene til et sikringsforhold forutsatt at alle betingelsene i nr. 88 er oppfylt, også at sikringen forventes å være svært effektiv. For dette formål kan beløpet på sikringsinstrumentet være større eller mindre enn beløpet på sikringsobjektet dersom dette bedrer effektiviteten til sikringsforholdet. Det kan for eksempel utføres en regresjonsanalyse for å slå fast et statistisk forhold mellom sikringsobjektet (for eksempel en transaksjon i brasiliansk kaffe) og sikringsinstrumentet (for eksempel en transaksjon i colombiansk kaffe). Dersom det er et gyldig statistisk forhold mellom de to variablene (dvs. mellom enhetsprisen på brasiliansk kaffe og colombiansk kaffe), kan stigningen på regresjonskurven benyttes til å fastsette det sikringsforholdet som vil maksimere forventet effektivitet. Dersom stigningen på regresjonskurven for eksempel er 1,02, vil et sikringsforhold basert på 0,98 mengder av sikringsobjekter til 1,00 mengder av sikringsinstrumentet maksimere forventet effektivitet. Sikringsforholdet kan imidlertid føre til en ineffektivitet som skal innregnes i resultatet i løpet av perioden for sikringsforholdet.

Øremerking av grupper av poster som sikringsobjekter (nr. 83 og nr. 84)

AG101. En sikring av en generell nettoposisjon (for eksempel netto av alle eiendeler med fast rente og forpliktelser med fast rente med likt forfall), og ikke av et særlig sikringsobjekt, oppfyller ikke kravene til sikringsbokføring. Omtrent den samme virkningen på resultatet i sikringsbokføring for denne typen sikringsforhold kan imidlertid oppnås ved å øremerke en del av de underliggende objektene som sikringsobjekt. Dersom en bank for eksempel har eiendeler for VE 100 og forpliktelser for VE 90 med risiko og vilkår av lignende art, og sikrer nettoeksponeringen på VE 10, kan banken øremerke VE 10 av disse eiendelene som sikringsobjekt. Denne metoden kan benyttes dersom slike eiendeler og forpliktelser er instrumenter med fast rente, og i så fall er det tale om en virkelig verdi-sikring, eller dersom de er instrumenter med variabel rente, er de en kontantstrømssikring. Tilsvarende kan et foretak som har et bindende tilsagn om å foreta et kjøp i en utenlandsk valuta på VE 100 og et bindende tilsagn om å foreta et salg i den samme valutaen på VE 90, sikre nettobeløpet på VE 10 ved å anskaffe et derivat og øremerke dette som et sikringsinstrument tilknyttet VE 10 av den bindende kjøpsavtalen på VE 100.

Sikringsbokføring (nr. 85–102)

AG102. Et eksempel på en virkelig verdi-sikring er en sikring av eksponering for endringer i den virkelige verdien av et gjeldsinstrument med fast rente som en følge av renteendringer. En slik sikring kan inngås av utsteder eller av innehaver.

AG103. Et eksempel på kontantstrømssikring er bruken av en bytteavtale for å endre gjeld med flytende rente til gjeld med fast rente (dvs. en sikring av en framtidig transaksjon der de framtidige kontantstrømmene som blir sikret, er de framtidige rentebetalingene).

AG104. En sikring av et bindende tilsagn (for eksempel en sikring av endringen i brenselprisen tilknyttet et kraftverks uinnregnede kontraktsmessige plikt til å kjøpe inn brensel til en fast pris) er en sikring av en eksponering for endring i virkelig verdi. Derfor er en slik sikring en virkelig verdi-sikring. I henhold til nr. 87 kan imidlertid en sikring av valutarisikoen ved et bindende tilsagn også regnskapsføres som kontantstrømsikring.

Vurdering av sikringseffektivitet

AG105. En sikring vil bare anses som svært effektiv dersom begge de to betingelsene nedenfor er oppfylt:

- a) Ved inngåelse av sikringen og i etterfølgende perioder forventes det at sikringen er svært effektiv når det gjelder å oppnå utlignende endringer i virkelig verdi eller kontantstrømmer som er henførbare til den sikrede risikoen i løpet av perioden som sikringen er øremerket for. En slik forventning kan vises på ulike måter, herunder en sammenligning av tidligere endringer i sikringsobjektets virkelige verdi eller kontantstrømmer som er henførbare til den sikrede risikoen med tidligere endringer i sikringsinstrumentets virkelige verdi eller kontantstrømmer, eller ved å vise en høy statistisk korrelasjon mellom sikringsobjektets og sikringsinstrumentets virkelige verdi eller kontantstrømmer. Foretaket kan velge et annet sikringsforhold enn en-til-en for å bedre sikringens effektivitet, slik det er beskrevet i AG100.
- b) De faktiske resultatene av sikringen faller innenfor et område på 80–125 prosent. Dersom faktiske resultater for eksempel er slik at tapet på sikringsinstrumentet er VE 120 og gevinsten på kontantinstrumentet VE 100, kan utligningen måles med $120/100$, som er 120 prosent, eller med $100/120$, som er 83 prosent. I dette eksemplet og under forutsetning om at sikringen oppfylder betingelsen i bokstav a), vil foretaket konkludere med at sikringen har vært svært effektiv.

AG106. Effektiviteten skal som et minimum vurderes på det tidspunktet et foretak utarbeider sine årsregnskap eller delårsregnskap.

AG107. Denne standard angir ikke noen enkelt metode for vurdering av sikringseffektivitet. Den metoden et foretak anvender for vurdering av sikringseffektivitet avhenger av foretakets risikohåndteringsstrategi. Dersom et foretaks risikohåndteringsstrategi for eksempel er å justere beløpet for sikringsinstrumentet periodisk for å gjenspeile endringer i den sikrede posisjonen, må foretaket vise at sikringen bare forventes å være svært effektiv for perioden fram til beløpet for sikringsinstrumentet blir justert neste gang. I enkelte tilfeller anvender et foretak ulike metoder for ulike typer av sikringer. Et foretaks dokumentasjon av sin sikringsstrategi omfatter hvordan foretaket går fram for å vurdere effektivitet. Disse framgangsmåtene angir om vurderingen omfatter alle gevinster eller tap på et sikringsinstrument eller om instrumentets tidsverdi er ekskludert.

AG107A. [...].

AG108. Dersom de viktigste vilkårene for sikringsinstrumentet og for den sikrede eiendelen, forpliktelsen, det bindende tilsagnet eller den svært sannsynlige forventede transaksjonen er de samme, kan endringene i virkelig verdi og kontantstrømmer henførbare til den risikoen som blir sikret, sannsynligvis utligne hverandre fullt ut, både når sikringen inngås og senere. For eksempel vil en rentebytteavtale («interest rate swap») sannsynligvis være en effektiv sikring dersom de nominelle beløpene og hovedstolen, vilkår, tidspunkter for reprising, tidspunkter for mottak og betaling av renter og hovedstol, samt grunnlaget for måling av renter er de samme for sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. I tillegg er det sannsynlig at en sikring av et svært sannsynlig forventet kjøp av en råvare med en ikke-børsomsatt terminkontrakt er svært effektiv dersom

- a) terminkontrakten er for kjøp av samme mengde av samme råvare på samme tid og samme sted som det sikrede forventede kjøpet,
- b) terminkontraktens virkelige verdi ved inngåelsen er lik null,

og

- c) endringen i rabatt eller premie på terminkontrakten er enten holdt utenfor vurderingen av effektivitet og innregnet i resultatet, eller endringen i forventede kontantstrømmer for den svært sannsynlige forventede transaksjonen er basert på terminprisen for råvaren.

IAS 39

- AG109. Enkelte ganger utligner sikringsinstrumentet bare en del av den sikrede risikoen. En sikring vil for eksempel ikke være fullt ut effektiv dersom sikringsinstrumentet og sikringsobjektet er angitt i ulike valutaer som ikke beveger seg parallelt. Dessuten vil en sikring av renterisiko ved hjelp av et derivat ikke være fullt ut effektiv dersom en del av endringen i derivatets virkelige verdi er henførbart til motpartens kredittrisiko.
- AG110. For å oppfylle kravene til sikringsbokføring må sikringen være knyttet til en spesifikk identifisert og øremerket risiko, og ikke bare til foretakets generelle virksomhetsrisiko, og må til slutt påvirke foretakets resultat. En sikring av risikoen for ukurans av en fysisk eiendel eller risikoen for ekspropriasjon av eiendom av en offentlig myndighet gir ikke rett til sikringsbokføring, ettersom effektivitet ikke kan måles fordi slik risiko ikke kan måles på en pålitelig måte.
- AG111. Når det gjelder renterisiko kan sikringseffektivitet vurderes ved å utarbeide en forfallsplan for finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som viser netto renteeksponering for hver periode, forutsatt at nettoeksponeringen er tilknyttet en særlig eiendel eller forpliktelse (eller en særlig gruppe av eiendeler eller forpliktelser eller en særlig del av disse) som er opphav til nettoeksponeringen, og sikringseffektiviteten blir så vurdert opp mot denne eiendelen eller forpliktelsen.
- AG112. Ved vurdering av effektiviteten til en sikring tar et foretak generelt i betraktning tidsverdien av penger. Den faste renten på et sikringsobjekt trenger ikke nøyaktig tilsvare den faste renten på en bytteavtale («swap») som er øremerket som en virkelig verdi-sikring. Den variable renten på en rentebærende eiendel eller forpliktelse trenger heller ikke være den samme som den variable renten på en bytteavtale øremerket som en kontantstrømssikring. Den virkelige verdien av en bytteavtale oppstår ved dens nettooppgjør. De faste og variable rentene på en bytteavtale kan endres uten å påvirke nettooppgjøret dersom begge blir endret med samme beløp.
- AG113. Dersom et foretak ikke oppfylder kriteriene for sikringseffektivitet, avslutter foretaket sikringsbokføringen fra den siste datoen der det ble vist at sikringseffektiviteten ble overholdt. Men dersom foretaket identifiserer hendelsen eller endringen i omstendigheter som var årsak til at sikringsforholdet ikke oppfylte effektivitetskriteriene, og viser at sikringen var effektiv før hendelsen eller endringen i omstendigheter skjedde, opphører foretaket med sikringsbokføring fra og med tidspunktet for hendelsen eller endringen i omstendigheter.

Regnskapsføring av virkelig verdi-sikring for porteføljesikring av renterisiko

- AG114. For en virkelig verdi-sikring av renterisiko tilknyttet en portefølje av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser vil et foretak oppfylle kravene i denne standard dersom foretaket overholder de framgangsmåter som er fastsatt i bokstav a)-i) og i AG115–AG132 nedenfor.
- a) Som en del av foretakets risikohåndteringsprosess identifiserer foretaket en portefølje av gjenstander hvis renterisiko det ønsker å sikre. Porteføljen kan omfatte bare eiendeler, bare forpliktelser eller både eiendeler og forpliktelser. Foretaket kan identifisere to eller flere porteføljer (for eksempel kan foretaket gruppere dets eiendeler tilgjengelig for salg i en separat portefølje), og i så fall anvender foretaket veiledningen nedenfor på hver enkelt portefølje.
 - b) Foretaket inndeler porteføljen i perioder for reprising basert på forventede reprisingtidspunkter, og ikke på kontraktsmessige. Inndelingen i perioder for reprising kan utføres på ulike måter, ved fordeling av kontantstrømmer i de periodene der de forventes å skje, eller fordeling av nominelle hovedstolbeløp i alle perioder fram til det forventes å skje en reprising.
 - c) På grunnlag av denne inndelingen bestemmer foretaket hvilket beløp det vil sikre. Foretaket øremerker som sikringsobjekt et beløp for eiendeler eller forpliktelser (men ikke et nettobeløp) fra den identifiserte porteføljen som tilsvarer det beløpet som foretaket ønsker å øremerke som sikret. [...].

- d) Foretaket øremerker den renterisikoen som det sikrer. Denne risikoen kan være en andel av renterisikoen i hver av postene i den sikrede posisjonen, for eksempel en referanserente (så som LIBOR).
- e) Foretaket øremerker ett eller flere sikringsinstrumenter for hver periode for reprising.
- f) Ved hjelp av de øremerkinger som er gjort i bokstav c)–e) foran, vurderer foretaket, ved inngåelsen og i senere perioder, om sikringen kan forventes å være svært effektiv i løpet av perioden som sikringen er øremerket for.
- g) Foretaket måler jevnlig endringen i den virkelige verdien av sikringsobjektet (som angitt i bokstav c)) som er henførbart til den sikrede risikoen (som angitt i bokstav d)), [...]. Forutsatt at det fastsettes at sikringen faktisk har vært svært effektiv når den vurderes ved hjelp av foretakets dokumenterte metode for vurdering av effektivitet, innregner foretaket endringen i sikringsobjektets virkelige verdi som gevinst eller tap i resultatet og i en av de to postene i balansen, slik det er beskrevet i nr. 89A. Endringen i virkelig verdi trenger ikke fordeles på individuelle eiendeler eller forpliktelser.
- h) Foretaket måler endringen i den virkelige verdien av sikringsinstrumentene (som angitt i bokstav e)) og innregner den som gevinst eller et tap i resultatet. Den virkelige verdien av sikringsinstrumentene blir innregnet som eiendel eller forpliktelse i balansen.
- i) Enhver ineffektivitet⁽¹⁾ skal innregnes i resultatet som differansen mellom endringen i virkelig verdi som det er vist til i bokstav g), og endringen som det er vist til i bokstav h).

AG115. Denne metoden er beskrevet mer detaljert nedenfor. Metoden skal bare anvendes på en virkelig verdi-sikring av renterisiko tilknyttet en portefølje av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser.

AG116. Porteføljen identifisert i AG114 bokstav a) kan inneholde eiendeler og forpliktelser. Den kan også være en portefølje som inneholder bare eiendeler eller bare forpliktelser. Porteføljen blir benyttet til å fastsette beløpet for de eiendelene eller forpliktelsene som foretaket vil sikre. Porteføljen i seg selv er imidlertid ikke øremerket som sikringsobjekt.

AG117. Ved anvendelse av AG114 bokstav b) fastsetter foretaket det forventede reprisingstidspunkt av en post som det tidligste av tidspunktene for når posten forventes å forfalle eller reprises til markedsrente. De forventede reprisingstidspunktene blir estimert ved inngåelse av sikringen og gjennom hele sikringens løpetid, basert på historisk erfaring og annen tilgjengelig informasjon, herunder informasjon og forventninger om førtidig innløsning, renter og samspillet mellom disse. Foretak som ikke har noen egen foretaksspesifikk erfaring eller utilstrekkelig erfaring, bruker erfaring fra tilsvarende foretak for sammenlignbare grupper av finansielle instrumenter. Disse estimatene blir gjennomgått jevnlig og ajourført i lys av erfaring. I tilfelle av en post med fast rente med rett til førtidig innløsning, er det forventede reprisingstidspunktet lik tidspunktet for forventet førtidig innløsning, med mindre den reprises til markedsrente på et tidligere tidspunkt. For en gruppe av tilsvarende poster kan inndelingen i perioder basert på forventede reprisingstidspunkter ta form av en fordeling av en prosentandel av gruppen, og ikke av individuelle poster, til hver periode. Et foretak kan anvende andre metoder for slike fordelingsformål. Det kan for eksempel benytte en koeffisient for førtidig innløsning for fordeling av nedbetalingslån til perioder basert på forventede reprisingstidspunkter. Metoden for en slik fordeling skal imidlertid være i samsvar med foretakets risikohåndteringsprosedyrer og -formål.

AG118. Som eksempel på øremerkingen i AG114 bokstav c), dersom et foretak i en bestemt periode for reprising estimerer at det har eiendeler med fast rente til VE 100 og forpliktelser med fast rente til VE 80, og bestemmer seg for å sikre hele nettoposisjonen på VE 20, øremerker foretaket eiendeler for et beløp på VE 20 (en andel av eiendelene)⁽²⁾ som sikringsobjekt. Øremerkingen er uttrykt som et «beløp i en valuta» (for eksempel et beløp i dollar, euro, pund eller rand) og ikke som individuelle eiendeler. Det følger av dette at alle eiendelene (eller forpliktelsene) som det sikrede beløpet er trukket fra — dvs. alle de VE 100 i eiendeler i eksemplet foran — må være poster hvis virkelige verdi endrer seg som reaksjon på endringer i den rentesatsen som sikres [...].

⁽¹⁾ De samme betraktningene vedrørende vesentlighet gjelder i denne sammenheng som i alle andre IFRS-er.

⁽²⁾ Denne standard tillater at et foretak øremerker et hvilket som helst beløp av de tilgjengelige eiendelene eller forpliktelsene som oppfyller kravene til sikring, dvs. i dette eksemplet ethvert beløp for eiendeler mellom VE 0 og VE 100.

IAS 39

AG119. Foretaket skal også overholde de andre øremerkings- og dokumentasjonskravene i nr. 88 bokstav a). For en porteføljesikring av renterisiko spesifiserer denne øremerkingen og dokumentasjonen foretakets prinsipper for alle variablene som blir benyttet til å identifisere beløpet som blir sikret, samt hvordan effektivitet blir målt, herunder følgende:

- a) Hvilke eiendeler og forpliktelser som skal omfattes av porteføljesikringen og grunnlaget som skal benyttes for å fjerne dem fra porteføljen.
- b) Hvordan foretaket estimerer reprisingtidspunkter, herunder hvilke renteantakelser som ligger til grunn for estimater av førtidige betalinger og grunnlaget for endring av disse estimatene. Den samme metoden blir benyttet for både førstegangsestimater foretatt på det tidspunktet en eiendel eller en forpliktelse blir inkludert i den sikrede porteføljen og for alle senere revisjoner av disse estimatene.
- c) Antall og varighet for perioder for reprising.
- d) Hvor ofte foretaket vil teste effektiviteten [...].
- e) Metoden som benyttes av foretaket til å fastsette beløpet for de eiendelene eller forpliktelsene som blir øremerket som sikringsobjekt [...].
- f) [...] Om foretaket vil teste effektiviteten for hver periode for reprising enkeltvis, for alle tidsperiodene samlet eller ved en kombinasjon av begge.

De prinsippene som er angitt ved øremerking og dokumentasjon av sikringsforholdet, skal være i samsvar med foretakets risikohåndteringsprosedyrer og -formål. Endringer i prinsipper skal ikke foretas på vilkårlig grunnlag. De skal begrunnes på grunnlag av endringer i markedsforhold og andre faktorer og basert på og i overensstemmelse med foretakets risikohåndteringsprosedyrer og -formål.

AG120. Sikringsinstrumentet som det er vist til i AG114 bokstav e), kan være et enkelt derivat eller en portefølje av derivater som alle inneholder eksponering for den sikrede renterisikoen som øremerket i AG114 bokstav d) (for eksempel en portefølje av rentebytteavtaler («interest rate swaps») som alle inneholder eksponering for LIBOR). En slik portefølje av derivater kan inneholde utlignende risikoposisjoner. Den kan imidlertid ikke inneholde utstedte opsjoner eller netto utstedte opsjoner, fordi standarden(*) ikke tillater at slike opsjoner blir øremerket som sikringsinstrumenter (unntatt når en utstedt opsjon blir øremerket som utligning av en innkjøpt opsjon). Dersom sikringsinstrumentet sikrer det beløpet som er øremerket i AG114 bokstav c) i mer enn én periode for reprising, blir det tilordnet alle periodene som instrumentet sikrer. Hele sikringsinstrumentet må imidlertid være tilordnet disse periodene for reprising, fordi standarden(**) ikke tillater at et sikringsforhold blir øremerket bare for en andel av perioden da et sikringsinstrument fortsatt er utestående.

AG121. Når foretaket måler endring i den virkelige verdien av en post med rett til førtidig innløsning i samsvar med AG114 bokstav g), påvirker en endring av rentene den virkelige verdien av denne posten på to måter; den påvirker den virkelige verdien av de kontraktmessige kontantstrømmene og den virkelige verdien av opsjonen på førtidig tilbakebetaling som ligger i en post med rett til førtidig innløsning. Nr. 81 i standarden tillater at et foretak øremerker en andel av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse som deler en felles risikokoeksponering, som sikringsobjekt, forutsatt at effektiviteten kan måles. [...].

AG122. Standarden angir ikke hvilke teknikker som skal benyttes til å fastsette det beløpet det blir vist til i AG114 bokstav g), nemlig endringen i sikringsobjektets virkelige verdi som er henfôrbar til den sikrede risikoen. [...] Det er ikke hensiktsmessig å anta at endringer i sikringsobjektets virkelige verdi er lik endringer i sikringsinstrumentets verdi.

AG123. Nr. 89A krever at dersom sikringsobjektet for en bestemt periode for reprising er en eiendel, skal endringen av dets verdi presenteres i en separat post innenfor eiendeler. I motsatt fall, dersom sikringsobjektet for en bestemt periode for reprising er en forpliktelse, skal endringen av dens verdi presenteres i en separat post innenfor forpliktelser. Dette er de to separate postene det er vist til i AG114 bokstav g). Det kreves ikke noen spesifikk fordeling på individuelle eiendeler (eller forpliktelser).

(*) Se nr. 77 og AG94

(**) Se nr. 75

AG124. AG114 bokstav i) bemerker at ineffektivitet oppstår i den utstrekning endringen i den virkelige verdien av sikringsobjektet som er henførbart til den sikrede risikoen, skiller seg fra endringen i den virkelige verdien av sikringsderivatet. En slik forskjell kan oppstå av en rekke grunner, herunder

- a) [...];
 - b) poster i den sikrede porteføljen som faller i verdi eller blir fraregnet,
 - c) betalingstidspunktene for sikringsinstrumentet og sikringsobjektet er forskjellige,
- og
- d) andre årsaker [...].

Slik ineffektivitet⁽¹⁾ skal identifiseres og innregnes i resultatet.

AG125. Generelt vil effektiviteten av sikringen bedres

- a) dersom foretaket tilordner poster med forskjellige kjennetegn for førtidig betaling på en måte som tar hensyn til forskjeller i atferd med hensyn til førtidig betaling,
- b) når antallet poster i porteføljen er større. Når porteføljen bare inneholder noen få poster, er en relativt høy grad av ineffektivitet sannsynlig dersom bare én av postene får en førtidig betaling tidligere eller senere enn forventet. Og motsatt, når porteføljen inneholder mange poster, kan atferden med hensyn til førtidig betaling forutsies på en mer nøyaktig måte,
- c) når de benyttede periodene for reprising er smalere (for eksempel én måneds i forhold til tremåneders perioder for reprising). Smalere perioder for reprising reduserer virkningen av en eventuell manglende samstemmighet mellom reprisings- og betalingstidspunkter (innenfor perioden for reprising) for sikringsobjektet og for sikringsinstrumentet,
- d) jo hyppigere sikringsinstrumentets beløp blir justert for å gjenspeile endringer i sikringsobjektet (for eksempel på grunn av endringer i forventninger til førtidig betaling).

AG126. Et foretak skal teste effektiviteten periodisk. [...].

AG127. Når effektivitet skal måles, skiller foretaket revisjoner av de estimerte tidspunkter for reprising av eksisterende eiendeler (eller forpliktelser) fra anskaffelse av nye eiendeler (eller forpliktelser), der bare det førstnevnte tilfellet fører til ineffektivitet. [...]. Når ineffektivitet er oppdaget som angitt foran, fastsetter foretaket et nytt estimat av de samlede eiendelene (eller forpliktelsene) i hver periode for reprising, herunder nye eiendeler (eller forpliktelser) som er anskaffet siden foretaket sist testet effektivitet, og øremerker et nytt beløp som sikringsobjekt og en ny prosentandel som sikret prosentandel. [...].

AG128. Poster som opprinnelig ble tilordnet en periode for reprising, kan bli fraregnet på grunn av en førtidig tilbakebetaling som kom tidligere enn forventet eller føres ut av balansen som følge av verdifall eller salg. Når dette skjer, skal beløpet for endringen i virkelig verdi som ble inkludert i den separate posten det er vist til i AG114 bokstav g), og som er tilknyttet den fraregnede posten, fjernes fra balansen og inkluderes i gevinsten eller tapet som oppstår ved fraregning av posten. Av denne grunn er det nødvendig å vite i hvilke(n) periode(r) for reprising som den fraregnede posten ble planlagt til, fordi dette bestemmer fra hvilke(n) periode(r) for reprising den skal fjernes fra og dermed hvilket beløp som skal fjernes fra den separate posten det er vist til i AG114 bokstav g). Når en post blir fraregnet, og dersom det kan fastslås i hvilken periode den ble inkludert, skal den fjernes fra den relevante perioden. Hvis ikke, skal den fjernes fra den tidligste perioden dersom fraregningen var en følge av førtidige innbetalinger som var høyere enn forventet, eller fordeles på alle periodene som inneholder den fraregnede posten på et systematisk og rasjonelt grunnlag dersom posten ble solgt eller redusert i verdi.

AG129. I tillegg blir ethvert beløp knyttet til en bestemt periode som ikke var fraregnet da tidsperioden utløp, innregnet i resultatet på det aktuelle tidspunktet (se nr. 89A). [...].

AG130. [...].

⁽¹⁾ De samme betraktningene vedrørende vesentlighet gjelder i denne sammenheng som i alle andre IFRS-er.

IAS 39

- AG131. Dersom det sikrede beløpet for en periode for reprising blir redusert uten at de tilknyttede eiendelene (eller forpliktelsene) blir fraregnet, skal beløpet som er inkludert i den separate posten det er vist til i AG114 bokstav g) og er knyttet til reduksjonen, nedskrives i samsvar med nr. 92.
- AG132. Et foretak kan ønske å anvende tilnæringsmåten i AG114–AG131 på en porteføljesikring som tidligere var regnskapsført som kontantstrømssikring i samsvar med IAS 39. Et slikt foretak skal tilbakekalle den tidligere øremerkingen av en kontantstrømssikring i samsvar med nr. 101 bokstav d), og anvende kravene i nevnte nummer. Det skal også øremerke sikringen på nytt som en virkelig verdi-sikring og anvende tilnæringsmåten i AG114–AG131 fremadrettet på senere regnskapsperioder.
-

VEDLEGG B

Endringer i andre uttalelser

Endringene i dette vedlegg skal anvendes på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1 januar 2005 eller senere. Dersom et foretak anvender denne standard på en tidligere periode, får disse endringene anvendelse på den tidligere perioden.

Endringer i IFRS 1

B1. I IFRS 1: «Førstegangsanvendelse av internasjonale standarder for finansiell rapportering» gjøres følgende endringer:

Standard

Nytt nr. 25A, nr. 27A, nr. 36A og nr. 47A innsettes, og i nr. 13, nr. 27 og nr. 30 gjøres følgende endringer:

13. Et foretak kan velge å benytte ett eller flere av følgende unntak:
- a) ...
 - e) sammensatte finansielle instrumenter (nr. 23),
 - f) eiendeler og forpliktelser i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet (nr. 24 og nr. 25),
- og
- g) øremerking av tidligere innregnede finansielle instrumenter (nr. 25A).

Øremerking av tidligere innregnede finansielle instrumenter

- 25A. IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling» tillater at et finansielt instrument ved førstegangsinnregning blir øremerket som finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg. Til tross for dette kravet tillates et foretak å foreta slik øremerking på tidspunktet for overgang til IFRS-er.
27. Bortsett fra i de tilfeller som tillates av nr. 27A, skal en førstegangsbruker anvende fraregningskravene i IAS 39 fremadrettet for transaksjoner som skjer 1. januar 2004 eller senere. Med andre ord, dersom en førstegangsbruker har fraregnet ikke-derivative finansielle eiendeler eller ikke-derivative finansielle forpliktelser i henhold til sine tidligere nasjonale regnskapsprinsipper som følge av transaksjoner som skjedde før 1. januar 2004, skal førstegangsbrukeren ikke innregne disse eiendelene og forpliktelsene i henhold til IFRS-er (med mindre de oppfyller kravene til innregning som følge av en senere transaksjon eller hendelse).
- 27A. Uavhengig av nr. 27 kan et foretak anvende fraregningskravene i IAS 39 med tilbakevirkende kraft fra et tidspunkt som foretaket selv velger, forutsatt at den informasjonen som er nødvendig for anvendelse av IAS 39 på finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som er fraregnet som en følge av tidligere transaksjoner, ble gitt på tidspunktet da disse transaksjonene opprinnelig ble regnskapsført.
30. Dersom et foretak før tidspunktet for overgang til IFRS-er hadde øremerket en transaksjon som sikring, men sikringen ikke oppfyller betingelsene for sikringsbokføring i IAS 39, skal foretaket anvende nr. 91 og nr. 101 i IAS 39 for å avslutte sikringsbokføringen. Transaksjoner inngått før tidspunktet for overgang til IFRS-er skal ikke øremerkes med tilbakevirkende kraft som sikringer.

Unntak fra kravet om å omarbeide sammenligningsinformasjon for IAS 39

- 36A. Et foretak som anvender IFRS-er første gang før 1. januar 2006, skal i sitt første IFRS-finansregnskap presentere sammenligningsinformasjon for minst ett år, men denne sammenligningsinformasjonen trenger ikke å være i overensstemmelse med IAS 32 og IAS 39. Et foretak som velger å presentere sammenligningsinformasjon som ikke er i overensstemmelse med IAS 32 og IAS 39 i sitt første overgangså, skal
- a) anvende sine tidligere nasjonale regnskapsprinsipper på finansielle instrumenter som omfattes av IAS 32 og IAS 39 i sammenligningsinformasjonen,

IAS 39

- b) opplyse om dette, sammen med grunnlaget som er brukt til å utarbeide slik informasjon,
- og
- c) opplyse om arten av de viktigste justeringene som ville ha ført til at informasjonen var i overensstemmelse med IAS 32 og IAS 39. Foretaket trenger ikke kvantifisere disse justeringene. Foretaket skal imidlertid behandle eventuelle justeringer mellom balansen på sammenligningsperiodens rapporteringstidspunkt (dvs. balansen som omfatter sammenligningsinformasjon i henhold til tidligere nasjonale regnskapsprinsipper) og balansen ved begynnelsen av den første IFRS-rapporteringsperioden (dvs. den første perioden som inneholder informasjon som er i overensstemmelse med IAS 32 og IAS 39) som om de var en følge av en endring i regnskapsprinsipper, og gi de opplysningene som kreves av IAS 8 nr. 28 bokstav a)–f). Nr. 28 bokstav f) får bare anvendelse på beløp som presenteres i balansen på sammenligningsperiodens rapporteringstidspunkt.

For foretak som velger å presentere sammenligningsinformasjon som ikke er i overensstemmelse med IAS 32 og IAS 39, betyr henvisninger til «tidspunktet for overgang til IFRS-er» begynnelsen av den første IFRS-rapporteringsperioden, men bare når det gjelder de nevnte standardene.

Øremerking av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser

- 43A. Det er tillatt for et foretak å øremerke en tidligere innregnet finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse som finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet, eller som tilgjengelig for salg i samsvar med nr. 25A. Foretaket skal opplyse om den virkelige verdien av alle finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser som er øremerket i hver kategori, samt øremerking og balanseført verdi i det forrige finansregnskapet.

Vedlegg A

Følgende definisjon legges til:

første IFRS-rapporteringsperiode Den rapporteringsperiode som slutter på **rapporteringstidspunktet** for foretakets **første IFRS-finansregnskap**.

Endringer i IAS 12

B2. I IAS 12: «Inntektsskatt» gjøres følgende endringer:

I nr. 20 skal første punktum lyde:

20. IFRS-er tillater eller krever at visse eiendeler regnskapsføres til virkelig verdi eller at de verdireguleres (se for eksempel IAS 16: «Eiendom, anlegg og utstyr», IAS 38: «Immaterielle eiendeler», IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling» og IAS 40: «Investerings eiendom»).

Endringer i IAS 18

B3. I IAS 18: «Driftsinntekter» gjøres følgende endringer:

Nr. 30 skal lyde:

30. Driftsinntekter skal innregnes på følgende grunnlag:

- a) *rente skal innregnes ved hjelp av en effektiv rente-metode, som fastsatt i IAS 39 nr. 9 og AG5–AG8,*
- b) *royalties skal innregnes etter hvert som de påløper i samsvar med innholdet i den aktuelle avtalen,*
- og
- c) *utbytte skal innregnes når aksjonærenes rett til å motta betaling er etablert.*

Nr. 31 oppheves.

Endringer i IAS 19

B4. [Endringen er ikke relevant for tidligere offentliggjorte standarder.]

Endringer i IAS 30

B5. I IAS 30: «Opplysninger i finansregnskapet til banker og tilsvarende finansinstitusjoner» gjøres følgende endringer:

I nr. 8 gjøres følgende endringer:

8. Banker benytter ulike metoder for innregning og måling av poster i sine finansregnskap. Selv om det er ønskelig med en harmonisering av disse metodene, ligger dette utenfor virkeområdet til denne standard. For å være i overensstemmelse med IAS 1: «Presentasjon av finansregnskap» og dermed gjøre brukere i stand til å forstå grunnlaget for utarbeidelsen av en banks finansregnskap, kan det være behov for å opplyse om regnskapsprinsipper som omhandler følgende poster:

....

- d) grunnlaget for fastsettelse av verditap på lån og forskudd, og for å føre ut av balansen lån og forskudd som ikke blir betalt (se nr. 43–49),

og

....

Nr. 10 skal lyde:

10. *I tillegg til kravene i andre standarder skal opplysningene i resultatregnskapet eller i notene til finansregnskapet omfatte, men ikke være begrenset til, følgende inntekts- og kostnadsposter:*

renter og tilsvarende inntekt,

rentekostnader og tilsvarende kostnader,

utbytteinntekt,

inntekter av avgifter og provisjoner,

kostnader av avgifter og provisjoner,

gevinster, med fradrag for tap, som oppstår av handel med verdipapirer,

gevinster, med fradrag for tap, som oppstår av investeringsverdipapirer,

gevinster, med fradrag for tap, som oppstår av handel med utenlandsk valuta,

andre inntekter fra driften,

verditap på lån og forskudd,

generelle administrative kostnader,

og

andre driftskostnader.

IAS 39

Nr. 13 skal lyde:

13. *Inntekts- og kostnadsposter skal ikke motregnes, bortsett fra slike som gjelder sikring og eiendeler og forpliktelser som er motregnet i samsvar med IAS 32.*

Nr. 14 skal lyde:

14. Motregning i andre tilfeller enn de som gjelder sikring og eiendeler og forpliktelser som er motregnet slik det er beskrevet i IAS 32, hindrer brukernes vurdering av inntjeningen på de separate formene for virksomhet i en bank, og den avkastning banken får av visse eiendelsklasser.

Nr. 23 oppheves.

Nr. 24 og nr. 25 skal lyde:

24. *En bank skal opplyse om den virkelige verdien av hver enkelt klasse av sine finansielle eiendeler og forpliktelser, slik det kreves av IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon».*
25. IAS 39 åpner for fire klassifiseringer av finansielle eiendeler; utlån og fordringer, investeringer som holdes til forfall, finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet og finansielle eiendeler tilgjengelige for salg. En bank skal som et minstekrav opplyse om de virkelige verdiene av sine finansielle eiendeler for disse fire klassifiseringene.

I nr. 26 bokstav b) oppheves iv) og v).

I nr. 28 utgår siste punktum.

Nr. 43 og nr. 44 skal lyde:

43. *En bank skal opplyse om følgende:*
- a) *Regnskapsprinsippene som beskriver grunnlaget for kostnadsføring av tap og nedskrivning av tapsutsatte lån og forskudd.*
 - b) *Detaljer om bevegelsene på alle avsetningskonti for verditap på lån og forskudd i løpet av perioden. Banken skal opplyse separat om beløpet som innregnes som kostnad i løpet av perioden for verditap på tapsutsatte lån og forskudd, beløpet som blir belastet i løpet av perioden som nedskrivning av lån og forskudd, og beløpet som er kreditert i løpet av perioden for lån og forskudd som tidligere er nedskrevet, men som er gjenvunnet.*
 - c) *Det samlede beløpet for alle avsetningskonti for verditap på lån og forskudd på balansedagen.*
44. *Alle beløp som avsettes som tap på lån og forskudd i tillegg til verditap innregnet i henhold til IAS 39 på lån og forskudd, skal regnskapsføres som disponering av opptjent egenkapital. Alle krediteringer som er resultatet av reduksjonen av slike beløp, fører til en økning i opptjent egenkapital og blir ikke inkludert i fastsettelsen av periodens resultat.*

Nr. 45 oppheves.

Nr. 46 skal lyde:

46. Lokale omstendigheter eller lokal lovgivning kan kreve eller tillate at en bank avsetter beløp for verditap på lån og forskudd i tillegg til de tapene som er innregnet i henhold til IAS 39. Alle slike beløp som avsettes, representerer disponering av opptjent egenkapital og ikke kostnader ved fastsettelsen av resultatet. Tilsvarende fører alle krediteringer som er resultatet av reduksjonen av slike beløp, til en økning i opptjent egenkapital, og blir ikke inkludert i fastsettelsen av resultatet.

Nr. 47 skal lyde:

47. Brukere av en banks finansregnskap har behov for å kjenne til den virkningen som verditap på lån og forskudd har hatt på bankens finansielle stilling og inntjening; dette er til hjelp når de skal bedømme hvor effektivt banken har anvendt sine ressurser. Derfor skal en bank opplyse om det samlede beløpet på alle avsetningskonti for verditap på lån og forskudd på balansedagen, samt bevegelsene på avsetningskontoene i løpet av perioden. Bevegelsene på avsetningskontoen, herunder de beløpene som tidligere er nedskrevet, men som er gjenvunnet i løpet av rapporteringsperioden, skal vises separat.

Nr. 48 oppheves.

Nr. 49 skal lyde:

49. Når lån og forskudd ikke kan gjenvinnes, blir de nedskrevet og ført mot en avsetningskonto for verditap. I noen tilfeller nedskrives de ikke før samtlige nødvendige rettslige framgangsmåter er fullført og beløpet for verditapet er endelig fastsatt. I andre tilfeller nedskrives de tidligere, for eksempel når låntakeren ikke har betalt renter eller tilbakebetalt noe av hovedstolen som forfalt til betaling i løpet av en nærmere angitt periode. Ettersom tidspunktet varierer for å nedskrive tapsutsatte lån og forskudd, kan bruttobeløpet for lån og forskudd og for avsetningskontoen for verditap variere betydelig under tilsvarende omstendigheter. Som et resultat av dette skal en bank opplyse om sine prinsipper for å nedskrive tapsutsatte lån og forskudd.

I nr. 58 skal bokstav c) lyde:

- c) beløpet for kostnaden innregnet i løpet av perioden for verditap på lån og forskudd og beløpet for alle avsetningskonti på balansedagen,

og

...

Endringer i IAS 32

B6. I IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon» gjøres følgende endringer.

Nr. 96 skal lyde (ny tekst er understreket).

96. *Et foretak skal anvende denne standard på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2005 eller senere. Det oppfordres til tidligere anvendelse. Et foretak skal ikke anvende denne standard på årsregnskap som omfatter perioder som begynner før 1. januar 2005, med mindre foretaket også anvender IAS 39 (revidert 2003), herunder endringene utgitt i mars 2004. Dersom et foretak anvender denne standard på en periode som begynner tidligere enn 1. januar 2005, skal foretaket opplyse om dette.*

Endringer i IAS 36

B7. I IAS 36: «Verdifall på eiendeler» gjøres følgende endringer:

Standard

I nr. 1 gjøres følgende endringer:

1. *Denne standard skal anvendes ved regnskapsføring av tap ved verdifall for alle eiendeler, unntatt*

...

- e) *finansielle eiendeler som omfattes av IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling»,*

...

IAS 39**Endringer i IAS 37**

B8. I IAS 37: «Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler» gjøres følgende endringer:

Nr. 1 og nr. 2 skal lyde:

1. ***Denne standard skal anvendes av alle foretak ved regnskapsføring av avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler, unntatt slike som***
 - a) ***er resultatet av gjensidig uoppfylte kontrakter, unntatt der kontrakten er tapsbringende,***
 - b) ***oppstår i forsikringselskaper av kontrakter med forsikringstakere,***

og

 - c) ***omfattes av en annen standard.***
2. Denne standard kommer ikke til anvendelse på finansielle instrumenter (herunder garantier) som omfattes av IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling». Når det gjelder finansielle garantier som ikke omfattes av IAS 39, kommer denne standard til anvendelse slik det er angitt i IAS 39 nr. 2 bokstav f).

Endringer i SIC-27

B9. [Endringen er ikke relevant for tidligere offentliggjorte standarder.]
